

RAPORT NR. 2

MISIUNEA DE OBSERVARE A ALEGERILOR PARLAMENTARE DIN 28 SEPTEMBRIE 2025

PERIOADA DE OBSERVARE: 22 IULIE - 27 AUGUST

Asociația Promo-LEX

str. Mitropolit Petru Movilă, nr. 23, bl. 13,

Chișinău, Moldova

info@promolex.md

www.promolex.md

Promo-LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

SE DISTRIBUIE GRATUIT

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri nonprofit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație.

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**

Raportul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, desfășurată de Asociația Promo-LEX. Misiunea este susținută financiar de Suedia, Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Uniunea Europeană, Ambasada Franței și Consiliul Europei.

Misiunea de observare este realizată sub egida Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în cadrul acestui raport aparține Asociației Promo-LEX și nu reflectă neapărat poziția donatorilor. În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, va prevala varianta în limba română a raportului.

CUPRINS

INTRODUCERE	7
I. CONTEXTUL SOCIAL-POLITIC	9
II. CADRUL LEGAL.....	11
III. ORGANELE ELECTORALE ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ.....	15
IV. CONTESTAȚII ȘI LITIGII ELECTORALE.....	27
V. DESEMNAREA ȘI ÎNREGISTRAREA COMPETITORILOR ELECTORALI.....	33
VI. PRESTAȚIA POTENȚIALILOR COMPETITORI ELECTORALI.....	37
VII. FINANȚAREA ALEGERILOR ȘI CAMPANIEI ELECTORALE.....	43
VIII. DISCURSUL DE URĂ ȘI INSTIGARE LA DISCRIMINARE.....	49
RECOMANDĂRI	56
ABREVIERI.....	57
ANEXE	59

SUMAR EXECUTIV

Cadrul legal. În perioada de observare, cadrul legal a fost marcat de modificări operate de CEC asupra Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare. Noile cerințe impuse organizațiilor și observatorilor internaționali, precum demonstrarea capacităților tehnice, financiare și experienței în domeniu, nu sunt clar definite și pot genera interpretări arbitrare, ceea ce contravine Codului electoral și principiilor legalității și proporționalității. De asemenea, extinderea temeiurilor de retragere a acreditării prin termeni vagi precum „împiedicare” și „periclitare” ridică riscuri de sancțiuni disproporționate..

CEC a inițiat și alte modificări cu referire la votul cu urna mobilă și listele electorale, argumentate prin necesitatea sporirii transparenței și eficienței, inclusiv prin digitalizare. Totuși, acestea au fost adoptate prea aproape de ziua scrutinului, contrar principiului stabilității legislației electorale.

În opinia Promo-LEX, modificarea cadrului normativ cu doar o lună înainte de ziua alegerilor ar putea afecta previzibilitatea și stabilitatea cadrului legal electoral.

Organele electorale. În perioada de referință, CEC s-a întrunit în format mixt în cadrul a 21 ședințe și a adoptat 202 de hotărâri privind organizarea și desfășurarea alegerilor. Cele mai multe hotărâri au vizat înregistrarea concurenților, constituirea și activitatea organelor electorale ierarhic inferioare și la acreditarea/confirmarea persoanelor autorizate să participe la procesul electoral.

Se intensifică procesul de acreditare a observatorilor. În perioada monitorizată au fost acreditați 1.176 de observatori naționali și 76 de observatori și experți internaționali. Asociația Promo-LEX a acreditat 627 de observatori.

Majoritatea CECE II respectă programul de activitate. Din totalul de 149 de vizite întreprinse în timpul orelor de muncă, în cadrul a 97% sesiile CECE II erau deschise. Totodată, mai mult de jumătate (54%) din sesiile CECE II sunt accesibile/parțial accesibile pentru persoanele cu nevoi speciale potrivit observatorilor Promo-LEX.

În contextul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025 au fost constituite în termen 2274 de secții de votare, dintre care 12 SV au fost organizate pentru alegătorii din regiunea transnistreană, iar 301 SV au fost constituite peste hotare, inclusiv 4 pentru votul prin corespondență. Comparativ cu alegerile prezidențiale din 2024, s-a micșorat numărul de secții constituite de CEC pentru regiunea transnistreană (de la 30 la 12) și s-a majorat numărul celor organizate peste hotare (de la 234 la 301).

Cu privire la creșterea numărului de secții de votare cu circa 70 de unități față de scrutinele din 2024, MO Promo-LEX, de principiu, susține eforturile de accesibilizare a votului din străinătate. Totuși reiterăm poziția conform căreia numărul de secții peste hotare nu va putea crește la nesfârșit, iar alte mecanisme de accesibilizare a votului în străinătate (ex. votarea pe parcursul a două zile ar putea fi aplicate în viitor).

În cazul SV deschise pentru regiunea transnistreană, MO Promo-LEX consideră că, reieșind doar din dinamica participării de la ultimele trei scrutine, micșorarea de circa trei ori a numărului de secții pare să nu fie justificată.

Activitatea observatorilor Promo-LEX a fost obstrucționată prin acte de intimidare asupra unui observator, de către un exponent politic, dar și prin refuzul și tergiversarea oferirii informațiilor cu caracter electoral de către autorități (ASP, CEC).

Contestații și litigii electorale. În perioada de referință au fost depuse cel puțin șase sesizări și trei contestații la CEC, iar instanțele judecătorești au examinat cel puțin șase litigii. Acestea au vizat distribuirea pliantelor, defăimarea concurenților electorali, agitație electorală, tratamentul discriminatoriu la prezentarea listelor de subscripție. MO Promo-LEX apreciază că CEC a început să publice în secțiunea dedicată alegerilor și sesizările depuse de persoanele interesate, o inițiativă care răspunde unei recomandări anterioare a Promo-LEX.

Desemnarea și înregistrarea competitorilor electorali în alegerile prezidențiale. Pentru alegerile parlamentare au fost înregistrate listele de candidați înaintate de 4 blocuri electorale (BE „Patriotic”, BE „ALTERNATIVA”, BE „ÎMPREUNĂ”, BE „BUN”), 13 partide politice (PAS, PPDA, CUB, ALDE, PPNM, PSDE, MRM, LOC, AUR, PAM, PL, UCSM, PN) și 4 candidați independenți (Andrei Năstase, Olesea Stamate, Victoria Sanduța, Tatiana Crețu).

Totodată CEC a respins cererile de înregistrare din partea a 8 partide politice din cauza neconformităților la efectuarea procedurii de desemnare a unui număr suficient de candidați, limitarea activității partidului, necorespunderea cotei minime de reprezentare pentru ambele sexe, sau nerespectarea prevederilor statutare privind desemnarea listei candidaților. De asemenea, prezentarea unui număr insuficient de semnături a dus la refuzul înregistrării a trei candidați independenți.

Activitatea competitorilor electorali. În perioada de observare au fost constatate cel puțin 31 de activități desfășurate de 8 competitori electorali, cele mai multe fiind observate în cazul GI Olesea Stamate (9), Victoria Sanduța (6), Dina Carpinski (5).

În pofida faptului că campania electorală încă nu începuse, în perioada monitorizată observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 2.339 de activități cu tentă electorală, cele mai multe fiind observate în cazul BE Patriotic – 57%, PAS – 23% și MRM – 5%. Din cele 2339 de activități, cele mai multe (71%) au ținut de distribuirea materialelor de informare (ziare, pliante, flyere, calendare etc.), 19% au constituit difuzarea publicității stradale și online, iar 6% au vizat întâlnirile cu alegătorii.

Utilizarea resurselor administrative și activități cu potențial de corupere a alegătorilor. Observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 40 de cazuri de utilizare abuzivă a resurselor administrative, dintre care în 30 de cazuri a fost vizat PAS, 4 cazuri – BE Patriotic, câte 2 cazuri – PSDE și LOC, câte un caz – MRM și PPDA. De asemenea, observatorii au constatat 5 cazuri ce pot fi calificate drept activități cu potențial de corupere a alegătorilor, dintre care în 2 cazuri a fost vizat PPDA și câte un caz – BE Patriotic, BP Victorie și PSDE.

Implicarea părților terțe în procesul electoral. În perioada de monitorizare au fost observate activități cu tentă electorală desfășurate de cel puțin 6 subiecți, care pot fi calificate ca părți terțe: Inițiativa Europeană (cheltuieli de cel puțin 24.399 de lei); paginile pe rețele de socializare – Moldova Stat Liber (cheltuieli de cel puțin 31.362 de lei), Opriți gruparea Hoție și Război (82.922 de lei); Jose Perry (24.419 lei); Esther Bush (12.111 de lei); Молдова Молдовенеск Молдовенеште (20.206 de lei); și pagina web moldovenii.md.

Observarea finanțării alegerilor și a campaniei electorale. Din cei 20 de pretendenți la statutul de candidați independenți, nici unul nu a deschis cont bancar „Destinat grupului de inițiativă”. Veniturile totale declarate în perioada de colectare a semnăturilor au fost de 214.501 de lei, raportate de 7 pretendenți, cele mai multe fiind declarate de GI Andrei Năstase – 80% și GI Olesea Stamate – 13% din venituri. Plafonul mijloacelor ce puteau fi utilizate a fost depășit în cazul GI Andrei Năstase cu 115.577 de lei, ceea ce a dus la aplicarea avertismentului în privința sa și obligarea de a transfera la bugetul de stat suma care a depășit plafonul. Autoritatea electorală a aplicat și alte sancțiuni GI Olesea Stamate și lui Alexandru Țvetarnîi, în urma supravegherii și controlului finanțării efectuat în contextul colectării semnăturilor.

Până la 27.08.2025, din cei 21 de concurenți electorali înregistrați, doar în cazul a 4 nu a fost confirmat trezorerul. Totodată, jumătate din concurenții electorali (10) au confirmat deschiderea contului cu mențiunea „Fond electoral. Pentru a putea transfera mijloace proprii pe contul cu mențiunea „Fond electoral”, 5 partide politice au prezentat rapoarte financiare la CEC cu veniturile acumulate și cheltuielile efectuate până la începutul perioadei electorale – PAS, PSDE, MRM, PCRM (membru al BE Patriotic) și MAN (membru al BE Alternativa).

Discursul de ură. În perioada 21 iulie – 19 august 2025, au fost identificate cel puțin 233 de cazuri de discurs de ură, instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței. Dintre acestea, 162 de cazuri au avut loc în contextul perioadei electorale pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 și au însumat peste 2 500 000 de vizualizări.

În comparație cu alegerile parlamentare din 2021, se constată o evoluție negativă a discursului de ură, întrucât doar în intervalul 21 iulie – 19 august 2025 au fost înregistrate aproximativ 54% din totalul cazurilor identificate în perioada 11 mai – 25 iulie 2021.

Persoanele cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 de ani, de sex masculin, generează, promovează și/sau răspândesc mai des mesaje de ură. Discursurile de ură identificate au avut la bază criterii diferite, cel mai des fiind „apartenența politică” (70 de cazuri), „activitate profesională” (54 de cazuri), „sănătate” (47 de cazuri), „opinie” (37 de cazuri), „orientare sexuală” și/sau „identitate de gen” (35 de cazuri) și „sex” și/sau „gen” (35 de cazuri). Acestea au fost îndreptate preponderent împotriva politicienilor, membrilor/simpatizanților partidelor politice și persoanelor cu funcții publice numite politic (128 de cazuri), femeilor (38 de cazuri) și persoanelor LGBT (33 de cazuri).

INTRODUCERE

Raportul nr. 2 este elaborat și prezentat în contextul lansării activității Misiunii Promo-LEX de observare (MO) a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025. Per general, acesta cuprinde perioada de la 22 iulie până la 27 august 2025. Constatările și tendințele principale din actualul raport se referă la contextul social-politic și legal al scrutinului, la activitatea organelor electorale și la activitățile cu impact electoral ale potențialilor concurenți, finanțarea alegerilor și campaniei electorale. De asemenea, sunt prezentate unele observații privind tendințele fenomenului discursului de ură, care urmează a fi în continuare monitorizat și în cadrul acestui scrutin.

Prezentul raport cuprinde rezultatele observării perioadei electorale 22 iulie - 27 august 2025, aceasta incluzând perioada de colectare a semnăturilor de către candidații independenți precum și desemnare și înregistrare a concurenților electorali, constituirea organelor electorale inferioare. Monitorizarea discursului de ură și instigarea la discriminare a fost realizată în perioada 21 iulie - 19 august.

Pe parcursul desfășurării Misiunii, Promo-LEX va prezenta patru rapoarte intermediare de observare a scrutinului și un Raport final. Pentru ziua alegerilor vor fi elaborate comunicate de presă privind desfășurarea scrutinului și rezultatele numărării rapide a voturilor.

Obiectivele rapoartelor MO Promo-LEX sunt: informarea societății cu privire la tendințele atestate în cadrul procesului electoral; sesizarea organelor electorale privind rezultatele observării în timp real a calității procedurilor de organizare și desfășurare a alegerilor; responsabilizarea actorilor electorali; prevenirea eventualelor încălcări ale legislației electorale.

Metodologia de observare aplicată de Promo-LEX se bazează pe standardele internaționale în domeniu și presupune observarea scrutinului atât pe termen lung (perioada electorală), cât și pe termen scurt (ziua alegerilor). Rapoartele de observare sunt elaborate de către echipa centrală a MO Promo-LEX, pe baza constatărilor proprii, dar și a celor raportate de către observatorii pe termen lung (OTL) cu privire la activitatea tuturor actorilor implicați în procesul de organizare și desfășurare a scrutinului: (potențialii) concurenți electorali, autorități publice, organe electorale, partide politice, precum și societatea civilă. Constatările OTL sunt raportate în baza unor formulare tematice și sunt stocate pe platforma web www.data.promolex.md, sistem securizat cu acces limitat, gestionată de Promo-LEX. Observatorii Promo-LEX colectează și analizează informații rezultate din observații la fața locului în cadrul vizitelor realizate în teritoriu, din interviuri și întâlniri cu interlocutorii, precum și din consultarea documentelor oficiale. Activitatea concurenților electorali dar și părților terțe va fi monitorizată și în mediul online.

Monitorizarea finanțării campaniilor este o componentă importantă a activității MO Promo-LEX. Aceasta presupune observarea competitorilor electorali din perspectiva resurselor financiare colectate și utilizate pentru activitățile de campanie. Promo-LEX va estima cheltuielile efectuate de competitorii electorali prin aplicarea prețurilor minime de piață și le va compara cu cele declarate la CEC de către competitori pentru a evalua transparența și corectitudinea finanțării campaniei electorale. Admitem că ar putea exista unele divergențe între costurile aplicate de Promo-LEX pentru estimări și cele efective ale competitorilor electorali, însă important este că prețurile respective vor fi aplicate uniform pentru toți competitorii. MO Promo-LEX va observa și analiza inclusiv modul în care Comisia Electorală Centrală își va realiza rolul de control și supraveghere în domeniul finanțării politice.

Observarea procedurilor electorale se va efectua pe durata perioadei electorale de către 42 OTL, inclusiv doi OTL care vor fi responsabili de monitorizarea votării în străinătate. Promo-LEX va monitoriza discursul instigator la ură și discriminare prin intermediul a opt monitori.

În ziua alegerilor, MO Promo-LEX va asigura observarea scrutinelor prin acoperirea secțiilor de votare în baza unui eșantion reprezentativ compus din 400 de observatori statici pe termen scurt (OTS). Efortul acestora va fi completat de 400 OTS care vor vizita restul secțiilor de votare, fiind grupați în 200 de echipe mobile, câte doi observatori per echipă.

Promo-LEX va observa fiecare secție de votare constituită pentru alegătorii din regiunea transnistreană. De asemenea, vor fi acoperite cu observatori circa 100 secții de votare deschise peste hotare. În acest sens, o atenție deosebită va fi acordată secțiilor constituite pentru votul prin corespondență.

Activitatea observatorilor este gestionată de către echipa centrală a Misiunii. Toți observatorii și monitorii Promo-LEX sunt instruiți în cadrul seminarelor organizate de Misiunea de observare. De asemenea, observatorii semnează și își asumă să respecte Codul de conduită¹ al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu bună-credință și în mod nonpartizan.

MO a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025 reprezintă un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC).

MO Promo-LEX nu este oponent politic al concurenților și participanților implicați în procesul electoral, nu este un organ de anchetă și nu își asumă obligația expresă de a proba constatările observate. Cu toate acestea, rapoartele observatorilor sunt însoțite, în măsura posibilităților, de probe fotografice și video, care pot fi puse la dispoziția organelor de drept și a Comisiei Electorale Centrale, pe baza solicitărilor corespunzătoare, și în niciun caz la dispoziția competitorilor. Totodată, încălcările, inclusiv cele presupuse, care se regăsesc în prezentul raport, trebuie tratate de autoritățile electorale drept sesizări și urmează a fi examinate conform competenței, prin prisma prevederilor art. 88, alin. (9) din Codul electoral.

Misiunea Promo-LEX gestionează platforma web www.electorala.monitor.md, pe care orice persoană poate semnală activități cu tentă electorală. Pe aceeași platformă sunt stocate informații relevante din rapoartele observatorilor. Semnalările din partea cetățenilor pot fi verificate de către observatori.

Promo-LEX este o asociație obștească, care are drept scop dezvoltarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și protejarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile. Asociația organizează misiuni de observare a alegerilor din Republica Moldova începând cu anul 2009, prezenta MO fiind a 30-a la număr. Angajații și membrii Asociației dispun, de asemenea, de experiență internațională, participând la observarea alegerilor în cadrul Misiunilor Internaționale din Armenia, Cehia, Germania, Georgia, Estonia, Muntenegru, Norvegia, România, Serbia, Suedia, Turcia, Ucraina etc.

Standardele internaționale la care se face referire în acest raport sunt cele elaborate de ONU, OSCE, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), Uniunea Europeană și Consiliul Europei. La finele fiecărui raport sunt formulate recomandări pentru autoritățile publice, organele electorale, concurenții electorali, alți actori interesați, cu scopul de a asigura buna organizare și perfecționarea procesului electoral.

Acest raport este elaborat cu suportul financiar al Suediei, Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Uniunea Europeană, Ambasada Franței și Consiliul Europei.

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în cadrul acestui raport aparține Asociației Promo-LEX și nu reflectă neapărat poziția donatorilor. În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, va prevala varianta în limba română a raportului.

¹ [Codul de conduită](#) al observatorului național independent Promo-LEX.

I. CONTEXTUL SOCIAL-POLITIC

Pe parcursul perioadei electorale observate situația social-politică a fost marcată de mai multe evenimente cu impact asupra securității și integrității procesului de organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025. Aceste acțiuni par să se încadreze în lista amenințărilor identificate de Promo-LEX cu referire la „pericolul imixtiunii externe în procesele electorale din Republica Moldova” și a „finanțării ilegale a campaniei electorale și coruperea alegătorilor”².

Potrivit autorităților Republicii Moldova responsabile de domeniul securității, sursa ingerințelor ar fi Federația Rusă, care se implică în procesul electoral prin intermediul a cel puțin 10 instrumente de interferență³, dintre care am putea evidenția:

- coruperea electorală și finanțarea ilegală din surse externe;
- campanii de manipulare informațională;
- organizarea protestelor plătite;
- atacuri cibernetice asupra infrastructurii critice;
- instrumentalizarea bisericii, prin implicarea unor clerici plătiți pentru a manipula opinia publică.

O parte din evenimentele cu impact social-politic din perioada electorală s-au desfășurat prin implicarea lui Ilan Șor, fost președinte a PPȘ declarat neconstituțional, actualmente aflat în Federația Rusă. Activizarea acțiunilor de protest ale partidelor coordonate de Ilan Șor⁴, inclusiv prin promisiunea de achitare a participării la proteste⁵, s-a produs pe fundalul pronunțării sentinței în privința Evgheniei Guțul (actuala Guvernatoare a UTAG) și a Svetlanei Popan în cauza penală care vizează finanțarea ilegală a PPȘ (2021-2023) din partea unui grup criminal organizat⁶. Adunarea Populară a UTAG prin poziția majorității, la fel, a criticat actul de justiție⁷. Totodată, mesaje de susținere pentru cele două condamnate în cauzele de finanțare ilegală au venit și din partea unor oficiali ai Federației Ruse⁸.

Poliția a intervenit prompt în privința protestelor organizate la inițiativa lui Ilan Șor, în cadrul cărora, au avut loc și situații de agresiune fizică a jurnaliștilor⁹. În contextul cauzei penale menționate, atragem atenția că judecătoria care a examinat cauza „a fost supusă unor presiuni constante și amenințări grave”¹⁰.

Partidele de opoziție au avut poziții împărțite față de sentința în privința Evgheniei Guțul. O parte au susținut, menționând că condamnarea este una importantă însă „întârziată”¹¹, altele dimpotrivă au condamnat sancționarea¹².

Federația Rusă se implică în procesele electorale din Republica Moldova și prin promovarea ideii de „fraudare a alegerilor prin intermediul diasporei”¹³. Autoritățile naționale au respins¹⁴ și condamnat¹⁵ ingerințele Rusiei și atacurile de dezinformare la adresa votului peste hotare și a proceselor electorale de ansamblu.

Atacurile cibernetice asupra infrastructurii critice, potrivit autorităților, sunt o altă trăsătură a imixtiunilor în activitatea instituțiilor guvernamentale în perioada electorală. Astfel, Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică (STISC), a anunțat despre un incident de securitate cibernetică

² [Raport nr. 1](#), Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025. p. 11-12.

³ [Comunicat de presă](#), Președinta Maia Sandu a convocat ședința Consiliului Suprem de Securitate: „Analizele instituțiilor arată 10 instrumente principale de interferență în procesele politice și electorale din Moldova”.

⁴ Prin partide coordonate avem în vedere, cel puțin, componentele așa-numitului bloc „Victorie-Pobeda”. De exemplu, [Partidul „Renastere”](#). Сегодня мы поддерживаем наших коллег Евгению Гуцул и Светлану Попан.

⁵ [Шор открыто призвал](#) к неповиновению и пообещал платить \$3000 за «протесты».

⁶ [Pronunțarea sentinței](#) care vizează finanțarea ilegală a unui concurent electoral și a unui partid politic, 05 August 2025. Judecătoria Chișinău.

⁷ [Внеочередное](#) заседание НСГ. 6 августа 2025 года.

⁸ [Мария Захарова](#), Законной главе Гагаузии Евгении Гуцул суд дал 7 лет заключения.

⁹ [Declarație CJI](#), Cerem stoparea și contracararea acțiunilor ilegale ale „protestatarilor” asociați bașcanei Evghenia Guțul, îndreptate împotriva jurnaliștilor.

¹⁰ [CSM](#) apără independența justiției în fața unui val de intimidări.

¹¹ [Cum e văzută](#) condamnarea Evgheniei Guțul: „Un fel de debut pentru justiția Moldovei”.

¹² [Igor Dodon](#), după sentința primită de bașcana Găgăuziei: Tot ce a putut justiția Maiei Sandu e să condamne o femeie, o mamă, un lider ales de popor. Trăim într-un stat autocrat

¹³ [Молдова](#) на перепутье. Секретарь Совета безопасности России Сергей Шойгу

¹⁴ [CEC respinge](#) campaniile de dezinformare și reafirmă dreptul tuturor cetățenilor de a-și exprima liber votul.

¹⁵ [MAE condamnă](#) ingerințele Federației Ruse și atacurile de dezinformare la adresa diasporei moldovenesti.

organizat de un actor străin asupra infrastructurii guvernamentale¹⁶. Amintim că STISC găzduiește SIAS „Alegeri”¹⁷.

De asemenea, Serviciul național unic pentru apeluri de urgență 112 a informat despre recepționarea de multiple apeluri false inițiate automat de sisteme robotizate și inteligență artificială, fără intervenție umană directă, care afectează funcționalitatea serviciului și poate pune în dificultate reacția la situațiile reale¹⁸.

Reținerea fostului președinte a Partidului Democrat din Moldova (PDM), Vladimir Plahotniuc, de către autoritățile grecești și decizia de extrădare a acestuia în Republica Moldova¹⁹, la fel a provocat un val de discuții în societate, marcând inclusiv activitatea partidelor politice în perioada înregistrării concurenților electorali²⁰. În context, amintim că potrivit jurnaliștilor de investigație, fostul oligarh a avut în ultimul an un șir de întâlniri cu oficiali ai Federației Ruse²¹.

Eforturile autorităților Republicii Moldova de consolidare a parcursului european și de contracarare a ingerințelor rusești sunt susținute în continuare de Uniunea Europeană, inclusiv prin vizita recentă a trei lideri de state europene la Chișinău de Ziua Independenței²². Este vorba despre președintele francez Emmanuel Macron, cancelarul german Friedrich Merz și premierul polonez Donald Tusk, care au răspuns invitației președintei Maia Sandu. Vizita nu s-a soldat cu aprobarea unor decizii, ci a reprezentat un act de susținere a eforturilor de integrare europeană ale Moldovei, manifestat în preajma campaniei electorale. Unele partide de opoziție au criticat această vizită²³.

¹⁶ [Comunicat de presă](#). Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică.

¹⁷ [Raport nr. 1](#). Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025. p. 21.

¹⁸ [Apeluri false](#) generate prin 112 de roboți și inteligență artificială.

¹⁹ [Vladimir Plahotniuc](#) ar urma să fie extrădat în Moldova: Decizia de ultimă oră luată în Grecia.

²⁰ Urmare a [apelului](#) lui V. Plahotniuc către foștii susținători, s-a intensificat activitatea de pregătire de alegeri a Partidului Democrat Modern din Moldova, inclusiv prin [aderarea](#) de membri de la alte partide.

²¹ [The Insider](#). The Kremlin's laundromat: Billionaire Moldovan fraudster Vladimir Plahotniuc repeatedly flew to Moscow for secret high-level talks.

²² [RFL Republica Moldova](#). Macron, Merz și Tusk: Un trio european la Chișinău pentru a sprijini Republica Moldova.

²³ „Tovarășe Macron, nu vom uita”: [Dodon critică](#) vizitele liderilor europeni la Chișinău înainte de alegeri.

II. CADRUL LEGAL

2.1. Modificarea Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora

În data de 30.07.2025 CEC a adoptat o hotărâre²⁴, prin care a modificat Regulamentul privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, deși la acel moment erau deja acreditați observatori din partea mai multor misiuni de observare²⁵. MO Promo-LEX și Ministerul Justiției au formulat în adresa CEC recomandări la acest subiect, care însă au fost ignorate, în mare parte.

La adoptarea hotărârii de modificare a Regulamentului, a fost formulată o opinie separată - a membrului CEC, Vadim Filipov²⁶, care conține obiecții similare celor aduse de MO Promo-LEX, dar și Ministerul Justiției.

Modificările s-au referit la procedura de acreditare a observatorilor, unde la pct. 13 subpct. 1) din Regulament, a fost adăugată lit. e), care prevede că „pentru acreditarea observatorilor organizațiile neguvernamentale vor prezenta informația privind dispunerea de capacități tehnice, umane, calificare și experiență în domeniul observării alegerilor, care va cuprinde inclusiv numărul planificat de persoane acreditate, numărul de scrutine monitorizate - separat în țară și peste hotare, numărul de ani de activitate în domeniile menționate la pct. 10, denumirea organizației/numele persoanei/persoanelor care va/vor finanța activitatea misiunii. În cazul în care asociația/organizația va efectua observarea din surse proprii, se va prezenta/comunica informația care confirmă sustenabilitatea financiară de a organiza misiunea.”

Subpct. 2) de la pct. 13 prevede procedura de acreditare pentru observatorii internaționali. Acesta a fost completat cu lit. g), care conține aceleași cerințe noi ca și cele menționate mai sus.

Din analiza cerințelor suplimentare incluse, observăm că condițiile privind dispunerea de „capacități tehnice, umane, calificare și experiență în domeniul observării alegerilor”, nu sunt clar definite în regulament. Lipsa de claritate poate duce la interpretări subiective din partea CEC, crescând riscul de respingere arbitrară²⁷ a cererilor de acreditare, astfel fiind încălcat art. 19 din același Regulament și principiul legalității din Codul administrativ²⁸.

Menționăm că subpct. 3) din pct. 13 prevede că depunerea actelor cu abateri de la subpct. 1) și 2) reprezintă temei pentru respingerea candidaturii/candidaturilor observatorilor sau interpreților, ori respingerea cererii înaintate de entitatea solicitantă. CEC a păstrat această prevedere, fără să stabilească excepții, chiar dacă în procesul dezbaterii acestor modificări, în ședința publică²⁹, membrii CEC au subliniat că aceste noi modificări nu vor reprezenta o condiționalitate, fiind incluse în scopul asigurării transparenței.

Evidențiem că Codul electoral stabilește exhaustiv câteva condiții, conform cărora observatorii pot fi acreditați: (1) corespunderea regulilor generale cu privire la incompatibilități³⁰ și (2) apartenența la asociații obștești/organizații necomerciale ce se ocupă, conform statutului sau altor acte interne, de apărarea drepturilor omului sau a valorilor democratice sau la instituții de instruire și cercetare în domeniul electoral din Republica Moldova, care au misiunea de a observa modul de organizare și desfășurare a alegerilor. Alte condiții în Codul electoral pentru acreditarea observatorilor nu sunt. Prin urmare, modificările la Regulament, excedează legislația electorală.

O altă modificare a fost operată la pct. 30 din Regulament, prin care a fost extinsă lista temeiurilor pentru care observatorului i-ar putea fi anulată acreditarea sau aplicat avertismentul, fiind inclus temeiul „împiedicarea activității organului electoral și periclitatea procesului de votare”. În acest sens,

²⁴ [Hotărârea CEC nr. 3684 din 30.07.2025](#) pentru modificarea Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1195/2023.

²⁵ Hotărârea CEC nr. [3612](#) din 25.06.2025; Hotărârea CEC nr. [3613](#) din 01.07.2025; Hotărârea CEC nr. [3625](#) din 04.07.2025.

²⁶ [Opinia separată](#) expusă de către membrul CEC, Vadim Filipov.

²⁷ Potrivit art. 16 alin. (2) din [Codul administrativ](#), exercitarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.

²⁸ Potrivit art. 21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

²⁹ [Ședința CEC](#) din 30.07.2025.

³⁰ Conform art. 88 alin. (1) din [Codul electoral](#), statutul de observator este incompatibil cu cel de funcționar electoral care activează în cadrul organului electoral, cu cel de candidat în alegeri, membru al grupului de inițiativă, reprezentant sau persoană de încredere a concurentului electoral ori a participantului la referendum și cu cel de trezorier.

considerăm că termenii „împiedicare” și „periclitare” sunt vagi și pot fi interpretați subiectiv, ceea ce crește riscul de sancțiuni disproporționate și aplicare neuniformă. Acest lucru poate încălca principiul proporționalității din Codul administrativ³¹.

Atragem atenția, că și în cazul acestei modificări, norma din Regulament excedează prevederile Codul electoral stabilite la art. 102 alin. (8).

În completarea celor expuse mai sus, atragem atenția că, modificările respective nu doar excedează cadrul legal și îngreunează/birocratizează procedura de acreditare, dar ar putea fi contrare inclusiv recomandărilor internaționale³².

În contextul multiplelor carențe constatate, recomandăm autorității electorale centrale să renunțe la modificările operate.

2.2. Alte modificări ale cadrului normativ efectuate de Comisia Electorală Centrală

În perioada de observare, CEC a inițiat consultări publice³³ pentru modificarea Instrucțiunii³⁴ privind procedura de vot cu urna mobilă și pentru modificarea Regulamentului³⁵ cu privire la întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale (în continuare Regulamentul cu privire la listele electorale).

Modificarea acestor acte normative urmărește cel mai probabil scopul de a asigura transparența și integritatea procesului de vot cu urna mobilă, în lumina unor incidente electorale din ultimele scrutine³⁶, dar și pentru a susține implementarea echipamentelor de citire a pașapoartelor la secțiile de votare din străinătate, pentru a spori eficiența procedurilor electorale.

Totuși, reiterăm că modificarea actelor normative în perioada electorală nu corespunde principiului stabilității legislației electorale, prevăzut de Declarația interpretativă revizuită la Codul de bune practici în materie electorală privind stabilitatea dreptului electoral³⁷.

MO Promo-LEX a expediat în adresa CEC o opinie la aceste subiecte, în care a apreciat, pe de o parte, îmbunătățirile aduse pentru clarificarea procedurilor de vot cu urna mobilă, și în același timp a identificat unele deficiențe care ar putea afecta incluziunea. Printre constatările înaintate se numără:

- excluderea potențială a persoanelor cu dizabilități din procesul electoral, prin cerința de depunere personală sau completare autonomă a cererilor, contrar Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități³⁸;
- lipsa clarității în datele de identificare (ce date anume trebuie indicate);
- absența prevederilor pentru prelungirea activității secției de vot dacă urna revine mai târziu de ora 21:00 etc.

În privința modificării Regulamentului cu privire la listele electorale, menționăm că acestea extind pct. 5 din Regulament (listele electorale) cu liste electronice. În cadrul consultărilor, Promo-LEX a evidențiat că includerea noțiunii „listă electorală electronică” în șirul pct. 5, de rând cu adăugarea unui compartiment separat, este o măsură insuficientă din punct de vedere al încadrării plenare și organice a unui nou tip de listă în corpul actului normativ supus consultărilor publice. CEC a ținut cont de câteva propuneri din opinia expediată de Promo-LEX.

³¹ Potrivit art. 29 alin. (1) din Codul administrativ, orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității.

³² [Utilizarea standardelor electorale internaționale](#): Manualul Consiliului Europei pentru organizațiile societății civile/ Consiliul Europei. – Chișinău : S. n., 2017 (ÎS „Tipografia Centrală”), p. 96.

³³ [Anunțul](#) CEC privind organizarea consultării publice pentru modificarea Instrucțiunii cu privire la procedura de vot cu urna mobilă.

³⁴ [Instrucțiunea](#) cu privire la procedura de vot cu urna mobilă, aprobată prin Hotărârea CEC nr. 1154 din 4 august 2023.

³⁵ [Regulamentul](#) cu privire la întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1153 din 4 august 2023.

³⁶ Cazul alegerilor din [comuna Boldurești](#) și [cazul din Casa de bătrâni din Comrat](#), sesizat de Promo-LEX la alegerile din 20.10.2024.

³⁷ [Declarația](#) interpretativă revizuită la Codul de bune practici în materie electorală privind stabilitatea dreptului electoral. Adoptată de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 139 Reuniune Plenară (Veneția, 21-22 iunie 2024).

³⁸ [Convenția](#) privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

În fond, proiectul de modificare a Regulamentului reprezintă un pas înainte spre digitalizarea procesului electoral, aliniat în principiu cu Codul Electoral, dar păstrează neclaritățile și inconsecvențele sesizate anterior de MO Promo-LEX.

Hotărârile de modificare a actelor normative au fost adoptate la 26 august 2025, cu aproximativ o lună înainte de ziua alegerilor.

2.3. Jurisprudența Curții Constituționale în privința modificărilor recente a cadrului legal

În perioada observată, Curtea Constituțională a emis o decizie³⁹ în privința unei sesizări în care se solicita declararea neconstituționalității textului „nu au dreptul de a participa la alegeri” din articolul 11 alineatul (7)⁴⁰ din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.

Autorii sesizării au invocat⁴¹ faptul că textul „nu au dreptul de a participa la alegeri” limitează dreptul partidelor politice de a participa la alegeri, de a-și prezenta programul politic și opinia lor cu privire la programele politice ale concurenților electorali, contrar articolului 32 din Constituție. Aceștia au adăugat că Parlamentul a adoptat textul contestat cu doar trei luni până la alegeri și cu o lună până la începerea perioadei de desemnare a candidaților, iar interdicția de a participa la alegeri reprezintă o sancțiune disproporționată, care afectează însăși esența dreptului de a participa la viața politică. Textul contestat nu prevede un termen rezonabil pentru înregistrarea biroului politic și nici un mecanism de avertizare, de notificare sau de remediere.

În context, ținem să amintim că anterior⁴² MO Promo-LEX a atenționat despre riscurile, pe care le pot genera modificările recente la Legea privind partidele politice.

Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea precizând că, obligația de notificare a informației despre membrii organelor de conducere ale partidelor nu reprezintă o sarcină excesivă. Această obligație este justificată de interesul public față de liderii partidelor care urmăresc să participe la alegeri. Curtea reține că din momentul înregistrării partidului politic, este firesc ca liderii acestuia să-și asume faptul că partidul dobândește personalitate juridică și că accede implicit într-un spațiu de interes public. Mai mult, trebuie avut în vedere faptul că conducerea partidului politic exercită o influență directă asupra procesului decizional, a climatului electoral și că urmărește să acceadă în funcții publice reprezentative. În acest sens, obligația de notificare a informației despre membrii organelor de conducere este justificată de necesitatea asigurării transparenței și responsabilității partidelor politice și garantează supravegherea eficientă a activității partidelor, menționează Curtea.

Încă o sesizare⁴³ a fost depusă la Curtea Constituțională de către PLDM. Autorul sesizării susține că prevederile contestate⁴⁴, așa cum au fost aplicate de CEC, reduc termenul pentru înregistrarea concurenților electorali prevăzut de articolul 63 alin. (1) din Codul electoral și împiedică actualizarea listei pe baza datelor prezentate ulterior de ASP. În consecință, aceste prevederi aplicate de o manieră neclară și imprevizibilă restrâng în mod disproporționat dreptul de a fi ales.

Curtea Constituțională a declarat sesizarea inadmisibilă concluzionând că nu s-a demonstrat incidența drepturilor fundamentale invocate de autorul sesizării, altfel spus autorul sesizării nu a prezentat Curții argumente suficiente că prin normele contestate se admit ingerințe în drepturile fundamentale.

³⁹ [Decizia](#) Curții Constituționale nr. 113 din 12 august 2025 de inadmisibilitate a sesizării nr. 182g/2025 privind excepția de neconstituționalitate a textului „nu au dreptul de a participa la alegeri” din articolul 11 alineatul (7) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (interdicția de a participa la alegeri a partidelor politice care nu prezintă în termen ASP lista numerică și nominală a președinților, vicepreședinților și a membrilor organelor executive centrale).

⁴⁰ Conform art. 11 alin. (5) lit. b) și alin. (7) din [Legea nr. 294](#) din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, partidele politice care, până la începerea perioadei electorale, nu au prezentat Agenției Servicii Publice lista numerică și nominală a membrilor partidului politic care cad sub incidența art. 3 alin. (1) lit. e⁵) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, nu au dreptul de a participa la alegeri.

⁴¹ Pct. 14-18 din Decizia Curții Constituționale nr. 113 din 12 august 2025.

⁴² [Raportul nr. 1](#), Misiunea Promo-LEX de Observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, pag. 16.

⁴³ [Sesizarea](#) nr. 189g din 22 august 2025 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 12 alin. (4) și a articolului 27 lit. g) din Codul electoral.

⁴⁴ Art. 12 alin. (4) din Codul electoral, care stabilește că, CEC aprobă Programul calendaristic al acțiunilor electorale, prin care se stabilesc termenele exprimate în zile calendaristice pentru realizarea acestora. Și art. 27 lit. g) din Codul electoral, care stabilește că, în perioada electorală, CEC are următoarele atribuții [...] în baza datelor prezentate de ASP, publică lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegeri.

2.4. Aplicarea sancțiunii sub formă de privare de dreptul de a desfășura activități de publicitate electorală în privința partidului politic

În data de 05.08.2025 Judecătoria Chișinău a pronunțat o hotărâre⁴⁵ în privința PCRM, prin care acestuia i s-a aplicat o sancțiune sub formă de amendă în mărime de 12 000 lei, cu privarea de dreptul de a desfășura activități de publicitate electorală pe un termen de 3 luni, pentru comiterea contravenției prevăzută de art. 50 din Codul contravențional și anume pentru furnizarea publicității electorale prin intermediul materialelor tipărite (pliante), ce conțin informații și afirmații exagerate, ce nu corespund realității. Acțiunile pentru care a fost sancționat PCRM se refereau la referendumul din 2024, unde acesta avea calitatea de participant la referendum⁴⁶.

Art. 50 din Codul contravențional prevede că furnizarea materialelor publicitare de agitație electorală care nu întrunesc condițiile Legii nr.62/2022 cu privire la publicitate, se sancționează cu amendă și/sau cu privarea de dreptul de a desfășura anumite activități pe un termen de la 3 luni la un an.

Legea permite aplicarea unei pedepse complementare, aceasta fiind indicată în partea specială a Codului contravențional. În general, aplicarea sancțiunilor complementare sub formă de privare de dreptul de a desfășura o anumită activitate este o arie de discreție a instanței de judecată, doar că discreția trebuie aplicată conform regulilor stabilite la art. 35 din Codul contravențional. Astfel, această sancțiune se aplică în cazurile în care, ținând cont de caracterul contravențiilor comise de persoana vinovată, legea declară ca fiind inadmisibilă desfășurarea unei anumite activități sau deținerea unei anumite funcții de către aceasta. Spre exemplu, legea interzice finanțarea partidelor politice de către minori, la fel, interzice reprezentanților cultelor religioase să desfășoare activități ce țin de agitația electorală ș.a.

Într-o altă ordine de idei, proporționalitatea pedepsei nu se rezumă la respectarea literei legii, ci trebuie evaluată în funcție de gravitatea contravenției, scopul sancțiunii și efectele asupra drepturilor fundamentale. Proporționalitatea este un principiu cheie în dreptul european (Carta Drepturilor Fundamentale a UE⁴⁷ și jurisprudența CtEDO⁴⁸), care cere ca orice restricție a drepturilor (cum ar fi dreptul la exprimare politică sau la participare electorală) să fie necesară și adecvată scopului. O interdicție de 3 luni chiar înainte de alegeri echivalează cu o excludere parțială din campanie, deoarece publicitatea electorală este esențială pentru vizibilitatea unui partid (afișe electorale, spoturi TV, campanii online etc.).

Având în vedere cele expuse, pedeapsa pare excesivă, deoarece ar putea altera echilibrul electoral și submina pluralismul politic. CtEDO a condamnat în cazuri similare⁴⁹ restricțiile electorale impuse, considerându-le disproporționale, dacă nu există dovezi clare de amenințare gravă la adresa democrației.

⁴⁵ [Hotărârea](#) Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 05.08.2025, pronunțată în cauza contravențională pornită în privința Partidului Comunistilor din Republica Moldova.

⁴⁶ Hotărârea CEC nr. [2723](#) din 23.08.2024, cu privire la cererea de înregistrare a Partidului Comunistilor din Republica Moldova în calitate de participant la referendumul republican constituțional din 20 octombrie 2024.

⁴⁷ Art. 52, par. 1 din [Carta](#) Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

⁴⁸ [Cauza Hirst](#) vs. Marea Britanie, 2005, par. 76-85.⁴⁹ [Cauza Podkolzina](#) vs. Letonia, 2002, par. 36-38.

⁴⁹ [Cauza Podkolzina](#) vs. Letonia, 2002, par. 36-38.

III. ORGANELE ELECTORALE ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

3.1. Activitatea Comisiei Electorale Centrale

Aprobarea și transparența hotărârilor cu privire la organizarea și desfășurarea scrutinelor. În perioada supusă observării, CEC a gestionat eficient, conform termenelor legale și, în cea mai mare parte, transparent procesul de organizare a alegerilor parlamentare. A fost asigurat accesul la ședințele publice ale CEC, acestea fiind transmise în direct, iar înregistrările respective sunt de asemenea disponibile. Hotărârile adoptate au fost publicate în termene legale. Sunt publicate sinteze ale ședințelor CEC. În același timp, la etapa redactării prezentului raport, nu toată documentația relevantă organizării și desfășurării alegerilor era disponibilă pe pagina web a autorității, cum ar fi cererile PLDM de a fi inclus în lista partidelor cu drept de participare în alegeri, sau avizul MAE privind constituirea secțiilor de votare peste hotare.

CEC s-a întrunit în 21 ședințe și a adoptat 202 hotărâri. Cele mai multe hotărâri s-au referit la desemnarea și înregistrarea concurenților, constituirea și activitatea organelor electorale ierarhic inferioare și la acreditarea/confirmarea persoanelor autorizate să participe la procesul electoral. Comparativ cu perioada similară de raportare din scrutinele precedente⁵⁰, CEC a aprobat un număr mai mare de hotărâri, în cadrul unui număr mai sporit de ședințe. Această creștere se datorează numărului mai mare de solicitări de înregistrare a concurenților la alegerile parlamentare curente.

Reieșind din informația disponibilă public pe pagina web a CEC, secțiunea „Funcții vacante”, deducem că problema deficitului de resurse umane rămâne a fi valabilă pentru aparatul CEC. Pentru cel puțin 8 concursuri inițiate și desfășurate înainte de perioada electorală este fixat statutul „Închis” fără a fi publicat numele/prenumele persoanei învingătoare la concurs⁵¹.

Atragem atenția că unii membri ai CEC, în contextul exercitării drepturilor și obligațiilor prevăzute de cadrul legal, s-au confruntat cu presiuni aflate la limita intimidării. Aceste acțiuni constituie ingerințe nepermise în exercitarea funcțiilor oficiale, pot afecta independența instituțională a autorității, precum și au ca efect subminarea încrederii publice în corectitudinea procesului electoral.

Acreditarea observatorilor. În perioada supusă observării CEC a acreditat 1.252 observatori: 1.176 de observatori naționali și 76 de observatori și experți internaționali.

În total, în vederea monitorizării scrutinului din 28 septembrie 2025, autoritatea electorală a acreditat 1.325 observatori din partea a 12 instituții naționale și străine: 1.249 observatori naționali și 76 observatori și experți internaționali, inclusiv ai misiunilor internaționale⁵² de observare a alegerilor ENEMO și OSCE/BIDDO. Din numărul total al observatorilor naționali, 627 (65%) au fost acreditați din partea Asociației Promo-LEX.

Comparativ cu 2024, când înainte de campania electorală erau acreditați circa 719 observatori⁵³, la acest scrutin parlamentar constatăm un număr mai mare de observatori acreditați.

În mod inedit, la aceste alegeri CEC a făcut un apel public către „organizațiile de monitorizare electorală” prin care a chemat la „prudență și acuratețe în prezentarea publică a constatărilor”⁵⁴. În lipsa unor exemple și referințe concludente cu privire la „formulări care pot genera interpretări eronate sau care nu corespund realității”, precum și în lipsa unor mențiuni exacte despre care organizație este vorba, MO Promo-LEX consideră că mesajul CEC poate fi perceput ca o descurajare a activității observatorilor.

Aprobarea mesajelor de interes public. În intervalul de timp observat, CEC a aprobat 17 hotărâri privind mesaje de interes public, cu următoarele tematici: informarea privind procedurile de vot (8); îndemn de participare la vot (3); privind corupția electorală/politică (2) și cu tematică non-electorală (4). Astfel, circa 24% din mesajele de interes public aprobate nu se referă la subiectele de actualitate

⁵⁰ [Raport nr. 2](#). Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024. p. 11.

⁵¹ [Funcții vacante](#) curente. Aparatul CEC.

⁵² Alegeri parlamentare 2025. [Acreditarea observatorilor](#).

⁵³ [Raport nr. 2](#). Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024. p. 11.

⁵⁴ [Apel public](#) către organizațiile de monitorizare electorală.

electorală. Au fost aprobate, în context, și Ghidurile/pliantele informative ale CEC elaborate în cinci limbi (română, ucraineană, rusă, găgăuză și romani).

Autorizarea efectuării sondajelor de opinie și a exit-pollurilor. Până la data publicării prezentului raport, CEC a autorizat opt entități cu drept de realizare a 13 sondaje de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor⁵⁵.

În același timp, MO Promo-LEX a identificat cel puțin 10 cazuri ce pot fi calificate drept efectuare neautorizată a sondajelor de opinie despre preferințele politice/electorale ale alegătorilor (a se vedea Anexa nr. 1). Atestăm o tendință de promovare a sondajelor online în perioada electorală. Amintim că, potrivit cadrului normativ⁵⁶, sondajele de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor, efectuate în perioada electorală, trebuie să fie autorizate de CEC. În aceste împrejurări, solicităm CEC să investigheze cazurile semnalate și, dacă este necesar, să implice și alte instituții competente, pentru a asigura respectarea cadrului legal privind organizarea și difuzarea sondajelor, precum și transparența finanțării acestora.

Certificarea funcționarilor electorali. În perioada de observare curentă a continuat certificarea potențialilor funcționari electorali de către Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE) și CEC. Transparența procesului a fost asigurată prin informarea plenară pe pagina web a CICDE despre rezultatele certificării⁵⁷.

Statistic, potrivit CICDE, în perioada monitorizată au fost organizate 158 de examene (cu prezență fizică și online) la care au participat 2.735 persoane, dintre care au promovat evaluarea 2.188 potențiali funcționari (80%). Sesiunea de certificare este deschisă până pe 5 septembrie 2025, către 24 august fiind certificați în sesiunea respectivă, potrivit CICDE, 6037 persoane. Intensitatea certificării a crescut odată cu apropierea perioadei de constituire a secțiilor de votare. Astfel, în săptămâna 18-24 august au avut loc circa 39% din numărul total de examene organizate în perioada de raportare. În general potrivit statisticilor, sunt certificate 25 557 persoane. Amintim că la alegerile din toamna 2024 în calitate de funcționari electorali (CECE și BESV) au activat puțin peste 20 000 cetățeni.

Statisticile nu oferă date segregate pe criteriu geografic – în interiorul țării și peste hotare. Reieșind din dificultățile observate la alegerile precedente, precum și pornind de la decizia CEC de a completa numărul SV deschise peste hotare cu circa 70 de secții, reiterăm recomandarea de a acorda o atenție sporită anume certificării potențialilor funcționari care vor activa în SV din străinătate.

Observatorii Promo-LEX de asemenea au avut acces la examenele de certificare. Aceștia au monitorizat în perioada 12.08. – 23.08.2025 organizarea și desfășurarea a 28 de examene de certificare în 13 circumscripții. Observatorii au apreciat organizarea ca fiind „eficientă” și „bună”. Totuși, în trei cazuri, potrivit OTL, asistenții au consultat pretendenții.

⁵⁵ [Autorizarea](#) efectuării sondajelor de opinie și a exit-pollurilor.

⁵⁶ [Regulamentul CEC](#) privind organizarea și desfășurarea sondajelor de opinie și a exit-pollurilor în perioada electorală.

⁵⁷ [Sesiunea 2025](#) – CICDE. Examene de certificare a formării/specializării în domeniul electoral.

3.2. Organizarea secțiilor de votare pentru alegătorii aflați peste hotare

Potrivit art. 39 alin. (5) Cod electoral temeiul de bază pentru constituirea SV din străinătate este dinamica participării alegătorilor la ultimele 3 scrutine. Complementar, se va ține cont de datele înregistrării prealabile și informațiile prezentate de MAE cu privire la numărul și locul aflării cetățenilor Republicii Moldova în străinătate. Contrar recomandărilor Promo-LEX, Regulamentul CEC nu clarifică modul în care aplicarea temeiului de bază este corelată cu aplicarea temeiurilor complementare și care este ponderea acestora în calcularea numărului de SV⁵⁸.

Conform prevederilor legale, dar și în corespundere cu termenele *Planului de lucru privind organizarea secțiilor de votare peste hotare*⁵⁹, Ministerul Afacerilor Externe (MAE) a prezentat CEC recomandările sale privind lista secțiilor de votare (SV) de peste hotare și amplasarea acestora⁶⁰. MAE, de principiu, a propus păstrarea listei secțiilor de la scrutinele din 2024, dar cu un șir de completări și modificări. CEC a publicat recomandările respective pentru consultarea publică a informațiilor despre numărul și posibilele locații ale SV din străinătate⁶¹. MAE a propus organizarea a 294 SV, ulterior propunerea fiind completată cu încă trei secții – 297, în total, fără secțiile pentru votul prin corespondență. În corespundere cu prevederile legale, la 24 august 2025 CEC a aprobat organizarea a 301 SV în străinătate, dintre care patru pentru votul prin corespondență⁶². Astfel, CEC a susținut integral propunerile înaintate de MAE.

Cu privire la creșterea numărului de secții de votare cu circa 70 de unități față de scrutinele din 2024, MO Promo-LEX, de principiu, susține eforturile de accesibilizare a votului din străinătate. Totuși, amintim că la ultimele alegeri buletinele de vot s-au epuizat practic doar la SV din Federația Rusă (câte 5000 buletine per secție) și Emiratele Arabe Unite (500 buletine). În celelalte state, inclusiv unde se propune creșterea numărului cu 10-15 SV, nu au fost cazuri de epuizare a buletinelor de vot. Mai mult, potrivit analizei Promo-LEX, la alegerile din 2024, în turul doi au existat cel puțin 20 de SV peste hotare, constituite în afara ambasadelor/consultatelor unde au votat mai puțin de 500 de persoane. Acestea au vizat: Canada, Germania, Italia (8), Marea Britanie (2), Olanda, Portugalia, Spania (2) și SUA (4). Respectiv, mai rezonabil părea a fi reamplasarea secțiilor de votare, dar nu neapărat majorarea.

Recomandările MAE, respectiv decizia CEC, denotă o analiză atentă a informațiilor cu privire la numărul și locul aflării cetățenilor peste hotare, inclusiv a celor care potențial s-ar afla și la odihnă. În același timp, atragem atenția că organizarea SV în străinătate pare să nu țină cont completamente de temeiul de bază prevăzut de Codul electoral – dinamica participării la ultimele trei scrutine. Recomandările MAE, pe baza cărora a fost aprobată hotărârea CEC, reieșind din notele de argumentare, se întemeiază doar pe rezultatele participării la scrutinul din 2024. În plus, nu este clar de ce MAE la stabilirea numărului de SV, în multe cazuri, reiese din logica de a mări numărul de secții de votare anume acolo unde au votat mai mult de 2000 alegători. Cu referire la un alt argument invocat de MAE pentru constituirea de noi secții – numărul de alegători mai mare de 500 în anumite state, amintim că potrivit art. 39 alin. (3) Cod electoral acest număr se referă la „o localitate sau mai multe localități” și nu la o țară în ansamblu.

MO Promo-LEX a examinat decizia CEC și a venit cu propria estimare a repartizării pe state a celor 297 de SV. Din cauza lipsei unor reglementări clare privind modul de aplicare a temeiurilor legale, **pentru estimare Promo-LEX a utilizat calcule strict matematice conform temeiul de bază – dinamica participării la ultimele trei scrutine, fiecărui scrutin fiind atribuită o pondere egală**. Pentru alegerile prezidențiale (2020 și 2024) au fost utilizate rezultatele participării la cel de-al doilea tur de scrutin⁶³.

Tabel nr. 1. Estimare Promo-LEX în baza deciziei CEC

N.O.	STATUL	ALEGERI 2024	ALEGERI 2025. Propuneri MAE / CEC	ESTIMARE Promo-LEX 2025	Diferența
1.	Austria	2	3	3	0
2.	Azerbaidjan	1	1	1	0

⁵⁸ [Propunerile](#) Asociației Promo-LEX pentru Avizul Comun al Comisiei de la Veneția și OSCE/BIDDO la Proiectul Codului Electoral al Republicii Moldova (Legea Nr. 288). p.11.

⁵⁹ [Planul de lucru](#) privind organizarea secțiilor de votare peste hotare în cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025.

⁶⁰ [Propunerile MAE](#) cu privire la numărul și posibilele locații ale SV din străinătate.

⁶¹ Alegerile parlamentare 2025: [CEC publică propunerile](#) pentru secțiile de votare din străinătate

⁶² [Hotărâre CEC](#) nr. 3851 din 24.08.2025 cu privire la organizarea secțiilor de votare în străinătate și secțiilor de votare pentru votul prin corespondență în cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025.

⁶³ Participarea la turul II a fost selectată pentru a ține cont de numărul maxim de alegători care au votat la scrutinul respectiv.

3.	Belarus	1	1	1	0
4.	Belgia	4	5	7	+2
5.	Bulgaria	1	1	1	0
6.	Canada	6	7	6	-1
7.	Cehia	2	2	4	+2
8.	China	1	1	1	0
9.	Cipru	1	1	1	0
10.	Danemarca	2	2	1	-1
11.	Elveția	2	2	3	+1
12.	Emiratele Arabe Unite	1	2	1	-1
13.	Estonia	1	1	1	0
14.	Finlanda	0	1	0	-1
15.	Federația Rusă	5	2	10	+8
16.	Franța	20	26	28	+2
17.	Germania	26	36	32	-4
18.	Grecia	2	4	3	-1
19.	India	1	1	1	0
20.	Irlanda	10	12	12	0
21.	Islanda	0	1	0	-1
22.	Israel	2	2	5	+3
23.	Italia	60	75	80	+5
24.	Japonia	1	1	1	0
25.	Kazahstan	0	1	1	0
26.	Letonia	1	1	1	0
27.	Lituania	1	1	1	0
28.	Luxemburg	0	1	0	-1
29.	Marea Britanie	17	24	27	+3
30.	Norvegia	1	2	1	-1
31.	Polonia	1	1	1	0
32.	Portugalia	6	6	7	+1
33.	Qatar	1	1	1	0
34.	Țările de Jos	2	3	4	+1
35.	România	16	23	22	-1
36.	Spania	11	15	10	-4
37.	SUA	16	22	10	-12
38.	Suedia	1	1	1	0
39.	Turcia	2	2	3	+1
40.	Ucraina	2	2	3	+1
41.	Ungaria	1	1	1	0
TOTAL		231	297	297	

Cele mai mari diferențe dintre propunerile MAE și estimările Promo-LEX se referă la cazul Italiei, unde conform calculelor matematice, trebuie să fie constituite cu cinci SV mai multe, Germania – cu patru mai puține și SUA cu 12 mai puține. În cazul SUA suntem conștienți de distanțele mari, care ar motiva majorarea, însă este necesară o abordare nuanțată pentru fiecare SV în parte.

Pornind de la „obligăția statului de a garanta securitatea cetățenilor săi”⁶⁴, autoritățile au decis ca pentru cazurile Israelului (situație complicată de securitate), Ucrainei și Federației Ruse (state aflate în război urmare a agresiunii Rusiei asupra Ucrainei), să fie organizate câte două secții de votare. Cu privire la Federația Rusă, MO Promo-LEX consideră că pe lângă pericole la adresa securității cetățenilor, sunt prezente și vulnerabilități ce țin de integritatea procesului electoral⁶⁵.

⁶⁴ [Propunerile MAE](#) cu privire la numărul și posibilele locații ale SV din străinătate.

⁶⁵ MO Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 2024 a constatat mai multe incidente care au afectat integritatea procedurilor de vot din secțiile organizate în Federația Rusă. Pentru detalii a se vedea: Misiunea Promo-LEX de Observare a alegerilor prezidențiale și referendumului constituțional din 20 octombrie (3 noiembrie) 2024: [Ultimele date ziua alegerilor](#); [Detalii privind desfășurarea scrutinelor](#).

Ce ține de înregistrarea prealabilă, în calitate de temeii complementar, exceptând Federația Rusă, constatăm o scădere a interesului cetățenilor aflați peste hotare pentru acest mecanism, tendință pornită de la scrutinele din 2024. Considerăm că la bază ar sta două motive: pe de o parte, până la adoptarea Codului electoral nou, acest temeii era unul de bază și nu „secundar”, iar de cealaltă parte, datorită faptului că înregistrarea prealabilă este o procedură valabilă pentru mai multe scrutine, concetățenii care deja s-au înregistrat prealabil - nu mai pot face repetat lucrul acesta.

Tabel nr. 2. Dinamica înregistrărilor prelabile pentru alegerile parlamentare 2025 (top 4 state)

Stat/2025	02.05	19.05.	13.06.	26.06.	14.07.	21.07.	11.08	Final
Italia	27	37	51	64	91	103	261	484
Marea Britanie	23	30	62	70	83	91	206	259
Germania	28	42	55	63	91	100	269	436
Federația Rusă	13	20	32	515	5.108	6.591	12.039	13.040
Total (2025)	220	338	546	1.135	5.926	7.505	14.136	16.148

Cu referire la înregistrările prelabile pentru Federația Rusă, repetat, ca și la scrutinele din 2024, Promo-LEX „constată o creștere neobișnuită a înregistrărilor prelabile, contrară micșorării continue din ultimii ani a numărului de moldoveni din țara respectivă”⁶⁶. Înregistrările pentru Federația Rusă au reprezentat circa 81% din numărul total de înregistrări pentru 2025.

Suplimentar, potrivit poziției CEC, aceste înregistrări „la fel ca în scrutinul din anul 2024, ridică suspiciuni rezonabile că majoritatea înregistrărilor s-ar fi efectuat personal de către alegători și denotă o acțiune concertată pentru a induce în eroare autoritatea electorală și opinia publică cu privire la veridicitatea înregistrărilor și numărul real de solicitări pentru organizarea secțiilor de votare în această țară”⁶⁷. Astfel, constatăm că aceste rezultate nefirești privind înregistrarea prealabilă afectează credibilitatea temeiiului respectiv.

Cu referire la cel de al doilea temeii complementar – estimările MAE, acestea reflectă, de principiu, cifrele prezentate de MAE pentru alegerile din 2024. Amintim că potrivit acestora⁶⁸, în dinamică, raportat la 2020, cele mai mari creșteri a numărului de cetățeni (în valori aproximative) autoritatea a atestat pentru: Italia (+171 000), Franța (+143 000), SUA (+80 000) și Germania (+71 000). De cealaltă parte, pentru câteva state s-a constatat o micșorare a numărului de cetățeni moldoveni, ca de exemplu pentru Federația Rusă (-100 000).

MO Promo-LEX reiterează poziția sa conform căreia numărul de secții peste hotare nu va putea crește la nesfârșit. Organizarea unui număr așa de mare de SV, dincolo de resurse financiare, implică o suprasolicitare a resurselor umane. Comparativ cu România, prin raportarea numărului de secții peste hotare la numărul total alegătorilor, Republica Moldova organizează practic de două ori mai multe secții. Amintim că legislația electorală în vigoare prevede și alte mecanisme de accesibilizare a votului din străinătate, cum ar fi votarea pe parcursul a două zile. De asemenea, pentru următoarele alegeri naționale, autoritățile trebuie să vină din timp cu o poziție clară privind aplicabilitatea „universală” a votului prin corespondență.

Organizarea secțiilor de votare pentru votul prin corespondență. Implementarea parțială a votului prin corespondență, inițiată la scrutinele din 2024, a continuat și la alegerile parlamentare curente. Promo-LEX a recomandat, reieșind din experiența anului 2024 dar și proximitatea alegerilor parlamentare din 2025, ca pentru scrutinul din această toamnă acest mecanism de vot alternativ să fie aplicat în mod parțial, dat fiind timpul insuficient pentru o implementare „universală”⁶⁹. Deja după acest scrutin, autoritățile urmează să decidă în timp util strategia de accesibilizare a votului din străinătate. Cu referire la implementarea de viitor a votului prin corespondență, MO Promo-LEX insistă pe ideea ca acesta să fie disponibil pentru toți alegătorii din străinătate.

⁶⁶ [Raport final](#). Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024. p. 23.

⁶⁷ [Hotărâre CEC](#) nr. 3851 din 24.08.2025 cu privire la organizarea secțiilor de votare în străinătate și secțiilor de votare pentru votul prin corespondență în cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025.

⁶⁸ [Raport nr. 2](#). Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024. p. 18.

⁶⁹ [Raport final](#). Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024. p. 25-26.

La aceste alegeri a fost majorat numărul de state, de la 6 la 10, pentru care sunt constituite SV pentru votul prin corespondență⁷⁰. În cazul a trei state noi – Republica Coreea, Uniunea Australiei și Noua Zeelandă – cetățenii moldoveni pentru prima dată au avut posibilitatea de a se înregistra pentru votul prin corespondență.

Statistic, comparativ cu anul 2024 numărul solicitărilor s-a majorat de la 1.986 la 2.606⁷¹. Ponderea înregistrărilor din partea statelor noi incluse fiind de circa 4%. În context, subliniem că un interes sporit pentru votul prin corespondență a fost manifestat, în special, în statele unde mecanismul se implementează repetat.

Tabel nr.3. Dinamica înregistrărilor vot corespondență 2024-2025

	2024, înregistrări ⁷²	2025, înregistrări	Diferența
Statele Unite ale Americii	1.086	1.399	+313
Canada	580	682	+102
Suedia	91	166	+75
Finlanda	72	121	+49
Norvegia	131	109	-22
Islanda	26	38	+12
Republica Coreea	0	13	-
Uniunea Australiei	0	57	-
Noua Zeelandă	0	7	-
Japonia	0	14	-

Inițial, pentru votul prin corespondență CEC a bugetat costuri pentru 10 secții de votare⁷³. Ulterior, prin Hotărârea CEC nr. 3851 din 24.08.2025 au fost aprobate patru secții de votare⁷⁴. Reducerea numărului ar putea indica asupra unor așteptări mai mari din partea instituției privind aplicabilitatea mecanismului.

Suplimentar, atragem atenția asupra unor eventuale probleme de interpretare a prevederilor art. 13 alin. (2) din Legea privind implementare parțială a votului prin corespondență, cu referire la organizarea secției de votare pentru Japonia (14 cereri), Republica Coreea (13 cereri) și Noua Zeelandă (7 cereri). Amintim că norma legală stabilește că „Secțiile de votare (...) cuprind cel puțin 30 și cel mult 2500 de alegători incluși în listele electorale pentru votul prin corespondență *pe teritoriul unei țări*”.

3.3. Organizarea secțiilor de votare pentru alegătorii din stânga Nistrului

În opinia Promo-LEX, organizarea secțiilor de votare pentru alegătorii din stânga Nistrului trebuie tratată într-un context mai larg al necesității de democratizare și reintegrare a regiunii necontrolate. Conjunctura geopolitică actuală trebuie folosită de autoritățile constituționale pentru a determina așa-numitele autorități de la Tiraspol să accepte unele condiționalități, care în perspectivă ar asigura condiții de democratizare a regiunii transnistrene. Eforturile autorităților de la Chișinău, din perspectiva integrării alegătorilor din regiune în procesele electorale naționale democratice, ar trebui axate pe garantarea accesului pentru mass-media națională în regiune, al concurenților, al observatorilor etc. Aceste eforturi vor contribui substanțial la prevenirea, și contracararea la necesitate, a tentativelor de viciere a corectitudinii procesului electoral.

Constituirea secțiilor distincte pentru alegătorii din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, care nu este controlată de autoritățile constituționale, este reglementată de Codul electoral și Regulamentul CEC privind constituirea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului⁷⁵.

⁷⁰ [Lege nr. 129](#) din 29.05.2025 pentru modificarea Legii nr. 109/2024 privind implementarea parțială a votului prin corespondență.

⁷¹ [Comunicat de presă](#). Înregistrarea pentru votul prin corespondență s-a încheiat

⁷² Număr de înregistrări până la etapa de verificare. [Hotărârea CEC nr. 3328](#) din 16.01.2025 cu privire la aprobarea Raportului privind implementarea parțială a votului prin corespondență, ca metodă alternativă de vot la referendumul republican constituțional și alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024.

⁷³ [Hotărârea CEC](#) nr. 3237 din 28.11.2024 cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2025.

⁷⁴ [Hotărâre CEC](#) nr. 3851 din 24.08.2025 cu privire la organizarea secțiilor de votare în străinătate și secțiilor de votare pentru votul prin corespondență în cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025.

⁷⁵ [Regulament](#) privind constituirea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului, aprobat prin Hotărâre CEC nr. 2544 din 28 mai 2024.

Astfel, la constituirea secțiilor distincte pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului CEC trebuie să ia în considerare datele din Registrul de stat al alegătorilor (RSA) raportate la dinamica participării alegătorilor în ultimele 3 scrutine și, complementar, informațiile sau propunerile entităților responsabile de realizarea politicii de reintegrare și securitate. Totuși, în opinia MO Promo-LEX, cadrul normativ al CEC nu detaliază suficient modul de calculare a numărului de secții prin raportarea datelor din RSA la dinamica participării la ultimele trei scrutine.

Conform hotărârii aprobate⁷⁶, pentru aceste alegeri CEC a constituit 12 SV, cu 18 mai puține decât la scrutinele din 2024. Mai puține secții, 8-11, au fost organizate doar în perioada 2001-2009⁷⁷. Potrivit hotărârii, CEC a calculat numărul de secții prin împărțirea numărului de alegători din stânga Nistrului potrivit RSA (278.777) la media participării la alegeri a alegătorilor din regiune de la ultimele trei scrutine (23264 – date turul I și 28954, date turul II).

Pornind de la decizia Comisiei privind localizarea secțiilor din perspectiva numărului de alegători care au participat la ultimele alegeri, dorim să atragem atenția asupra faptului că, în special, la SV din Cocieri s-ar putea crea aglomerații. Aceasta în condițiile în care la alegerile din 2024 în localitate au existat două secții la care au votat în total 2.343 alegători, iar pentru alegerile curente se va crea o singură secție. În plus, în localitățile din vecinătate, Ustia și Molovata Nouă, deja nu vor mai fi organizate secții.

Tabel nr. 4. Dinamica numărului secțiilor de votare constituite pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (2014-2025)

Tip alegeri	Parlamentare 2014	Prezidențiale 2016	Parlamentare 2019	Prezidențiale 2020	Parlamentare 2021	Prezidențiale, Referendum 2024	Parlamentare 2025
Număr SV	26	30	47	42	41	30	12
Număr alegători votat	9.261	Turul I – 6.964 Turul II – 16.728	CN ⁷⁸ – 37.257 CU – 36.696	Turul I – 14.711 Turul II – 31.783	28.791	Turul I – 16.133 Turul II – 26.288	-
Media alegători per SV	356	Turul I – 232 Turul II – 696	CN – 793 CU – 781	Turul I – 350 Turul II – 757	702	Turul I – 538 Turul II – 876	-

Procesul decizional, desfășurat conform Planului de lucru⁷⁹, a inclus mai multe autorități ale administrației publice locale (din UAT unde au fost organizate anterior astfel de secții de votare) și centrale (Biroul Politici de Reintegrare (BPR), Inspectoratul General al Poliției (IGP), Serviciului de Informații și Securitate (SIS)). Documentele aferente procesului sunt publicate pe pagina CEC⁸⁰.

IGP a propus organizarea a nouă secții pentru alegătorii din stânga Nistrului și a informat Comisia despre riscurile legate de procesul electoral. În special fiind vorba despre: mita electorală acordată alegătorilor transportați organizat; blocarea accesului către secțiile de votare prin alerte false („bombă” sau „obiect suspect”) în proximitatea podurilor; organizarea de proteste spontane. SIS, constatând pericole deosebite la adresa securității statului, a recomandat organizarea a opt secții de votare. BPR de asemenea a îndemnat CEC, la stabilirea numărului de SV, să acorde o atenție mult mai mare decât în trecut asupra riscurilor de securitate, ordine publică și destabilizare.

În documentul de politici elaborat în 2021, Asociația Promo-LEX concluziona, în baza calculelor efectuate, că „28 de secții de votare constituie o cifră rezonabilă pentru a asigura participarea la vot a cetățenilor din stânga Nistrului”⁸¹. Legislația electorală la acel moment prevedea că secțiile distincte se

⁷⁶ [Hotărâre CEC nr. 3852](#) din 24.08.2025 cu privire la organizarea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului în cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025.

⁷⁷ [Document de politici](#) Promo-LEX. Constituirea secțiilor de votare pentru alegătorii din stânga Nistrului. p. 11-12.

⁷⁸ Alegerile parlamentare din 2019 s-au desfășurat în baza sistemului electoral mixt, respectiv semnificația acronimelor este: CN – circumscripție națională, iar CU – circumscripție uninominală.

⁷⁹ [Planul de lucru](#) privind organizarea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului în cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025.

⁸⁰ De exemplu, [Adresa](#) Serviciului de Informații și Securitate.

⁸¹ [Document de politici](#) Promo-LEX. Constituirea secțiilor de votare pentru alegătorii din stânga Nistrului. p. 18.

vor deschide „în baza datelor din Registrul de stat al alegătorilor” și că „se va ține cont de numărul alegătorilor care au participat la scrutinele precedente”. Este vorba de criteriile prevăzute și de legislația actuală, dar fără sintagma „raportat”. MO Promo-LEX la alegerile din 2024 a susținut decizia CEC de organizare a unui număr de 30 de secții de votare, menționând că „reieșind din numărul mediu al alegătorilor per secție și în condițiile reamplasării acestora, accesul la vot a fost asigurat printr-un număr suficient de SV”⁸².

Cu referire la numărul de secții organizate pentru alegerile parlamentare din 2025, MO Promo-LEX consideră că, reieșind doar din dinamica participării de la ultimele trei scrutine, micșorarea de circa trei ori a numărului de secții pare să nu fie justificată. Pornind de la argumentele invocate de autorități, pe lângă aplicarea criteriilor legale, la baza deciziei CEC ar sta, în special, raționamente de ordin de securitate și integritate a procesului de vot.

În context, pe baza experienței din scrutinele precedente, MO Promo-LEX confirmă existența unor potențiale pericolele de viciere a votului alegătorilor din stânga Nistrului prin mită electorală și transport organizat spre secțiile de votare. În Raportul Final al alegerilor din 2024, MO Promo-LEX concluzionează că misiunea „este îngrijorată de zvonurile privind oferirea de recompense bănești (25 cazuri), care s-au referit preponderent (52%) la alegătorii din regiunea transnistreană”⁸³.

Astfel, pe de o parte MO Promo-LEX în permanență a susținut necesitatea asigurării accesului la vot a alegătorilor din raioanele din stânga Nistrului, în calitate de măsură de promovare a dreptului de implicare a cetățenilor din regiune în procesele politice democratice naționale. Reieșind din prevederile legale, specificul localizării secțiilor, a distanțelor necesare de parcurs și a căilor de acces existente, Promo-LEX a considerat că cifra de 28 SV este una rezonabilă.

În același timp, pornind de la intensificarea pericolelor la adresa integrității și securității procesului electoral, generate de faptul că autoritățile constituționale nu controlează efectiv ce se întâmplă în regiune, considerăm, în mare parte, justificate acțiunile autorităților de optimizare a numărului de secții. Totuși, atragem atenția autorităților că reducerea numărului de SV, poate provoca în continuare o micșorare a dinamicii participării alegătorilor, respectiv, pe termen lung, va genera o diminuare continuă și stabilă a numărului de secții.

Unele partide de opoziție au criticat decizia de micșorare a numărului de secții⁸⁴. Au reacționat și așa-numitele autorități de la Tiraspol⁸⁵ care au condamnat intenția de micșorare a numărului de secții și au cerut asigurarea accesului nerestricționat pentru cetățenii moldoveni din stânga Nistrului la procesul de vot. Este pentru a doua oară, după alegerile din 2024⁸⁶, când respectivele „instituții” solicită „acces nerestricționat pentru participarea la alegerile” din Republica Moldova.

În context, MO Promo-LEX reiterează că votul alegătorilor din localitățile din stânga Nistrului trebuie să fie unul informat și asumat, iar campania electorală să se desfășoare cu respectarea garanțiilor tuturor actorilor electorali, inclusiv pe teritoriul necontrolat la moment de autoritățile constituționale.

3.4. Activitatea consiliilor electorale de circumscripție electorală

Confirmarea și modificarea componenței CECE. Potrivit art. 35, alin. (4) din Codul electoral, drept de desemnare a membrilor CECE II îl au: judecătoria și consiliul local în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral de circumscripție respectiv (câte doi membri fiecare); partidele politice reprezentate în Parlament (câte un membru fiecare)⁸⁷.

La 30 iulie 2025, în termenul prevăzut de programul calendaristic, CEC a constituit consiliile electorale ale circumscripțiilor electorale pentru localitățile din stânga Nistrului (CECE nr. 37) și pentru secțiile de

⁸² [Raport final](#). Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024. p. 27.

⁸³ [Raport final](#). Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024. p. 94.

⁸⁴ [PSRM](#): Cerem vot egal pentru toți moldovenii. CEC – sub controlul opoziției!

⁸⁵ [Президиум Верховного](#) Совета ПМР обратился с заявлением к Парламенту и ЦИК Республики Молдова, а также к международным организациям.

⁸⁶ [Raport nr. 4](#). Misiunea de observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie 2024. p. 17-18.

⁸⁷ Amintim că președintele CECE II activează cu statut permanent, fiind numit în funcție conform Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

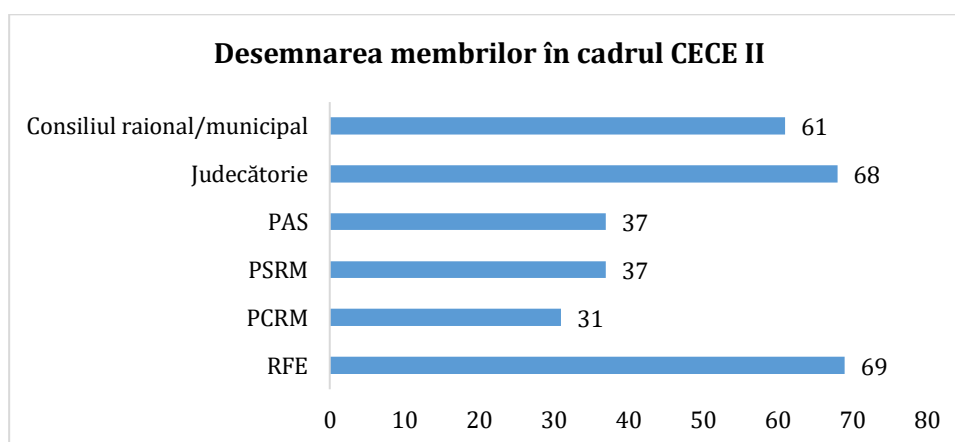
votare constituite în străinătate (CECE nr. 38), și a confirmat componența nominală a celor 37 de consilii. Pentru majoritatea CECE a fost stabilită o componență numerică de 9 membri (33 consilii), pentru 3 consilii (Chișinău nr. 1, Bălți nr. 2, Străinătate nr. 38) – 11 membri, și doar pentru CECE Stânga Nistrului nr. 37 a fost stabilită o componență numerică de 7 membri.

Observatorii MO Promo-LEX au analizat hotărârile de confirmare și modificare a componenței consiliilor electorale, au întreprins vizite la toate CECE II și constată următoarele:

- la constituirea organelor electorale nu este asigurată egalitatea de gen, ponderea femeilor membru al CECE II fiind net superioară celei a bărbaților (72% versus 28%);
- și funcțiile de conducere sunt ocupate, în majoritate, de femei (59% versus 41% - președinte și 70% versus 30% - secretar);
- procedura de vot secret la alegerea secretarului a fost respectată în majoritatea absolută a cazurilor, exceptând CECE II nr. 36 UTAG⁸⁸.

Desemnarea membrilor în organul electoral de către entitățile deținătoare ale acestui drept este reflectată în graficul nr. 1.

Graficul nr. 1

În baza informațiilor analizate de observatori din hotărârile de constituire a CECE, constatăm că două din cele trei partide parlamentare – PSRM și PAS – au delegat membri în toate CECE. Analizând desemnarea membrilor în CECE, comparativ cu scrutinul precedent, s-a constatat că în unele cazuri aceiași membri desemnați în prezent din RFE (3) și APL (1) au fost desemnați anterior de partide politice: în trei cazuri de PAS și într-un caz de PSRM⁸⁹. În acest context, este necesar ca, în special în cazul desemnărilor efectuate din RFE, organul electoral să asigure respectarea reprezentativității fiecărui subiect cu drept de desemnare conform prevederilor legale, având în vedere experiența funcționarilor electorali și istoricul desemnărilor.

Pentru 5 CECE, consiliile locale nu au desemnat membri - CECE Chișinău nr. 1, CECE Orhei nr. 25, CECE Telenești nr. 34, CECE Stânga Nistrului nr. 37 și CECE Străinătate nr. 38.

Potrivit art. 35 alin. (5) din Codul electoral, membrii CECE desemnați de judecătorii și consiliile locale trebuie să dețină studii superioare juridice sau în administrație publică. Analiza hotărârii CEC confirmă respectarea acestei cerințe, iar ponderea este chiar superioară, 69% dintre membrii desemnați deținând studii juridice sau în administrație publică.

Pe parcursul perioadei monitorizate, componența nominală a opt CECE a suferit modificări în baza următoarelor circumstanțe: 6 cazuri de suplinire a componenței CECE, 5 cereri de demisie și un caz de revocare.

Cu referire la revocare, conform Hotărârii CEC nr. 3749/2025⁹⁰, în baza sesizării IP Orhei și a probelor examinate, CEC a constatat că dl Serghei Șteliman, membru al CECE Orhei nr. 25, a încălcat principiile de

⁸⁸ Potrivit art. 36, alin. (2) din Codul electoral, în cazul încetării înainte de termen a mandatului președintelui și secretarului Consiliului Electoral Central al Găgăuziei, până la ocuparea funcției de către o altă persoană, asigurarea interimatului, precum și încetarea acestuia se dispun prin HCEC.

⁸⁹ PAS – RFE (CECE Dondușeni nr. 13, Ialoveni nr. 21, UTAG nr. 36) și PSRM – APL (CECE nr. 15 Dubăsari).

⁹⁰ [HCEC nr. 3749](#) din 06.08.2025 cu privire la sesizarea Inspectoratului de Poliție Orhei nr. CEC – 7/21229 din 31 iulie 2025.

integritate și imparțialitate prevăzute de art. 42 și art. 102 alin. (6) din Codul electoral, prin implicarea în acțiuni de corupere în cadrul întrunirilor. Întrucât asemenea fapte sunt incompatibile cu statutul de funcționar electoral, Comisia a dispus revocarea acestuia și interdicția de a desfășura orice activitate în cadrul organelor electorale pentru un termen de 2 ani.

Respectarea programului de activitate. Potrivit observatorilor Promo-LEX, în 97% din cele 149 de vizite întreprinse, CECE II erau deschise în timpul orelor de muncă⁹¹.

Accesibilitatea sediilor CECE. Conform rapoartelor observatorilor Promo-LEX, doar 17 (46%) consilii electorale sunt accesibile grupurilor de persoane vulnerabile, 3 (8%) – parțial accesibile, iar 17 (46%) – inaccesibile. Considerăm că, în virtutea art. 51 din Constituția Republicii Moldova, instituțiile statului trebuie să asigure persoanelor cu nevoi speciale condiții normale de integrare socială, inclusiv, participarea în procesul electoral la toate nivelurile.

Dificultăți în activitatea organelor electorale. În cadrul vizitelor în teritoriu și în urma discuțiilor cu funcționarii electorali, observatorii au constatat că 2 consilii (CECE nr. 37 Stânga Nistrului și nr. 38 Străinătate) nu au avut un spațiu/local distinct pentru desfășurarea corespunzătoare a activității timp de cel puțin 3 săptămâni de la constituirea acestora. La fel, constatăm accesul limitat în sediile acordate ulterior acestor CECE, deoarece sediile se află în incinta unor instituții de stat unde accesul este restricționat pentru persoanele străine, în unele cazuri fiind necesară aprobarea prealabilă din partea reprezentanților CECE. În acest sens, MO Promo-LEX reiterează necesitatea asigurării accesului liber în procesul de monitorizare.

Constituirea secțiilor de votare. Până la termenul limită din 24 august 2025, stabilit prin Programul calendaristic aprobat de CEC, consiliile electorale de circumscripție (cu excepția CECE nr.37 pentru localitățile din Stânga Nistrului și nr.38 pentru secțiile de votare din străinătate) au constituit în total 1961 de secții de votare. Numărul acestora este cu patru mai mare decât la alegerile prezidențiale din 2024.

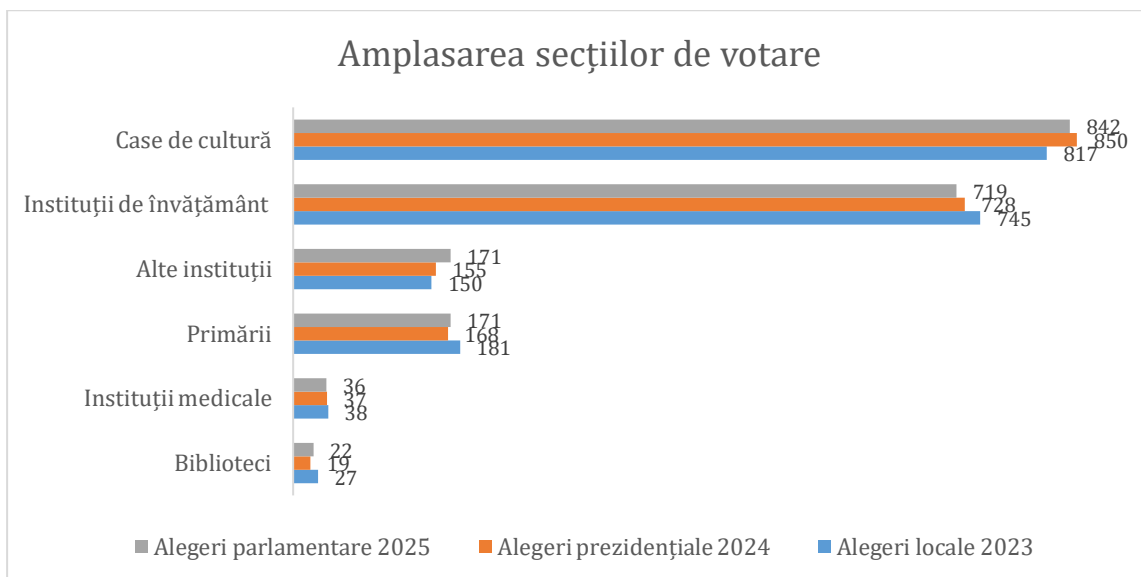
În anumite circumscripții electorale, numărul secțiilor de votare a fost redus: cu o secție în circumscripțiile nr. 10 Căușeni, nr.19 Glodeni și nr. 23 Nisporeni, iar în circumscripția nr.20 Hîncești - cu două secții. În același timp, numărul secțiilor de votare a fost suplimentat cu șapte în circumscripția nr. 1 Chișinău, și câte una în circumscripțiile nr. 14 Drochia și nr. 35 Ungheni.

Examinând hotărârile CECE II privind constituirea a 1.961 secții de votare sub aspectul amplasării acestora, MO Promo-LEX constată:

- Aproximativ 91% dintre secțiile de votare au fost deschise în spații aflate în proprietatea publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale (UAT), ori în gestiunea autorităților administrației publice locale;
- Majoritatea secțiilor de votare (circa 80%) au fost amplasate în case de cultură și instituții de învățământ, inclusiv preșcolare (a se vedea graficul nr. 2)

Graficul nr. 2

⁹¹ Sediul CECE nr. 1 Chișinău (un caz, membrii CECE se aflau la un seminar de instruire), nr. 6 Briceni (un caz), nr. 37 Stânga Nistrului (2 cazuri, lipsa sediului) și nr. 38 Străinătate (un caz, lipsa sediului) – era închis în timpul orelor de muncă.

Având în vedere că o proporție covârșitoare (91%) dintre secțiile de votare sunt situate în spații publice, atragem atenția autorităților administrației publice locale asupra obligației legale de a asigura ca sediile secțiilor de votare și căile de acces către acestea să corespundă cerințelor de accesibilitate prevăzute de Regulamentul privind accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități.

În total, pentru alegerile din 28 septembrie au fost constituite 2274 de secții de votare, inclusiv 12 secții de votare pentru alegătorii din Stânga Nistrului și 301 secții de votare pentru alegătorii din străinătate.

3.5. Activitatea administrației publice

În perioada 31 iulie – 26 august, observatorii Promo-LEX au vizitat în teritoriu 550 de localități în care își au sediul autoritatea publică locală.

Potrivit programului calendaristic, termenul limită până la care APL trebuia să stabilească numărul minim de locuri pentru afișaj electoral și numărul minim de localuri destinate desfășurării întâlnirilor cu alegătorii a fost data de 26 august curent. Vizitele s-au desfășurat însă înainte de termenul limită, motiv pentru care multe APL se aflau încă în proces de pregătire. Astfel, datele prezentate cuprind doar o etapă intermediară, întrucât o singură vizită nu poate reflecta dacă ulterior, până la data limită, autoritățile au reușit să își îndeplinească integral atribuțiile.

Adoptarea deciziei privind asigurarea spațiilor de afișaj. 406 primării (74% din cele 550 vizitate) au adoptat decizia/dispoziția privind asigurarea spațiilor de afișaj. Dintre acestea, doar 62% au fost afișate la sediul APL.

Adoptarea deciziei privind oferirea spațiilor destinate întâlnirilor cu alegătorii. Din cele 550 localități vizitate, 396 de primării (72%) au adoptat decizii/dispoziții cu privire la oferirea spațiilor destinate întâlnirilor cu alegătorii. Dintre acestea, doar 60% sunt afișate la sediul APL.

Din cele 396 APL care au adoptat decizii/dispoziții, 293 (74%) oferă spațiul destinat întâlnirilor cu alegătorii gratis, iar 103 APL (26%) au stabilit taxe de la 1,48 lei la 500 de lei per oră și, respectiv, 1.000 de lei și 3.000 de lei per zi/întâlnire. Printre spațiile oferite sunt: case de cultură, săli de festivități, instituții de învățământ, parcuri și piețe, stadioane, biblioteci, săli de ședințe ale primăriilor.

3.6. Împiedicarea activității observatorilor

În perioada monitorizată, activitatea observatorilor Promo-LEX a fost obstrucționată prin acte de intimidare asupra unui observator, de către un exponent politic, dar și prin refuzul și tergiversarea oferirii informațiilor cu caracter electoral de către autorități (ASP, CEC).

- Într-un prim caz, la data de 24 august 2025, în contextul exercitării atribuțiilor funcționale de observator al Misiunii Promo-LEX de observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, OTL a fost insultat public de pe scena evenimentului, iar ulterior intimidat în discuție directă de către Alexei Lungu, care de altfel a dat dovadă de un comportament agresiv, deși observatorul s-a prezentat în mod clar și repetat ca fiind reprezentant al MO Promo-LEX.

Calificăm astfel de acțiuni drept o tentativă directă de a împiedica exercitarea atribuțiilor observatorilor și o încălcare flagrantă a legislației electorale. OTL a depus plângere la poliție, iar MO Promo-LEX a solicitat autorităților să investigheze acest caz și să aplice măsurile legale necesare pentru sancționarea acțiunilor de intimidare și obstrucționare a activității de observare. Subliniem că, la nivel internațional, observatorii independenți sunt recunoscuți ca apărători ai drepturilor omului⁹², și prin urmare, beneficiază de protecție în exercitarea atribuțiilor lor.

MO Promo-LEX apreciază „Îndemnul Public” lansat de Avocatul Poporului în contextul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, prin care inclusiv solicită ca concurenții „să respecte rolul observatorilor electorali și să le permită monitorizarea liberă și independentă, abținându-se de la atacuri, intimidări sau discreditări”⁹³.

Codul de conduită privind desfășurarea și reflectarea campaniei electorale propus la 28 august de CEC⁹⁴ spre semnare concurenților electorali și instituțiilor mass-media la fel conține prevederi despre respectarea drepturilor observatorilor și interzice folosirea unui limbaj ofensator, discriminatoriu sau incitator la ură, precum și orice formă de intimidare, hărțuire sau denigrare a acestora. Aceste prevederi au scopul de a asigura un proces electoral transparent, corect și nediscriminatoriu.

- Într-un alt caz, MO Promo-LEX a înaintat la 06.08.2025 în adresa ASP o cerere de comunicare a informațiilor de interes public, prin care a solicitat furnizarea, în format electronic, a informației privind circumstanțele de fapt, în baza cărora unor partide politice⁹⁵ li s-a refuzat înregistrarea modificărilor; dar și copia deciziilor adoptate de către ASP, aferente partidelor politice respective.

În data de 15.08.2025 MO Promo-LEX a recepționat răspunsul ASP, prin care instituția a comunicat că organul înregistrării de stat eliberează copii din dosarele de evidență ale persoanelor juridice conform taxelor prevăzute în anexă la Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali. Corespunzător, MO-Promo LEX nu poate avea acces la informația cu caracter electoral până când nu va plăti taxele indicate de ASP.

Amintim că potrivit art. 88 alin. (9) din Codul electoral, observatorii au acces la informațiile cu caracter electoral, iar informația solicitată de MO Promo-LEX are un caracter electoral clar, deoarece modificările la structura partidelor afectează participarea la alegeri, listele de candidați și validarea concurenților electorali.

Totodată, potrivit Legii privind accesul la informațiile de interes public⁹⁶, comunicarea informațiilor de interes public este gratuită, cu excepțiile prevăzute în actele normative. Și prin prisma acestei reglementări, informația solicitată de Promo-LEX urma a fi acordată gratuit, deoarece privește activitatea unei persoane juridice (partid politic) înregistrată de stat și implică transparența proceselor administrative, fiind de interes public.

În acest context, amintim că noile competențe ale ASP în partea ce ține de deciziile de refuz, citate mai sus, au intrat în vigoare recent, la 14.06.2025⁹⁷.

- În cel de-al treilea caz, misiunea de observare a solicitat copiile unor acte cu caracter electoral de la Comisia Electorală Centrală, încă la 22.08.2025, iar informațiile nu au fost oferite cel puțin până la prezentarea prezentului raport.

Pe această cale, solicităm tuturor instituțiilor publice implicate în procesele electorale să nu creeze obstacole în prezentarea informațiilor cu caracter electoral. Oferirea acestei informații va contribui la consolidarea încrederii publice în instituțiile statului, care au obligații pozitive sub aspectul asigurării transparenței proceselor electorale.

⁹² [Raportul Comisiei](#) de la Veneția privind observatorii electorali ca apărători ai drepturilor omului, adoptat în decembrie 2024 și a Declarației similare a Raportorilor ONU pentru drepturile omului din 2022

⁹³ [Îndemn public](#) al Avocaților Poporului în contextul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025.

⁹⁴ [Comunicat de presă](#). Comisia Electorală Centrală invită concurenții electorali și instituțiile mass-media să semneze Codul de conduită pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025.

⁹⁵ P. Agrar din Moldova, P. „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, P. „ȘANSĂ”, P. „VICTORIE”.

⁹⁶ Art. 22 alin. (1) din [Legea](#) privind accesul la informațiile de interes public.

⁹⁷ Legea [nr. 100/2025](#) pentru modificarea unor acte normative (combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și a aspectelor conexe acestuia).

IV. CONTESTAȚII ȘI LITIGII ELECTORALE

4.1. Sesizări și contestații depuse la CEC

În perioada observată, la CEC au fost depuse cel puțin șase sesizări și trei contestații. Obiectul acestora a vizat distribuirea pliantelor, defăimarea concurenților electorali, agitație electorală, aspecte cu privire la proprietatea intelectuală, tratamentul discriminatoriu la prezentarea listelor de subscripție ș.a. Termenul de examinare a acestor sesizări a variat, de la 1-11 zile.

MAN a depus 4 contestații/sesizări, PAS 2 contestații/sesizări, iar PSDE, PNM și alții câte o sesizare. Recent, CEC a început să publice în secțiunea dedicată alegerilor⁹⁸ și sesizările depuse de persoanele interesate, o inițiativă binevenită, care răspunde unei recomandări anterioare a Promo-LEX. CEC a reușit să soluționeze toate sesizările înaintate, în același timp 5 dintre acestea au fost expediate conform competenței către IGP.

1. În data de 28.07.25 CEC a înregistrat o sesizare⁹⁹, prin care PAS a informat autoritatea electorală centrală despre acțiunile pretins ilegale ale PRIM. Astfel, au fost invocate încălcări ce țin de „defăimare, utilizare abuzivă a mărcii înregistrate /pas/ prin distribuirea masivă de pliante, afișe, broșuri conținând mesaje calomnioase și elemente distinctive ale identității vizuale PAS, inclusiv fonturi, culori și stiluri grafice similare”.

CEC a emis un răspuns¹⁰⁰, prin care a explicat regulile de examinare a acțiunilor ce țin de garantarea exercitării dreptului la libera exprimare și a informat autorul sesizării despre transmiterea sesizării în adresa IGP pentru examinarea acesteia prin prisma existenței elementelor contravenției prevăzută de art. 52 alin. (1) și (2) din Codul contravențional.

CEC a ales să nu se pronunțe pe temeinicia solicitărilor autorului sesizării în partea ce ține de utilizarea mărcii înregistrate /pas/ de către PRIM, chiar dacă anterior a făcut-o în alte cazuri care au vizat înregistrarea concurenților electorali¹⁰¹.

Pe de altă parte, reprezentanții PRIM au utilizat simbolurile PAS în cadrul unui protest, unde utilizarea simbolurilor altui partid poate fi considerată o formă de libertate de exprimare, protejată de articolul 32 din Constituția Republicii Moldova și articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Totuși, această libertate este limitată de obligația de a respecta drepturile altora, inclusiv drepturile de proprietate intelectuală. Reieșind din faptul că ambele drepturi/libertăți nu sunt absolute, în asemenea cazuri ar putea fi utilă efectuarea unui test de proporționalitate. Utilizarea simbolului PAS în scop de critică politică sau parodie ar putea fi permisă dacă (1) nu creează confuzie cu privire la originea simbolului (publicul înțelege că este folosit de un alt partid) și (2) este clar că scopul este critica politică, nu exploatarea comercială.

În cadrul protestului era vizibil că simbolul PAS a fost folosit de PRIM, deci unui observator obiectiv îi este suficient de clar că sunt două partide politice distincte, iar în asemenea circumstanțe nu pot fi reținute afirmațiile precum că s-ar crea confuzie cu privire la originea simbolului.

În același timp, utilizarea simbolului PAS era însoțită de critica politică și nicidecum nu urmărea un interes comercial. Acest lucru îl menționăm deoarece în temeiul Legii cu privire la mărci¹⁰², titularul mărcii este în drept să interzică terților să utilizeze în activitatea lor comercială, fără consimțământul său: a) un semn identic cu marca pentru produse și/sau servicii identice cu cele pentru care marca este înregistrată; b) un semn care, din cauza identității ori similitudinii cu marca înregistrată și identității ori similitudinii produselor sau serviciilor acoperite de semn și de marcă, generează riscul de confuzie în percepția consumatorului; riscul de confuzie include și riscul de asociere între semn și marcă; c) un semn identic ori similar cu marca pentru produse și/sau servicii diferite de cele pentru care marca este înregistrată când aceasta din urmă a dobândit un renume în Republica Moldova, iar persoana terță, în

⁹⁸ [Compartimentul](#) dedicat alegerilor parlamentare din 28.09.2025.

⁹⁹ [Sesizarea](#) înregistrată de CEC cu nr. CEC-7/21100 din 28.07.2025, înaintată de PAS împotriva P. „Inima Moldovei”.

¹⁰⁰ [Răspuns](#) CEC, înregistrat cu nr. CEC-8/8209 din 31.07.2025.

¹⁰¹ [Hotărârea](#) CEC nr. 2715 din 16.08.2024 cu privire la cererea de înregistrare a Blocului Electoral „ÎMPREUNĂ” pentru participare la referendumul republican constituțional și alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 20 octombrie 2024.

¹⁰² Art. 9 alin. (1) din [Legea](#) privind protecția mărcilor nr. 230 din 28.07.2022.

urma folosirii semnului, fără motive justificate, profită de caracterul distinctiv ori de renumele mărcii sau le aduce atingere acestora.

Astfel, în opinia Promo-LEX, Legea vizată protejează titularul mărcii în special împotriva utilizării acesteia de către terți în activitățile comerciale și nicidecum politice, în caz contrar concurenților electorali li s-ar aduce atingere libertății opiniei și a exprimării.

2. În data de 30.07.2025 MAN a depus o contestație, prin care a invocat repartizarea pliantelor, materialelor de publicitate pre-electorală de către PAS. Prin răspunsul CEC din 13.08.2025¹⁰³, autoritatea electorală a ținut să precizeze că înscrisul depus este de fapt o sesizare, iar în condițiile în care blocul electoral nici măcar nu este înregistrat în calitate de concurent electoral din motiv că nu au fost înregistrați candidații la funcția de deputat încă, blocul electoral nu poate la acest moment să depună contestații.

Toate potențialele încălcări trebuie să fie soluționate de organele competente în termene restrânse, și în mod transparent¹⁰⁴, indiferent cine depune contestația/sesizarea. Altfel, partidele sau competitorii electorali sunt puși în condiții de inegalitate. Aici vom reitiera opinia exprimată¹⁰⁵ anterior, când au fost observate cazuri de inadmisibilitate a contestațiilor doar din cauza denumirii documentului, sau examinarea sesizărilor legate de scrutinul electoral, în baza altor proceduri decât cele stabilite de Codul electoral.

Spre deosebire de prima speță, CEC nu a sesizat IGP pentru examinarea contestației prin prisma existenței elementelor contravenției prevăzută de art. 52 alin. (1) și (2) din Codul contravențional, deși MAN a relatat despre repartizarea materialelor de publicitate pre-electorală.

3. În data de 04.08.2025 Victoria Furtună a depus o sesizare¹⁰⁶ în adresa CEC, în care a invocat aspecte cu privire la comiterea pretinselor fapte de corupție de către conducerea USM. CEC prin răspunsul din 09.08.2025¹⁰⁷, a calificat circumstanțele sesizate de Victoria Furtună ca fiind declarative, iar faptele descrise anonime, fără a fi aduse probe concludente. Totuși, CEC a sugerat autorului sesizării să se adreseze organelor de drept în cazul unor presupuse nereguli ce vizează persoanele cu funcții de conducere din cadrul Universității de Stat din Moldova.

4. În data de 07.08.2025 PAS a depus o contestație¹⁰⁸ împotriva PSDE pe aspecte privind coruperea alegătorilor, manifestată prin oferirea unor ghiozdane copiilor din localitatea Bucovăț. Prin răspunsul expediat¹⁰⁹, CEC a precizat că înscrisul expediat nu întrunește condiția unei contestații, ci reprezintă o petiție sau sesizare. Totodată, CEC a informat autorul contestației că a expediat-o conform competenței în adresa IGP.

5. În data de 11.08.2025 pretendentul la calitatea de candidat la funcția de deputat în Parlament, Victor Grosu, a înaintat în adresa CEC o sesizare¹¹⁰. Autorul sesizării menționa că o candidată femeie prezintă semnaturile a cel puțin 1000 de susținători cu drept de vot, o practică care creează o distincție între candidații de sex feminin și cei de sex masculin, invocând astfel un tratament discriminatoriu.

Chiar dacă la momentul redactării acestui raport, CEC nu a soluționat această sesizare, menționăm că statul poate implementa acțiuni pozitive (discriminare inversă/acțiune afirmativă) în politicile sale sociale pentru a corecta „inechitățile/inegalitățile de fapt” în anumite grupuri sociale dezavantajate¹¹¹. Astfel, condiția „discriminatorie” invocată de autorul sesizării este prevăzută la art. 113 din Codul electoral și urmărește scopul de a încuraja participarea femeilor în politică.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale¹¹², tratamentul preferențial al femeilor reprezintă o acțiune afirmativă care urmărește scopul incluziunii femeilor în viața politică și scopul realizării unui echilibru al reprezentării pe criteriu de sex în Parlament.

¹⁰³ [Răspuns](#) CEC, înregistrat cu nr. CEC-8/8352 din 13.08.2025.

¹⁰⁴ [Codul](#) de bune practici în materie electorală a Comisiei de la Veneția. Linii directoare și raport explicativ, pct. 3.3.b.

¹⁰⁵ [Raportul nr. 1](#), Misiunea Promo-LEX de Observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, pag. 15.

¹⁰⁶ [Sesizarea](#) înregistrată de CEC cu nr. 7/21353 din 04.08.2025.

¹⁰⁷ [Răspuns](#) CEC, înregistrat cu nr. CEC-8/8310 din 09.08.2025.

¹⁰⁸ [Contestația](#) înregistrată de CEC cu nr. CEC-7/21471 din 07.08.2025.

¹⁰⁹ [Răspuns](#) CEC, înregistrat cu nr. CEC-8/8322 din 10.08.2025.

¹¹⁰ [Sesizarea](#) înregistrată de CEC cu nr. 7/21569 din 11.08.2025.

¹¹¹ Pct. 42 din [Ghidul](#) privind art. 14 din Convenția Europeană a drepturilor omului și art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție.

¹¹² [Decizia](#) nr. 101 din 29.06.2021 Curții Constituționale de inadmisibilitate a sesizării nr. 148g/2021 privind excepția de

6. În data de 13.08.2025 PNM a depus o sesizare în adresa CEC¹¹³, prin care a solicitat acestuia să emită o decizie privind sesizarea Ministerului Justiției, în care să fie înaintată o acțiune de dizolvare a partidului ALDE. Autorul sesizării pretinde că în organizarea și funcționarea partidului ALDE este implicat liderul partidului „Șor” declarat neconstituțional, Ilan Șor. CEC, prin răspunsul expediat¹¹⁴, a menționat că „constatarea unor circumstanțe precum eventuala calitate de succesor a unui partid politic declarat neconstituțional nu poate fi realizată printr-un act formal al Comisiei, ci presupune analiza și probarea unui ansamblu de fapte și împrejurări în cadrul procedurii desfășurate de Ministerul Justiției. Numai această autoritate este abilitată de lege să aprecieze temeinicia circumstanțelor respective și, după caz, să inițieze acțiunea corespunzătoare în instanță”.

7. În data de 19.08.2025 reprezentatul MAN, a depus o contestație¹¹⁵, în care a invocat acțiunile de agitație electorală interzise și elemente de defăimare a candidatului la funcția de deputat Ion Ceban, desfășurate de către PAS. *In concreto*, autorul contestației a relatat că la 16 august 2025 pe pagina Facebook a PAS a fost postat un video, cu descrierea: „Ivan Ceban nu s-a limitat doar la Republica Moldova! La alegerile prezidențiale din România a susținut un extremist: Călin Georgescu [...]”.

CEC a expediat contestația, conform competenței, în adresa IGP¹¹⁶ pentru expunerea pe faptul comiterii contravenției prevăzută de art. 52 din Codul contravențional, totodată sugerând contestatarului să se adreseze în instanța de judecată în latura defăimării candidatului la funcția de deputat Ion Ceban.

8. În data de 20.08.2025 reprezentatul MAN, a depus o contestație¹¹⁷, în care a invocat acțiunile de agitație electorală interzise și elemente de defăimare a candidatului la funcția de deputat Ion Ceban, desfășurate de către PAS. Astfel, autorul contestației a relatat că, la 20 august 2025 pe pagina Facebook a PAS a fost publicată o imagine cu dl Ion Ceban pe fundalul Kremlinului, cu textul „Ivan Ceban a vizitat pe ascuns Moscova în ziua invaziei Rusiei în Ucraina [...]”.

În acest caz, CEC a procedat exact¹¹⁸ ca și în cazul precedent.

9. În data de 21.08.2025 reprezentatul MAN, a depus o contestație¹¹⁹, în care a invocat acțiunile de agitație electorală interzise, desfășurate de către PAS, manifestate prin publicarea unui mesaj pe pagina Facebook a PAS cu următorul conținut „Moldova HiTech Park: circa 4 miliarde de lei în Chișinău și 21600 locuri de muncă bine plătite până în 2030 – investiția Guvernului PAS [...]”. Aceiași soluția a fost adoptată de către CEC¹²⁰ ca și în cazul pct. 7 și 8.

Observăm că gestionarea uniformă a contestațiilor nr. 7-9 de către CEC, prin redirecționarea către IGP și instanța de judecată, arată o abordare procedurală, ceea ce poate indica și o lipsă de capacitate sau de instrumente pentru a aborda direct astfel de cazuri complexe.

4.2. Litigii examinate de instanțele de judecată

Instanțele judecătorești au examinat cel puțin șase litigii în perioada observată. Termenul de examinare a acestor litigii a variat de la 1 la 10 zile. În mare parte litigiile electorale s-au referit la înregistrarea concurenților electorali, ce este tipic pentru perioada observată, însă au fost și cazuri de aplicare a noilor mecanisme, cum ar fi măsurile asiguratorii privind limitarea activității partidelor politice¹²¹.

1. În data de 23.07.2025 Bolea Vasile, Partidul „Renaștere”, Partidul „Șansă”, Partidul „Victorie”, Partidul Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei, au înaintat în adresa Curții de Apel Centru (CAC) o acțiune împotriva CEC. Cauza viza refuzul CEC de a înregistra blocul electoral „Victorie-Победа”¹²².

neconstituționalitate a articolului 86 alin. (2) din Codul electoral (tratamentul diferențiat pe criteriu de sex la înregistrarea candidaților independenți pentru alegerile parlamentare).

¹¹³ [Sesizarea](#) înregistrată de CEC cu nr. CEC-7/21664 din 13.08.2025.

¹¹⁴ [Răspuns](#) CEC nr. CEC-8/8527 din 20.08.2025.

¹¹⁵ [Contestația](#) nr. CEC-10AP/1 din 19.08.2025.

¹¹⁶ [Răspuns](#) CEC nr. CEC-8/8509 din 20.08.2025.

¹¹⁷ [Contestația](#) nr. CEC-10AP/2 din 19.08.2025.

¹¹⁸ [Răspuns](#) CEC nr. CEC-8/8571 din 21.08.2025.

¹¹⁹ Contestația nr. [CEC-10AP/3](#) din 21.08.2025.

¹²⁰ [Răspunsul](#) CEC nr. CEC-8/8582 din 22.08.2025.

¹²¹ Măsura asiguratorie este prevăzută la art. 21 alin. (3³) din [Legea](#) privind partidele politice.

¹²² Hotărârea CEC nr. [3670](#) din 19.07.2025 cu privire la cererea de înregistrare a Blocului electoral „VICTORIE-ПОБЕДА” pentru participare la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025.

CAC a examinat cauza în șapte zile și a constatat că acțiunea a fost depusă tardiv, declarând-o inadmisibilă¹²³, menționând totodată în corpul încheierii că, reclamanții nu au respectat termenul în interiorul căruia urmau să-și revendice dreptul presupus încălcat. Este neclară această precizare a instanței de judecată, devreme ce ea însăși a încălcat termenul de examinare a acțiunii depuse, deoarece, potrivit art. 100 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, autoritățile competente examinează contestațiile în termen de 3 zile de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea litigiilor electorale, instanțele judecătorești aplică același termen, inclusiv în cadrul procedurilor de exercitare a căilor de atac.

De menționat că, prin decizia Curții Supreme de Justiție (CSJ)¹²⁴, soluția adoptată de CAC a fost menținută.

2. În data de 04.08.2025 președintele Partidului „Șansă”, Lungu Alexei, Partidul” Forța Alternativă și de Salvare a Moldovei” și președintele Partidului „Victorie”, Grozavu Vadim, au înaintat acțiuni împotriva CEC, prin care au solicitat anularea actelor administrative adoptate de CEC¹²⁵. Cauza viza excluderea acestor partide din lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, în legătură cu adoptarea deciziilor ASP de neînregistrare a modificărilor în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice. Instanța de judecată a examinat acțiunea în 10 zile și a respins¹²⁶ ca neîntemeiate acțiunile înaintate de Partidul Politic ”Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei”, Partidul Politic „Șansă” și Partidul Politic „Victorie”, precizând că *„reclamanții nu au demonstrat că CEC a emis un act arbitrar, a restrâns careva drepturi fundamentale, și a exclus partide pe motive politice sau ideologice, or, din circumstanțele relatate rezultă că la emiterea actului contestat, CEC a aplicat legea, în mod obiectiv, în condiții de legalitate și proporționalitate”*. CSJ a menținut¹²⁷ hotărârea adoptat de CAC.

3. În data de 11.08.2025 Ministerul Justiției a înaintat în adresa CAC o acțiune împotriva P. „Renaștere”, P. „Șansă”, P. „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” și P. „Victorie”, intervenienți accesorii CEC și SIS privind dizolvarea partidelor politice. CAC a adoptat o încheiere privind aplicarea măsurii asiguratorii, până la pronunțarea în fond și a limitat activitatea partidelor politice vizate. CSJ a menținut încheierea CAC¹²⁸. Măsura asiguratorie de acest tip este o novație, fiind adăugată recent prin Legea nr. 100/2025 pentru modificarea unor acte normative. La fel, vom menționa că încheierea CAC nu a fost publicată la momentul redactării prezentului raport.

4. În data de 23.08.2025 P. „Renaștere” a înaintat o acțiune împotriva hotărârii CEC¹²⁹, prin care a fost refuzată înregistrarea listei de candidați la funcția de deputat. Din cauza limitării activității partidului, care a fost dispusă prin măsura asiguratorie (vezi pct. precedent), CEC a luat act de încheierea CAC și a respins cererea partidului motivând prin faptul că *„din actul judecătoresc executoriu rezultă privarea necondiționată a solicitantului de dreptul de a participa la orice tip de scrutin, ceea ce în mod subsecvent incumbă obligația constituțională a Comisiei Electorale Centrale de a respecta actele judecătorești executorii și, respectiv, de a refuza înregistrarea în calitate de concurent electoral, neavând nicio marjă de discreție în acest sens”*. Instanța de judecată a indicat că *„CEC are obligația de a respecta actele judecătorești executorii și, respectiv, de a refuza înregistrarea în calitate de concurent electoral, neavând nicio marjă de discreție în acest sens”*. Vom menționa că, excluderea unui partid în temeiul unei încheieri în care s-a aplicat o măsură provizorie ar putea afecta dreptul de participare la alegeri, mai ales dacă procesul pe fond durează dincolo de alegeri și se dispune o altă soluție decât cea impusă prin măsura asiguratorie.

5. În data de 22.08.2025 P. „Uniunea Centristă din Moldova” a înaintat o acțiune împotriva hotărârii CEC¹³⁰, prin care a fost refuzată înregistrarea listei de candidați la funcția de deputat. Instanța de judecată a statuat că *„din actul administrativ contestat reiese că CEC a reținut incidența noțiunii de „bloc electoral*

¹²³ [Încheierea](#) CAC din 30.07.2025 în cauza de contencios administrativ.

¹²⁴ [Decizia](#) CSJ din 01.08.2025.

¹²⁵ Hotărârea CEC nr. [3742](#) din 03.08.2025 și Hotărârea CEC nr. [3651](#) din 14.07.2025.

¹²⁶ [Hotărârea](#) CAC din 14.08.2025 în cauza de contencios administrativ.

¹²⁷ [Încheierea](#) CSJ din 16.08.2025.

¹²⁸ [Decizia](#) CSJ din 25.08.2025.

¹²⁹ [Hotărârea](#) CEC nr. 3835 din 21.08.2025 privind cererea de înregistrare a candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic Partidul „RENAȘTERE”.

¹³⁰ [Hotărârea](#) CEC nr. 3826 din 20.08.2025 privind cererea de înregistrare a candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic Uniunea Centristă din Moldova.

camuflat” în privința unor candidați înscriși pe lista Partidului Politic Uniunea Centristă din Moldova (cum sunt Verbițchi Ruslan, Rotari Sergiu, Filip Alexandru și Roșca Ștefan), pe motiv că aceștia figurau anterior ca membri în Registrul Partidului Liberal Democrat din Moldova (PLDM). Totuși, o asemenea concluzie este neîntemeiată. Or, în cauză, nu există nici o probă în acest sens. Reținerea de către CEC a incidenței unui „bloc electoral camuflat” este nefondată, întrucât nu s-a demonstrat existența unei participări colective și mascate a PLDM la alegeri prin intermediul Uniunii Centriste. Candidații vizați au fost desemnați de partid, nu au avut statut de independenți, iar simpla lor apartenență anterioară la PLDM nu constituie temei juridic pentru aplicarea sancțiunii prevăzute la art. 68 alin. (11) lit. d) Cod electoral”.

6. În data de 25.08.2025 P. „Moldova Mare” a înaintat în adresa CAC o acțiune, prin care a solicitat anularea hotărârii CEC¹³¹, în care a fost refuzată înregistrarea listei de candidați la funcția de deputat. Instanța de judecată a anulat hotărârea CEC și a dispus reexaminarea cererii de înregistrare a candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic „MOLDOVA MARE”. Vom menționa că la data redactării prezentului raport instanța de judecată a publicat doar dispozitivul hotărârii¹³².

De precizat, că în momentul redactării prezentului raport, pe rolul CAC sunt pendinte câteva dosare¹³³, în privința căror instanța de judecată încă nu s-a pronunțat pe fond.

4.3. Acțiunile organelor de drept

În perioada de observare, organele de drept au comunicat despre desfășurarea mai multor acțiuni în privința exponenților unor formațiuni politice, sau privind faptele ilicite cu caracter electoral:

- **În data de 01.08.2025** Poliția a informat¹³⁴ că, unul dintre vicepreședinții raionului Orhei a fost documentat de polițiști pentru coruperea participanților la protestul din 26.07.2025 din Chișinău, după ce acesta a remunerat financiar unele dintre persoane, chiar în sediul unui partid politic din Orhei.
- **În data de 07.08.2025**¹³⁵ ofițerii INI și cei ai subdiviziunilor teritoriale, în comun cu procurorii PCCOCS și cu suportul polițiștilor din BPDS „Fulger”, la 7 august, au efectuat 78 de percheziții în mai multe localități ale țării. Acțiunile s-au desfășurat în cadrul unei cauze penale inițiate pe faptele de corupere electorală, finanțare ilegală a partidelor politice și spălare de bani. Două persoane au fost reținute pentru 72 de ore. Aceștia dețin deja statutul de inculpat într-o cauză penală examinată de Judecătoria Soroca, inițiată în baza art. 181¹ alin. (1) din Codul penal – „Coruperea electorală”. Tot atunci, pentru prima dată era menționată în spațiul public aplicația „Taito”¹³⁶, care facilitează comunicarea și interacțiunea în cadrul rețelei Șor, precum și vizualizarea și accesarea contului „PSB” (Promsvyaz Bank) din Federația Rusă.
- **În data de 08.08.2025** polițiștii au reținut¹³⁷ doi cetățeni străini care lipeau, în capitală, afișe cu conținut de chemare la ură socială, interetnică și religioasă. Cei doi bărbați au intrat dimineață în Republica Moldova, iar instituțiile de drept examinează versiunea că scopul aflării acestora pe teritoriul țării este pentru a fi implicați activ în perturbarea procesului electoral. Informațiile verificate de către instituțiile specializate ale statului au stabilit că persoanele ar fi participat la taberele de instruire privind dezordinile în masă, organizate în Serbia, Bosnia și Herțegovina, în perioada precedentului scrutin electoral și Referendum, despre care anterior a comunicat Poliția Națională și Serviciul de Informații și Securitate.
- **În data de 10.08.2025** Poliția a anunțat¹³⁸ că zeci de persoane s-au ales cu procese verbale pentru primirea și oferirea de bani în schimbul participării la proteste. Polițiștii au stabilit că celor care protestau li s-au oferit sume între 200 și 400 de lei, iar celor care aduceau protestatarii cu mașinile personale - între 1000 și 1500 de lei.

¹³¹ [Hotărârea](#) CEC nr. 3846 din 23.08.2025 privind cererea de înregistrare a candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic „MOLDOVA MARE”.

¹³² [Dispozitivul](#) hotărârii CAC din 26.08.2025.

¹³³ [Andrei Năstase](#) vs. CEC, [PLDM](#) vs. CEC, [MAN](#) vs. CEC.

¹³⁴ Comunicatul Poliției din [01.08.2025](#).

¹³⁵ Comunicatul actualizat al Poliției din [08.08.2025](#).

¹³⁶ Comunicatul MAI din [06.08.2025](#)

¹³⁷ Comunicatul Poliției din [08.08.2025](#).

¹³⁸ Comunicatul Poliției din [10.08.2025](#).

- **În data de 13.08.2025** Poliția a anunțat¹³⁹ despre faptul că autoritățile Republicii Moldova, prin colaborarea Poliției Naționale, ANRCETI și a Serviciului de Informații și Securitate, au transmis solicitări oficiale pentru blocarea a 443 de canale TikTok (care conțin mii de video-uri), implicate în răspândirea dezinformării cu impact asupra securității naționale și stabilității sociale. Au fost depistate și 12 canale care răspândeau informații false despre presupuse pregătiri de fraudare a alegerilor parlamentare din Republica Moldova, dintre care 7 au fost blocate.
- **În data de 16.08.2025** Poliția a anunțat despre organizarea unui protest neautorizat. Poliția a încheiat cca 150 procese verbale cu privire la contravenție, dintre care 60 pentru coruperea privind întrunirile organizate.

În același timp, și reprezentanții unor partide politice au invocat pretinse acțiuni de abuz din partea organelor de drept:

- **În data de 03.08.2025**, Vasile Costiuc a făcut public un caz¹⁴⁰ în care a menționat că Poliția, fiind sesizată anonim, a venit la o întrunire a locuitorilor din s. Bumbăta, r. Ungheni cu președintele partidului „Democrația Acasă”, Vasile Costiuc.
- **În data de 11.08.2025** PRIM a semnalat¹⁴¹ despre un caz de ridicare a 2 corturi stradale și 800 ziare ale partidului, învinuind Poliția de abuz.
- **În data de 16.08.2025** PSRM a făcut public¹⁴² un caz în care a menționat că Poliția a reținut la Vulcănești unitatea de transport cu ziare ale partidului.

În privința întrunirilor publice, amintim că art. 40 din Constituție și art. 11 din CEDO¹⁴³ garantează libertatea întrunirilor. Totuși, acest drept nu este absolut și poate fi supus anumitor restricții, după cum este prevăzut la art. 54 alin. (2) din Constituție¹⁴⁴. Astfel, cetățenii pot participa la întruniri cu reprezentanții partidelor politice atât timp cât la aceste întruniri nu se desfășoară activități ilegale (ex. acceptarea banilor pentru participarea la întrunirile organizate, utilizarea armelor de orice tip, agitație electorală în afara campaniei electorale ș.a.). Pe de altă parte, potrivit art. 28 alin. (1) pct. 1) lit. b) din Codul electoral, [...] Ministerul Afacerilor Interne asigură securitatea și ordinea publică în locurile și localurile de desfășurare a întâlnirilor concurenților electorali sau ale altor subiecți cu alegătorii în teritoriu, inclusiv din perspectiva respectării măsurilor de sănătate publică.

Menționăm că apariția poliției în cadrul întâlnirilor cetățenilor cu reprezentanții partidelor politice ar putea fi privită ca o intervenție excesivă, în special în cazurile când asemenea intervenții au la bază autosesizarea poliției în baza unor apeluri anonime. Amintim că legislatorul a stabilit posibilitatea autosesizării agenților statului în baza unei sesizări anonime doar în cazul infracțiunilor, la pornirea unui proces penal¹⁴⁵, nu și în cazul contravențiilor¹⁴⁶. Pe această cale atragem atenția că în procesul electoral, sesizarea anonimă ar putea fi utilizată de către concurenții electorali ca un instrument de urmărire și presiune asupra adversarilor politici.

¹³⁹ Comunicatul Poliției din [13.08.2025](#).

¹⁴⁰ [Întâlnirea](#) locuitorilor din s. Bumbăta, r. Ungheni cu președintele partidului „Democrația Acasă”, Vasile Costiuc, publicată pe 03.08.2025 pe rețeaua de socializare Facebook.

¹⁴¹ [Știri](#) în care se prezintă ridicarea a 2 corturi stradale și 800 ziare partidului.

¹⁴² [Știrea](#) în care se invocă reținerea unității de transport cu ziare ale PSRM.

¹⁴³ [Convenția](#) europeană pentru drepturile omului.

¹⁴⁴ Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

¹⁴⁵ Art. 263 alin. (8) din [Codul](#) de procedură penală.

¹⁴⁶ Art. 440 alin. (2) din [Codul](#) contravențional.

V. DESEMNAREA ȘI ÎNREGISTRAREA COMPETITORILOR ELECTORALI

5.1. Înregistrarea blocurilor electorale

Conform pct. 29 din Programul calendaristic, înregistrarea blocurilor electorale pentru desemnarea candidaților la funcția de deputat s-a desfășurat în perioada 20 iunie – 19 august 2025. În perioada monitorizată, la CEC au fost înregistrate și examinate 3 cereri de înregistrare a blocurilor electorale.

Blocul Electoral „Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei”. La data de 29 iulie 2025, la CEC a fost depusă cererea și setul de documente privind înregistrarea unui bloc electoral pentru participare la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025. Solicitarea a fost înaintată de 3 partide politice: Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, Partidul Politic Partidul Republican „Inima Moldovei” și Partidul Politic Partidul pentru Viitorul Moldovei. În urma examinării solicitării la ședința CEC din 3 august 2025, prin Hotărârea CEC nr. 3729¹⁴⁷ a fost înregistrat Blocului Electoral „Patriotic al Socialiștilor, Inima și Viitorul Moldovei”.

Ulterior, la data de 5 august 2025, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a informat CEC despre aderarea la blocul electoral sus-menționat, prezentând cererea și setul de documente în vederea înregistrării modificărilor la Acordul de constituire a blocului. Astfel, în urma examinării cererii, CEC a aprobat Hotărârea CEC nr. 3760¹⁴⁸ din 8 august 2025, prin care PCRM a fost inclus în componența blocului electoral, fiind modificat simbolul electoral și denumirea blocului: Blocul Electoral „Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei” (B.E. „Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei”).

Blocul electoral „ÎMPREUNĂ”. La data de 6 august curent, CEC a recepționat cererea și setul de documente privind înregistrarea Blocului electoral „ÎMPREUNĂ” de către 2 partide politice: Partidul Politic „PARTIDUL SCHIMBĂRII” și Partidul Politic Partidul Verde Ecologist. La ședința din 8 august 2025, Comisia a aprobat prin Hotărârea CEC nr. 3761¹⁴⁹, înregistrarea blocului electoral, a simbolului electoral și modalitatea de reprezentare a acestuia și particularitățile de participare la alegeri (BE „ÎMPREUNĂ”).

Blocul electoral „Blocul Unirea Națiunii”. Partidul Politic Partidul Reîntregirii Naționale „ACASĂ” și Partidul Național Liberal au depus la CEC la data de 8 august 2025, cererea și setul de documente privind înregistrarea Blocului Electoral „Blocul Unității Naționale”. În procesul de examinarea a solicitării, un birou de avocați a sesizat CEC privind faptul că denumirea „Blocul Unității Naționale” este marcă națională înregistrată pe numele unei persoane fizice la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală. În consecință, partidele constitutive au decis modificarea denumirii în „Blocul Unirea Națiunii”, înlăturând neconformitatea semnalată. Astfel, prin Hotărârea CEC nr. 3780¹⁵⁰ din 13 august 2025, a fost înregistrat Blocul Electoral „Blocul Unirea Națiunii” (BE „BUN”).

Odată ce termenul pentru înregistrarea blocurilor electorale a expirat la data de 19 august 2025, constatăm că pentru participarea la acest scrutin au fost înregistrate 4 blocuri electorale: BE „ALTERNATIVA”¹⁵¹, B.E. „Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei”, BE „ÎMPREUNĂ” și BE „BUN”. În total, în perioada de înregistrare a blocurilor electorale, Comisia a examinat 5 cereri de înregistrare și o cerere de aderare. Reamintim că, CEC a respins o cerere de înregistrare a unui bloc electoral, și anume a Blocului electoral „VICTORIE-ПОБЕДА”¹⁵².

Comparativ cu alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, pentru prezentul scrutin a fost înregistrat un număr mai mare de blocuri electorale, ceea ce indică un interes sporit al partidelor politice pentru participarea la alegeri prin asocieri politice. Reamintim că pentru scrutinul din 2021 au participat

¹⁴⁷ [HCEC nr. 3729](#) din 03.08.2025 cu privire la cererea de înregistrare a Blocului Electoral „Patriotic al Socialiștilor, Inima și Viitorul Moldovei” pentru participare la alegerile parlamentare din 28 septembrie.

¹⁴⁸ [HCEC nr. 3760](#) din 08.08.2025 cu privire la cererea de înregistrare a Blocului Electoral „Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei” pentru participare la alegerile parlamentare din 28 septembrie.

¹⁴⁹ [HCEC nr. 3761](#) din 08.08.2025 cu privire la cererea de înregistrare a Blocului electoral „ÎMPREUNĂ” pentru participare la alegerile parlamentare din 28 septembrie.

¹⁵⁰ [HCEC nr. 3780](#) din 13.08.2025 cu privire la cererea de înregistrare a Blocului Electoral „Blocul Unirea Națiunii” pentru participare la alegerile parlamentare din 28 septembrie.

¹⁵¹ BE „ALTERNATIVA”: MAN, PDCM, CC. Detalii în [Raportul nr. 1](#) Misiunea de Observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, pag. 19.

¹⁵² Detalii în [Raportul nr. 1](#) Misiunea de Observare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, pag. 19.

în alegeri două blocuri electorale: Blocul electoral al Comuniștilor și Socialiștilor și Blocul electoral „RENATO USATÎ”.

5.2. Desemnarea și înregistrarea concurenților electorali

Conform art. 112 – 113 din Codul electoral nr. 325/2022 și prevederilor Regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile parlamentare¹⁵³ (în continuare Regulamentul privind desemnarea și înregistrarea candidaților), dreptul de a desemna candidați pentru alegeri îl au: partidele politice care au dreptul de a participa la alegeri în baza datelor prezentate de ASP, blocurile electorale înregistrate și cetățenii RM care își înaintează propria candidatură.

Conform prevederilor pct. 35 din Programul calendaristic, depunerea documentelor pentru înregistrarea candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova a avut loc în perioada 20 iulie – 19 august 2025. În această perioadă, CEC a recepționat cereri și dosare privind înregistrarea candidaților din partea a 4 blocuri electorale, 21 de partide politice și 7 candidați independenți.

Candidații independenți. Pentru a fi înregistrat, candidatul independent trebuie să prezinte liste de subscripție (în continuare LS) care conțin semnăturile a cel puțin 2000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot. Prin derogare de la această prevedere, o candidată femeie va prezenta semnăturile a cel puțin 1000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot. La fel, colectarea semnăturilor poate fi asigurată prin intermediul Subsistemului Informatic „Lista de Subscripție Electronică”. Menționăm că SSI LSE a fost lansat la alegerile prezidențiale și referendumul republican constituțional din 2024.

În perioada de desemnare și înregistrare a candidaților, CEC a recepționat 21 de cereri din partea potențialilor candidați independenți, dintre care doar 3 candidați au solicitat constituirea grupurilor de inițiativă în vederea colectării semnăturilor susținătorilor, și respectiv 18 au decis să colecteze individual numărul necesar de semnături (a se vedea tabelul nr. 5).

Tabel nr. 5. Solicitări de înregistrare a grupurilor de inițiativă

Nr. d/o	Nume/prenume	Data solicitării la CEC	Data examinării în ședință	Nr. membrilor GI	Statut
1.	Olesea Stamate	20.07.2025	22.07.2025	10	Înregistrat, HCEC nr. 3671
2.	Andrei Năstase	20.07.2025	22.07.2025	55	Înregistrat, HCEC nr. 3672
3.	Oleg Bolotnicov	07.08.2025	10.08.2025	11	Înregistrat, HCEC nr. 3775 LS returnate fără solicitarea înregistrării. (19.08.2025)

Din cele 21 de solicitări, 6 (29%) au fost depuse de către candidate femei, și respectiv 15 (71%) de candidați bărbați. Liste de subscripție au fost eliberate pentru 20 de pretendenți la funcția de candidat independent, iar unul din solicitanți (Roman Emilianov) nu a ridicat listele de subscripție.

Din cei 20 de pretendenți care au colectat semnăturile susținătorilor, doar 7 au depus la CEC dosarul pentru înregistrare, dintre care 2 candidați au colectat prin intermediul grupurilor de inițiativă, iar 5 – au colectat semnăturile individual. Dintre cei 13 pretendenți la funcția de candidat independent care nu au solicitat înregistrarea, doar 10 au returnat la CEC listele de subscripție (a se vedea tabelul nr. 6).

Tabel nr. 6 Solicitări de eliberarea a listelor de subscripție (LS)

Nr. d/o	Nume/prenume	Data solicitării la CEC	Statut
1.	Eleonora Rusu	20.07.2025	LS nu au fost returnate.
2.	Sergiu Rența	20.07.2025	LS returnate fără solicitarea înregistrării. (14.08.2025)
3.	Natalia Clevadi	21.07.2025	Dosar depus spre înregistrare.
4.	Victoria Sanduța	21.07.2025	Dosar depus spre înregistrare.
5.	Victor Grosu	21.07.2025	LS nu au fost returnate.
6.	Nicolae Urîtu	22.07.2025	LS returnate fără solicitarea înregistrării. (19.08.2025)
7.	Marcel Darie	23.07.2025	LS returnate fără solicitarea înregistrării. (13.08.2025)

¹⁵³ [Regulamentul](#) privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile parlamentare, aprobat prin HCEC nr. 1204/2023.

8.	Dina Carpinski	23.07.2025	Dosar depus spre înregistrare.
9.	Stepan Savitchi	24.07.2025	LS nu au fost returnate.
10.	Alexandru Țvetarni	28.07.2025	LS returnate fără solicitarea înregistrării. (15.08.2025)
11.	Valentin Vinnincenco	29.07.2025	LS returnate fără solicitarea înregistrării. (18.08.2025)
12.	Uliana Bideac	04.08.2025	LS returnate fără solicitarea înregistrării. (19.08.2025)
13.	Tatiana Crețu	04.08.2025	Dosar depus spre înregistrare.
14.	Igor Ianac	04.08.2025	Dosar depus spre înregistrare.
15.	Roman Oglindă	05.08.2025	LS returnate fără solicitarea înregistrării. (18.08.2025)
16.	Sergiu Ungureanu	06.08.2025	LS returnate fără solicitarea înregistrării. (19.08.2025)
17.	Roman Emilianov	09.08.2025	Nu a ridicat LS.
18.	Victor Brăileanu	11.08.2025	LS returnate fără solicitarea înregistrării. (19.08.2025)

Comparativ cu alegerile parlamentare anticipate din 2021, când au fost examinate doar 2 cereri de înregistrare a candidaților independenți, pentru acest scrutin constatăm sporirea interesului cetățenilor de a candida independent. La fel, observăm creșterea ponderii femeilor care candidează independent (5 din 7 cereri de înregistrare).

Verificarea listelor de subscripție. CEC a verificat semnăturile susținătorilor colectate în susținerea a 7 candidați independenți. Perioada de colectare a semnăturilor a cuprins între 9 și 29 de zile.

Conform prevederilor pct. 165.1 din Regulamentul privind constituirea și înregistrarea GI, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 3641/2025, organul electoral verifică listele de subscripție în termen de 5 zile de la recepționarea acestora. În urma analizei hotărârilor CEC privind examinarea cererilor de înregistrare a candidaților independenți, constatăm că în medie, au fost declarate nevalabile circa 13% din semnăturile verificate de CEC.

Tabelul nr. 7 Liste de subscripție prezentate de CI

Nr. d/o	Candidatul	Perioadă colectare	Semnături verificate	Semnături LSE	Semnături valabile	Semnături invalidate	Procent invalidate
1.	Andrei Năstase	9 zile	2311	34	2164	148	6,4%
2.	Olesea Stamate	15 zile	1221	88	1112	109	8,9%
3.	Victoria Sanduța	25 zile	1104	180	1066	38	3,4%
4.	Dina Carpinski	26 zile	1178	10	908	270	22,9%
5.	Natalia Clevadî	29 zile	66	36	65	1	1,5%
6.	Igor Ianac	15 zile	2342	-	1816	526	22,4%
7.	Tatiana Crețu	15 zile	1212	4	1107	105	8,6%

Cererile de înregistrare și listele de candidați. Partidul politic sau blocul electoral înaintează lista de candidați, care nu va fi mai mică de 51 de persoane și nu va depăși numărul de 111 persoane. Listele candidaților pentru alegerile parlamentare se întocmesc respectându-se cota minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe. Poziționarea candidaților pe liste se face conform formulei: minimum patru candidați la fiecare zece locuri. Pentru a fi înregistrați, candidații de pe listele partidelor politice, ale blocurilor electorale și candidații independenți depun personal documentele la CEC.

Pe parcursul perioadei de desemnare și înregistrare, CEC a examinat în ședință, 27¹⁵⁴ de cereri privind înregistrarea candidaților la funcția de deputat din partea a 4 blocuri electorale și 21 partide politice. În cazul a două partide politice, PPDA și PR, CEC a examinat în mod repetat cererile acestora, deoarece PPDA a depus două cereri de înregistrare, prima fiind respinsă, iar cererea de înregistrare depusă de PR a fost examinată la două ședințe CEC, pe motiv că la prima examinare a dosarului, proiectul de hotărâre nu a întrunit numărul necesar de voturi (a se vedea Anexa nr. 2).

Unii concurenți electorali au semnalat dificultăți în procesul de desemnare și înregistrare a candidaților. Printre acestea se regăsește obligativitatea depunerii personale a anumitor documente de către candidați, aspect care complică și încetinește procedura; modificarea de către CEC a programului de recepționare a cererilor pe parcursul perioadei de desemnare; precum și gradul ridicat de birocratizare,

¹⁵⁴ Unele partide politice (PPN, PONA) au depus la CEC cereri de înregistrare pe care ulterior le-a retras, înregistrând alte cereri în acest sens. La fel, la CEC a fost depusă în ultima și o [cerere](#) de înregistrare din partea unui partid politic care nu se regăsește în lista aprobată de Comisie, și anume Mișcarea Social-Politică a Romilor.

accentuat de lipsa posibilității de a transmite unele documente în format electronic. Aceste elemente, în ansamblu, pot limita accesibilitatea și previzibilitatea procesului electoral pentru concurenți.

În urma examinării cererilor privind înregistrarea candidaților, au fost înregistrați în cursa electorală listele de candidați înaintate de 4 blocuri electorale (BE „Patriotic”, BE „ALTERNATIVA”, BE „ÎMPREUNĂ”, BE „BUN”), 13 partide politice (PAS, PPDA, CUB, ALDE, PPNM, PSDE, MRM, LOC, AUR, PAM, PL, UCSM, PN) și 4 candidați independenți (Andrei Năstase, Olesia Stamate, Victoria Sanduța, Tatiana Crețu).

În cazul PDMM, până la data elaborării prezentului raport - 28.08.2025, CEC nu a luat o decizie, din cauza că proiectul de hotărâre propus nu a întrunit numărul necesar de voturi, și astfel dosarul cu privire la înregistrare a fost transmis unui alt membru-raportor. Astfel termenul de 7 zile stabilit în Codul electoral (art. 68 alin. (5)) pentru înregistrare sau refuz a fost depășit.

În ziua ședinței în care se examina cererea de înregistrare a PDMM, ASP a transmis o notificare¹⁵⁵ privind retragerea temporară a PDMM din lista actualizată a partidelor politice, motivând că instituția a recepționat la 19.08.2025 date și informații care relevă desfășurarea activității partidului menționat prin modalități contrare cadrului legal, fapt ce reclamă re-examinarea datelor și a informațiilor din registrul membrilor partidului în cauză.

În context, amintim că la data de 22.08.2025 în Monitorul Oficial¹⁵⁶ a fost publicat ordinul¹⁵⁷ directorului Serviciului de Informații și Securitate (SIS), prin care acesta a completat *Lista persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiecților restricțiilor* cu mai multe persoane, între care și Vladimir Cebotari, unul dintre liderii PDMM, dar și companii controlate de acesta.

Refuzuri de înregistrare. CEC a respins cererile de înregistrare din partea a 8 partide politice și 3 candidați independenți, din următoarele motive:

- neconformități la efectuarea procedurii de desemnare a unui număr suficient de candidați (PPDA, PPN, MPSH);
- limitarea activității partidului prin constatarea calității de partid succesor a unui partid politic declarat neconstituțional (PR);
- excluderea din lista de candidați a unor persoane care nu întrunesc condițiile de desemnare, fapt care a dus la diminuarea cotei minime de reprezentare de 40% pentru ambele sexe (PPMM, NOI: candidații desemnați cu restricții de eligibilitate, conform art. 16 alin. (2) lit. c) din Codul electoral; UCM: candidații desemnați au o altă apartenență politică);
- nerespectarea prevederilor statutare privind desemnarea listei candidaților (PONA);
- prezentarea unui număr insuficient de semnături pentru a fi înregistrați în calitate de CI (Dina Carpinski, Natalia Clevadi, Igor Ianac).

Modificarea listelor de candidați. Conform art. 15 din Codul electoral nr.325/2022, concurenții electorali au dreptul să solicite, până la începerea campaniei electorale înlocuirea unui candidat din lista înregistrată prin retragerea acestuia și desemnarea unui alt candidat și/sau completarea listei de candidați. La fel, concurenții au dreptul să solicite, cu cel puțin 10 zile înainte de ziua alegerilor, schimbarea locului de ordine sau excluderea candidatului din lista înregistrată sau retragerea întregii liste de candidați.

În perioada monitorizată, CEC a examinat 9 cereri de modificare a listei de candidați din partea a 5 concurenți electorali: PPDA (5 cereri), PAS (1 cerere), CUB (1 cerere), BE „Patriotic” (1 cerere) și BE „ÎMPREUNĂ” (1 cerere). Concurenții electorali au solicitat: retragerea și înlocuirea unor candidați, suplینirea numărului de candidați și modificări de ordine. În acest sens, CEC a adoptat 7 hotărâri, 3 dintre care au vizat PPDA.

Astfel, conform listelor de candidați înaintate de concurenții electorali, inclusiv cu ultimele modificări, și a candidaților independenți înregistrați, pentru funcția de deputat sunt înregistrați 1248 de candidați, dintre care 556 (44,5%) femei, și respectiv 692 (55,5%) bărbați. Raportat la un număr total de 101 deputați care vor accede în Parlament, rezultă că aproximativ 12 candidați concurează pentru un mandat.

¹⁵⁵ [Notificarea](#) ASP privind retragerea temporară a PDMM din lista actualizată a partidelor politice, din 25.08.2025

¹⁵⁶ Monitorul Oficial [nr. 445-447](#) din 22.08.2025.

¹⁵⁷ [Ordinul](#) directorului SIS nr. 53 din 21-08-2025 cu privire la modificarea Ordinului directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr. 2/2024.

VI. PRESTAȚIA POTENȚIALILOR COMPETITORI ELECTORALI

6.1. Activități observate în procesul de colectare a semnăturilor de GI/candidații independenți

Procesul de colectare a semnăturilor de către cele 21 de persoane care și-au manifestat intenția de a se înregistra în calitate de candidați independenți la funcția de deputat a fost puțin vizibil atât spațiul public (fizic), cât și în cel online, din care cauză Promo-LEX nu a putut estima cheltuielile pentru activitățile de colectare a semnăturilor de către candidații independenți (activitățile observate au fost foarte puține).

Observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 31 de activități de colectare a semnăturilor în cazul a 8 competitori electorali, după cum urmează: GI Olesea Stamate (9), Victoria Sanduța (6), Dina Carpinski (5), Sergiu Rența (3), Uliana Bideac (3), Sergiu Ungureanu (3), Roman Oglindă (1) și Igor Ianac (1). Dintre aceștia, doar 2 au fost înregistrați de CEC - Olesea Stamate și Victoria Sanduța, în cazul a 4 - aceștia au întors listele de subscripție fără a solicita înregistrarea (Sergiu Rența, Uliana Bideac, Sergiu Ungureanu și Roman Oglindă), iar în cazul a 2 - a fost respinsă înregistrarea (Dina Carpinski și Igor Ianac).

În cazul altui candidat - GI Andrei Năstase, nu au fost observate activități de colectare a semnăturilor, în schimb au fost observate cel puțin 60 de postări sponsorizate de rețelele sociale în perioada de colectare a semnăturilor de către acesta (22 - 31 iulie 2025).

Reiterăm că în cazul candidaților independenți, doar 3 au constituit grupuri de inițiativă pentru colectarea semnăturilor în listele de subscripție (Olesea Stamate, Andrei Năstase și Oleg Bolotnicov), iar restul - au optat pentru colectarea independentă a acestora. Din cei 21 de potențiali candidați independenți, în rezultatul prezentării listelor de subscripție cu semnături suficiente, precum și corespunzător prevederilor cadrului legal, CEC a înregistrat doar 4 CI (Andrei Năstase, Olesea Stamate, Victoria Sanduța și Tatiana Crețu).

6.2. Activități de promovare cu tentă electorală

Potrivit cadrului legal, campania electorală urmează să înceapă pentru toți concurenții înregistrați la 29 august 2025¹⁵⁸ (30 de zile înainte de ziua votării), și se încheie fie în ziua de vineri înainte de ziua votării sau la data anulării înregistrării concurentului electoral. Agitația electorală constituie apelurile, declarațiile, precum și acțiunile de difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să își dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali. Prin urmare, constatăm că nu este stabilită obligația expresă ca astfel de acțiuni, apeluri sau declarații să conțină și expresia "votează/votați/votăm".

Comparativ cu alegerile parlamentare din 2021, prevederile actualului cod electoral prevăd un termen egal pentru toți concurenții electorali în care aceștia pot efectua agitație electorală¹⁵⁹. Pentru scrutinul parlamentar din 28 septembrie 2025 primul concurent electoral a fost înregistrat la 27.07.2025, adică cu 2 luni înainte de ziua alegerilor, iar ultimul urma să fie înregistrat cel târziu la 28.08.2025, când ar fi trebuit să fie publicată integral lista candidaților înregistrați¹⁶⁰.

În pofida noilor prevederi privind campania electorală, în perioada monitorizată, observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 2.339 de activități cu tentă electorală (a se vedea tabelul nr. 8). Prin intermediul acestora, diverși subiecți au desfășurat activități pentru promovarea propriilor/unor formațiuni politice, realizările acestora, precum și viziunile de dezvoltare ulterioară a statului, dar și de denigrare a altor formațiuni politice sau pentru promovarea unor aspecte negative ce țin de funcționarea instituțiilor statului.

Din totalul activităților observate, cele mai multe (71%) au ținut de distribuirea materialelor de informare (ziare, pliante, flyere, calendare etc.), 19% au constituit difuzarea publicității stradale și online, iar 6% au vizat întâlnirile cu alegătorii. În funcție de organizatori, cele mai multe activități au fost observate în cazul BE Patriotic - 57%, PAS - 23% și MRM - 5%.

Tabelul nr. 8- activitățile cu tentă electorală observate în perioada monitorizată

¹⁵⁸ [Programul](#) calendaristic pentru realizarea acțiunilor de organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025.

¹⁵⁹ Anterior, potrivit codului electoral din 1997 (valabil până în 2022), campania electorală putea fi desfășurată imediat după înregistrarea concurentului electoral, și nu doar în cele 30 de zile înainte de ziua alegerilor, așa cum prevede noul Cod.

¹⁶⁰ În prezent, au fost contestate, cu câștig de cauză, hotărârile CEC de refuz a înregistrării UCM și PPMM, autoritatea urmând să reexamineze solicitările de înregistrare a acestora. De asemenea, CEC urmează să examineze repetat solicitarea de înregistrare a PDMM.

Activități cu tentă electorală observate	BE Patriotic	PAS	MRM	PAM	PN	PSDE	PPMM	BP Victorie	LOC	PPDA	BE Alternativa	ALDE	CUB	PDMM	BE Împreună	UCM	Total
Distribuirea materialelor de informare	1,135	344	56	66		14	20	1	10		8		3				1,657
Difuzarea publicității stradale	119	44	31	22	25	19	1		4		1		1				267
Difuzarea publicității în internet	16	90	10	6	24	7	3		10	7	3	9	3	2	2		192
Întâlniri cu alegătorii	31	62	11		7	1	13		3	17	6						151
Proteste/flashmob-uri	12							24				1					37
Conferință de presă/difuzări live	10			5				2			3			1		1	22
Altele	3	4					2	4									13
Total	1,326	544	108	99	56	41	39	31	27	24	21	10	7	3	2	1	2,339

În cazul întrunirilor cu alegătorii, de cele mai multe ori acestea au fost reflectate drept vizite de lucru în teritoriu sau întâlnire cu staff-ul/simpatizanții formațiunilor politice din regiuni. Totuși, mesajele transmise, precum și formatul de difuzare/distribuire a informației au reflectat clar activități care au avut drept scop promovarea electorală a organizatorilor în contextul alegerilor parlamentare.

Astfel, de exemplu, în cazul BE Patriotic, în contextul întrunirilor cu alegătorii, participanților li se comunică despre necesitatea de a ieși la vot, precum și de a "da jos guvernarea galbenă" și a da "un vot pentru" dezvoltarea statului¹⁶¹.

Aproape aceeași retorică este promovată în cadrul evenimentelor organizate de PPMM – accentuându-se pe denigrarea actualei guvernări - "cum au furat limba moldovenilor, cum au rescris istoria, cum încearcă să înlocuiască biserica, cum actuala conducere continuă să împartă cetățenii în „ai lor” și „străini” etc.

În alt caz - PAM, a fost distribuit în mai multe primării din țară programul electoral al formațiunii¹⁶². În cazul PPDA, liderul formațiunii, într-un live difuzat pe rețelele sociale la 22 august 2025, a publicat și susținut declarațiile unui alegător privind intenția acesteia de a "vota pe Vasile Costiuc, care e al doilea" pe listă la alegerile parlamentare¹⁶³.

În cazul PAS, întâlnirile cu alegătorii au fost desfășurate de candidații înregistrați pe lista formațiunii, inclusiv de cei care ocupă funcția de miniștri/secretari de stat – sub forma întrunirilor în contextul deplasărilor de lucru în teritoriu. În cadrul acestora, alegătorii sunt informați despre realizările "guvernării PAS", proiectele de viitor, precum și necesitatea și importanța păstrării parcursului european al statului (în situația în care sloganul utilizat în campanie este "UE2028").

O atenție aparte a atras grupul public de pe rețelele de socializare "Votăm PAS pe 28 septembrie, pentru o Moldovă europeană". Denumirea actuală a grupului a fost schimbată la 30 iulie 2025 (anterior – "Susținem Maia Sandu în turul II pe 3 noiembrie 2024!"). În calitate de moderatori ai grupului figurează inclusiv Mihaela Zaporojan (membră PAS, OT Cricova), Igor Boldescu (consilier municipal Chișinău, fracțiunea PAS, membru PAS Cricova).

Membri ai grupului respectiv sunt Vladimir Bolea, vicepreședinte PAS, ministru al infrastructurii și dezvoltării regionale, Roman Roșca, deputat PAS, candidat înregistrat pe lista PAS, Dumitru Alaiba, membru PAS, Ion Melnic, Mihail Briceag, Irina Baran - consilieri municipali Chișinău, fracțiunea PAS etc. Din momentul modificării denumirii grupului, în cadrul acestuia au fost observate postări ale persoanelor enunțate despre realizările "guvernării PAS", proiectele implementate din banii publici, întâlnirile din teritoriu efectuate etc.

În contextul celor expuse, constatăm că în pofida faptului că campania electorală urmează să înceapă din 29 august 2025, de facto activitățile de promovare au început mult mai devreme, fiind camuflate drept

¹⁶¹ A se vedea evenimentul organizat de BE Patriotic din 22 august din [Cantemir](#).

¹⁶² Distribuirea materialelor informative de [PAM](#).

¹⁶³ Secvența live postată de Vasile Costiuc, [PPDA](#), pe rețelele sociale.

activități de promovare politică sau de raportare a realizărilor din ultimii patru ani (de la alegerile parlamentare din 2021). Din acest considerent, conchidem că cheltuielile financiare efectuate de fapt în scop de promovare electorală vor fi mult mai mari decât cheltuielile ce urmează a fi declarate de competitorii electorali.

Potrivit cadrului legal, cheltuielile financiare suportate de formațiunile politice în perioada 01.07.2025 – 28.08.2025 (până la începerea campaniei electorale) urmează a fi raportate la CEC în ianuarie 2026, în contextul prezentării rapoartelor financiare pentru semestrul II 2025, atunci când deja urmează să activeze noul legislativ ales.

În baza celor expuse, dat fiind faptul că sursa finanțării formațiunilor politice, precum și cheltuielile efectuate de acestea pentru activități camuflate în ajun de campanie electorală drept activități de promovare politică, constituie informație de interes public, *considerăm necesară identificarea de către CEC a măsurilor (inclusiv prin amendarea cadrului legal existent, la necesitate) care ar asigura transparența finanțării partidelor politice participante în alegeri până la începerea campaniei electorale.*

6.3. Utilizarea resurselor administrative

Potrivit cadrului legal¹⁶⁴, în perioada electorală este interzisă utilizarea de către candidați a resurselor administrative. Acestea pot fi „resursele umane, financiare și materiale de care dispun în egală măsură persoanele cu funcții de demnitate publică, persoanele cu funcții de răspundere și funcționarii publici și care derivă din controlul acestor persoane asupra personalului, a resurselor financiare și a alocațiilor din bugetul public național, din accesul la facilitățile publice sau din administrarea de către aceste persoane a bunurilor mobile și imobile ce fac parte din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale”. Admiterea unor astfel de încălcări se sancționează¹⁶⁵.

În opinia Promo-LEX, definiția resurselor administrative din cadrul legal nu este la fel de exhaustivă ca cea formulată de Comisia de la Veneția¹⁶⁶, din care cauză a recomandat și promovat adoptarea celei din urmă. Prin urmare, în procesul de observare a alegerilor, misiunea Promo-LEX se ghidează de recomandările elaborate de autoritatea internațională la subiectul dat¹⁶⁷.

În același context, amintim că prin *Documentul reuniunii de la Copenhaga a Conferinței pentru dimensiunea umană a CSCE (OSCE)* din 29.06.1990¹⁶⁸, statele membre s-au obligat să asigure *delimitarea clară între stat și partidele politice; îndeosebi, partidele politice nu se pot confunda cu statul.*

În perioada de observare, au fost identificate cel puțin 40 de cazuri ce pot fi calificate drept utilizare abuzivă a resurselor administrative, dintre care în 30 de cazuri a fost vizat PAS, 4 cazuri – BE Patriotic, câte 2 cazuri – PSDE și LOC, câte un caz – MRM și PPDA (a se vedea Anexa nr. 3). Cazurile respective au vizat implicarea angajaților cu funcții publice în activități politice/electorale în timpul orelor de muncă (inclusiv pentru semnarea solicitării la CEC de a fi înregistrat în calitate de candidat) – 28 de cazuri, precum și utilizarea autorităților publice locale în scop de promovare politică/electorală – 12 cazuri.

În cazul PAS, se remarcă situațiile de implicare în activitățile de promovare cu tentă electorală a primarilor/primăriilor prin organizarea așa-numitelor adunări generale a locuitorilor în scopul prezentării raportului de activitate. Întâmplător sau nu, s-a observat că aceste evenimente coincid ca formă de organizare/agendă cu informația din Ghidul de comunicare ”Împreună avem grijă de viitorul Moldovei”, elaborat de PAS într-un tiraj de 300 exemplare la 20 mai 2025 (a se vedea Anexa nr. 4). La acest aspect, menționăm că într-un interviu oferit de Igor Grosu, președintele PAS¹⁶⁹ unei instituții media, din cele 896 de primării, de la PAS ar fi 324 de primari.

¹⁶⁴ Art. 54, alin. (6) lit. e) și art. 70, alin. 6 din Codul electoral.

¹⁶⁵ Art. 481, alin. (7) din [Codul contravențional](#) al Republicii Moldova și art. 181², alin. 2 din [Codul penal](#) al Republicii Moldova.

¹⁶⁶ [Report](#) of the Venice Commission on the misuse of administrative resources during electoral processes, Strasbourg, 16 December 2013.

¹⁶⁷ „Resursele administrative sunt resursele umane, financiare, materiale, în natura și alte resurse imateriale de care se bucură atât deținătorul unei funcții de demnitate publică, cât și funcționarii publici în alegeri, derivând din controlul acestora asupra personalului, finanțelor și alocațiilor din sectorul public, accesul la facilitățile publice, precum și resursele de care se bucură sub formă de prestigiu sau prezență publică ce decurg din poziția lor de aleși sau funcționari publici și care se pot transforma în susținere politică sau alte forme de sprijin”.

¹⁶⁸ [Documentul](#) reuniunii de la Copenhaga a Conferinței pentru dimensiunea umană a CSCE (OSCE) din 29.06.1990, pct. 5.4.

¹⁶⁹ [Răspunsurile](#) dlui Igor Grosu la întrebările jurnaliștilor de investigație.

În același context, pentru perioada de observare monitorizată, a fost constatată intensificarea deplasărilor în teritoriu a miniștrilor care, concomitent, sunt și candidați în lista PAS.

Astfel, de exemplu, ministrul mediului, Sergiu Lazarencu, în perioada 28 iulie – 26 august 2025, a vizitat cel puțin 10 raioane (respectiv, mai multe localități), în care a avut întâlniri cu cetățenii, inclusiv angajați în sectorul public, în timpul orelor de muncă. În cadrul acestora, s-ar fi discutat despre realizările în domeniul mediului, provocările dar și proiectele de viitor. Totodată, în mai multe din aceste deplasări reflectate ca fiind de serviciu, demnitarul a fost însoțit de câte un deputat PAS, candidat înregistrat în lista PAS (de exemplu, Larisa Novac – membră a Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Artemie Cătănoi – membru al Comisiei juridice, numiri și imunități etc.).

În contextul celor expuse, reiterăm că utilizarea abuzivă a resurselor administrative în alegeri încalcă șansele altor potențiali concurenți electorali de a concura pe picior de egalitate, iar alegătorilor le este subminat dreptul de a alege fără a fi influențați în mod nejustificat. Prin urmare, recomandăm competitorilor electorali să respecte prevederile cadrului legal privind resursele administrative, precum și să asigure delimitarea clară între stat și partidele politice, astfel încât partidele politice să nu fie confundate cu statul.

6.4. Activități cu potențial de corupere a alegătorilor

În perioada de monitorizare, observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 5 cazuri cu potențial de corupere a alegătorilor, dintre care în 2 cazuri a fost vizat PPDA și câte un caz – BE Patriotic, BP Victorie și PSDE.

La 26 iulie 2025, BE Patriotic au organizat un protest intitulat „Pentru Moldova”, în centrul Chișinăului. În rezultatul acestuia, reprezentanții poliției au anunțat că au documentat mai multe cazuri în care participanții au fost plătiți pentru a protesta, inclusiv 5 persoane din Florești și 13 persoane din Orhei, raportate de observatorii Promo-LEX.

La 4 august 2025, președintele PSDE - Tudor Ulianoschi, a participat la Hramul localității Bucovăț, Strășeni. Cu ocazia evenimentului, acesta ar fi făcut o donație de aproximativ 15 ghiozdane pentru fiecare copil din localitate ce va pleca în clasa I în anul de studii 2025-2026¹⁷⁰.

La 2 august 2025, a fost raportat faptul că Asociația "Forța Fermierilor" promovează o campanie de solidaritate între agricultori, în cadrul căreia agricultorii din raionul Cahul ar susține colegii din raionul Căușeni cu cereale (pentru semănatul din toamnă). În video de promovare distribuite pe rețelele sociale apar candidații înregistrați în lista PPDA, Dinu Tudos și Ion Pralea, care povestesc despre campania menționată¹⁷¹.

La 11 august 2025, Ilan Șor, lider al BP Victorie¹⁷², într-un spot video difuzat pe internet, a declarat că va oferi 3.000 de dolari/lună pentru participanții la protestele antiguvernamentale din Republica Moldova. În acest scop, Șor a îndemnat alegătorii "să ieșiți sâmbătă (16.08.2025), la ora 15:00, în Piața Marii Adunări Naționale (PMAN). Și să rămâneți acolo atât timp cât este nevoie, pentru a elimina acest mușgai galben. Pentru perioada în care nu veți putea lucra, vă voi achita salariul. 3000 de dolari — acesta trebuie să fie venitul minim lunar al fiecărui cetățean. Zilnic, fiecare persoană, care se va alătura protestului, va primi în cont suma de 3000 de dolari - echivalentul pentru o lună de muncă."

La 22 august 2025, într-un live pe rețelele sociale, Vasile Costiuc, candidat înregistrat în lista PPDA, a promis unei alegătoare din s. Ecaterinovca, Cimișlia, după declarația acesteia că-l va vota, că o să-i cumpere tricicletă electrică și produse alimentare¹⁷³.

6.5. Implicarea părților terțe în procesul electoral

În perioada de monitorizare a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, Promo-LEX a observat persoane fizice și juridice care aparent nu ar avea legături juridice cu partidele politice/competitorii electorali și/sau nu candidează în alegeri - așa-numitele „părți terțe”, care se angajează în activități de promovare politică/electorală pentru sau împotriva partidelor politice/concurenților, sau pe teme specifice asociate partidelor/concurenților electorali. În loc să facă

¹⁷⁰ Tudor Ulianoschi, [PSDE](#), alături de oamenii din Bucovăț, la hramul orașului.

¹⁷¹ [Despre](#) Asociația "Forța Fermierilor" și suportul acestora.

¹⁷² A se vedea adresarea lui Ilan Șor distribuită pe canalul de [Telegram](#).

¹⁷³ [Bunica](#) Maria din Ecaterinovca Cimișlia a primit 5 mii lei înapoi de la cei care au adus jumătate din lemnele cumpărate.

direct donații partidelor politice și/sau concurenților electorali, acestea răspândesc direct informații către public. Aceste activități au un impact semnificativ asupra proceselor politice și electorale din țară, inclusiv prin faptul că cheltuielile financiare suportate de aceste „părți terțe” nu sunt reglementate și, prin urmare, nu sunt raportate sau controlate în nici un fel.

Potrivit Comisiei de la Veneția¹⁷⁴, conceptul de „părți terțe” include o gamă largă de entități - de la cele înființate de însăși partidele politice ca modalitate de a ocoli reglementările privind finanțarea partidelor (plafoanele limită stabilite, transparența și raportarea surselor de finanțare etc.), până la entități care sunt complet independente de partidele politice, care doresc să promoveze un partid politic/concurent electoral sau să abordeze o anumită problemă/situație promovată de un partid/concurent electoral (de exemplu, sănătatea sau emigrația).

Într-un document de politici elaborat și publicat de Promo-LEX, a fost analizat fenomenul în Republica Moldova, fiind înaintate recomandări de reglementare a finanțării politice și electorale de „părți terțe”¹⁷⁵. Recomandări similare au fost formulate de asemenea și de Comisia Europeană¹⁷⁶ și OSCE/ODIHR.

În perioada de monitorizare au fost observate activități cu tentă electorală desfășurate de cel puțin 6 astfel de subiecți, după cum urmează:

- *Inițiativa Europeană;*

Potrivit paginii oficiale¹⁷⁷, este o platformă civică formată din oameni care vor să contribuie concret la procesul de integrare a Republicii Moldova în UE, iar obiectivul stabilit este ”statut de membru până în 2030”, similar cu termenul promovat de guvernarea actuală.

Observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 3 activități de distribuire a materialelor informative (ziare cu un tiraj de cel puțin 3.500 de exemplare, și calendare cu un tiraj cumulativ de 8.000 de exemplare), precum și postări sponsorizate pe rețelele sociale (24.399 de lei). Materialele respective reflectă informații despre UE, precum și necesitatea de a vota la 28 septembrie 2025 un parlament pro-european.

- *Moldova Stat Liber;*

O pagină de pe rețelele sociale, declarată a fi a unei organizații non-guvernamentale, care promovează mesaje critice despre formațiunile și forțele care nu se află la guvernare sau care, dintr-un motiv sau altul, au plecat din PAS. Prin intermediul acesteia, doar în ultimele 30 de zile, au fost postate cel puțin 12 postări sponsorizate (31.362 de lei). În prezent, pagina nu mai este activă (a fost ștearsă).

- *Opriți gruparea Hoție și Război;*

O pagină creată în octombrie 2022, în perioada în care reprezentanții PAS utilizau pe larg sloganul respectiv. Cu toate că sloganul ”Opriți gruparea Hoție și Război” a fost folosit pe larg de reprezentanții PAS, nu este posibilă atribuirea paginii respective partidului PAS din lipsa dovezilor concludente. Prin intermediul acesteia, sunt difuzate mesaje critice despre BE Patriotic, BE Alternativa, PN și Ilan Șor/persoane afiliate acestuia. Doar în ultimele 30 de zile, au fost postate cel puțin 27 postări sponsorizate (82.922 de lei).

- *Jose Perry; Esther Bush;*

Pagini de pe rețelele sociale, care pare a fi false, care promovează mesaje critice în adresa PAS, precum și despre Vladimir Plahotniuc. Pe prima pagină, doar în perioada 29 iulie – 3 august, au fost publicate 16 postări sponsorizate (24.419 de lei), iar pe a doua – 6 (12.111 lei), care însă la scurt timp au fost blocate de platforma META din cauza ne-etichetării corespunzătoare a acestora (subiecte politice/electorale)..

- *Молдова Молдовенеск Молдовенеште;*

¹⁷⁴ OSCE/ODIHR [Note](#) on third party regulations in the OSCE region.

¹⁷⁵ [Document](#) de politici Promo-LEX: Finanțarea politică și electorală de către „părți terțe”.

¹⁷⁶ [Comisia Europeană](#), Republic of Moldova 2023 Report. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 2023 Communication on EU Enlargement policy, November 2023, p.4.

¹⁷⁷ [Inițiativa](#) europeană.

O pagină de pe rețelele sociale care promovează mesaje critice despre BE Patriotic, BE Alternativa și PN. Prin intermediul acesteia, doar în ultimele 30 de zile, au fost postate cel puțin 15 postări sponsorizate (20.206 de lei).

- Pagina web <https://moldovenii.md/md>:

Pagina respectivă se pretinde a fi un proiect care urmărește "studierea, înțelegerea și promovarea istoriei adevărate și valorilor culturii și civilizației Moldovei"¹⁷⁸. Autorii site-ului ar fi un grup de 50 de persoane, experți în domeniul istoriei, religiei, culturii, politologiei, afacerilor, economiei și finanțelor. Informația distribuită este declarată a nu fi efectuată în scopul unui partid politic. Totuși, la o analiză mai detaliată a informației difuzate pe pagina respectivă, s-a constatat că aceasta se aseamănă cu informația distribuită în teritoriu de PAM – "Crezul Moldovenilor", "Noi, moldovenii", "Strategia de dezvoltare". De asemenea, pe portal sunt distribuite și evenimente desfășurate de PAM¹⁷⁹.

În concluzie, constatăm că fenomenul implicării "părților terțe" este prezent, iar cheltuielile financiare suportate de acestea pentru promovarea/denigrarea anumitor formațiuni/proiecte este semnificativ, fiind astfel eludat cadrul legal privind finanțarea politică și electorală.

¹⁷⁸ Despre pagina <https://moldovenii.md/md>.

¹⁷⁹ A se vedea la rubrica [Stiri](#).

VII. FINANȚAREA ALEGERILOR ȘI CAMPANIEI ELECTORALE

Reiterăm că în contextul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025, și-au manifestat intenția de a se înregistra în calitate de candidat independent la funcția de deputat 21 pe persoane. Dintre acestea, doar în cazul a 3 au fost constituite GI (Olesea Stamate, Andrei Năstase și Oleg Bolotnicov), iar restul 19 – au optat pentru colectarea independentă a semnăturilor.

Procesul de raportare financiară a GI/candidaților independenți este reflectat în tabelul nr. 9.

Tabelul nr. 9 – Raportarea financiară a GI/candidaților independenți

N/O	GI	Înregistrare	Trezorier	Deschidere cont	Termen 28.07.25	Termen 04.08.25	Termen 11.08.25	Termen 18.08.25	Raport final
1	GI Olesea Stamate*	22.07.25	-	informație	28.07.25	04.08.25	11.08.25	-	12.08.25
2	GI Andrei Năstase*	22.07.25	22.07.25	informație	28.07.25	04.08.25	-	-	04.08.25
3	Eleonora Rusu****	independent		informație	informație	informație	informație	informație	informație
4	Sergiu Rența**	independent		informație	informație	informație	informație	informație	informație
5	Victoria Sanduța*	independent		informație	informație	informație	informație	informație	informație
6	Natalia Clevadi***	independent		informație	informație	informație	informație	informație	informație
7	Victor Grosu****	independent		informație	28.07.25	04.08.25	11.08.25	18.08.25	20.08.25
8	Nicolae Uritu**	independent		informație	informație	informație	informație	informație	informație
9	Marcel Darie**	independent		informație	informație	informație	informație	informație	informație
10	Dina Carpinschi***	independent		informație	informație	informație	informație	informație	informație
11	Stepan Savitchi****	independent		informație	informație	informație	informație	informație	informație
12	Alexandru Țventarnii**	independent		informație	-	06.08.25	12.08.25	15.08.25	17.08.25
13	Valentin Vinnicenco**	independent		informație	-	informație	informație	informație	informație
14	GI Oleg Bolotnicov**	10.08.25	-	informație	-	-	informație	18.08.25	20.08.25
15	Uliana Bideac**	independent		informație	-	-	informație	informație	informație
16	Igor Ianac***	independent		informație	-	-	12.08.25	18.08.25	20.08.25
17	Tatiana Crețu*	independent		informație	-	-	11.08.25	18.08.25	20.08.25
18	Roman Oglință**	independent		informație	-	-	11.08.25	18.08.25	20.08.25
19	Sergiu Ungureanu**	independent		informație	-	-	informație	informație	informație
20	Roman Emilianov*****	independent		-	-	-	-	-	-
21	Victor Brăileanu**	independent		informație	-	-	-	informație	informație

*	au fost înregistrați în calitate de candidați independenți
**	au restituit listele de subscripție, fără a solicita înregistrarea
***	a fost respinsă înregistrarea
****	nu sunt date privind rezultatele procesului de colectare a semnăturilor
*****	nu a ridicat listele de subscripție pentru colectarea semnăturilor

În cazul unui candidatului independent Roman Emilianov, acesta nu a ridicat listele de subscripție de la CEC pentru colectarea semnăturilor, nefiind prezentate nici informații relevante procesului de finanțare.

Din rândul celorlalți 20 de candidați, constatăm că doar Andrei Năstase a desemnat trezorier la CEC, însă nici un pretendent la înregistrare în calitate de candidat independent nu a deschis cont bancar "Destinat grupului de inițiativă". Toți candidații s-au conformat obligației de raportare săptămânală, precum și de a prezenta informația finală privind finanțarea activității de colectare a semnăturilor.

Veniturile totale declarate în perioada de colectare a semnăturilor au fost de 214.501 de lei, raportate de 7 candidați (a se vedea tabelul nr. 10). Cele mai multe au fost declarate de GI Andrei Năstase – 80% dintre veniturile declarate, urmat de GI Olesea Stamate – 13% din venituri.

Tabelul nr. 10 – veniturile declarate de GI/candidații independenți

Candidat	Donatii materiale*	Voluntariat	Total
GI Andrei Năstase	57,141	115,000	172,141
GI Olesea Stamate	3,248	25,668	28,916
GI Oleg Bolotnicov	0	1,200	1,200
Victor Grosu	2,150		2,150
Alexandru Țventarnii	1,187		1,187
Roman Oglință	3,553		3,553
Tatiana Crețu	5,354		5,354
TOTAL	72,633	141,868	214,501

* Donațiile materiale au fost din publicitatea pe rețele sociale – 61.239 de lei, transport – 8.981 de lei și publicitate stradală – 2.414 lei.

Plafonul mijloacelor financiare ce pot fi transferate în contul cu mențiunea „Destinat grupului de inițiativă” a fost stabilit de CEC în valoare de 57.564 de lei¹⁸⁰, acesta fiind calculat în funcție de numărul maxim de 2.500 de semnături necesare a fi colectate. Prin urmare, constatăm că în cazul GI Andrei Năstase, plafonul respectiv a fost depășit cu 115.577 de lei.

7.1. Raportarea financiară de către concurenții electorali

Procesul de raportare financiară a concurenților electorali include câteva etape, după cum urmează:

- *Desemnarea și prezentarea pentru confirmare a persoanei responsabile de finanțe (trezorier);*

Potrivit art. 55 alin. (1) Cod electoral, concurentul electoral urmează să desemneze și să prezinte pentru confirmare o persoană responsabilă de finanțe (trezorier) la CEC. Potrivit paginii oficiale a CEC, din cei 21 de concurenți electorali înregistrați, la situația din 27.08.2025, doar în cazul a 4 nu a fost confirmat trezorierul (a se vedea tabelul nr. 11).

În cazul PL, a fost respinsă înregistrarea persoanei desemnate în calitate de trezorier din cauza că nu a fost prezentată declarația că aceasta nu deține funcții de demnitate publică¹⁸¹. Prin urmare, PL urmează să desemneze trezorierul repetat.

Tabelul nr. 11 - Informația privind raportarea financiară la CEC

N/O	Concurent	Înregistrare	Trezorier	Raport la început de campanie	Deschidere Fond electoral
1	PAS	27.07.25	27.07.25	31.07.25	04.08.25
2	PPDA	30.07.25	30.07.25		informație
3	CUB	06.08.25	06.08.25		13.08.25
4	Andrei Năstase CI	06.08.25	06.08.25		09.08.25
5	ALDE	10.08.25	10.08.25		20.08.25
6	Olesea Stamate CI	13.08.25	13.08.25		22.08.25
7	PNM	15.08.25	15.08.25		19.08.25
8	PSDE	15.08.25	15.08.25	18.08.25	18.08.25
9	MRM	18.08.25	18.08.25	26.08.25	26.08.25
10	BE Patriotic	18.08.25	18.08.25	12.08.25	Informație
11	BE Alternativa	18.08.25	18.08.25	27.08.25	26.08.25
12	BE Împreună	19.08.25	23.08.25		Informație
13	LOC	21.08.25	21.08.25		Informație
14	AUR	21.08.25	21.08.25		Informație
15	Victoria Sanduța CI	22.08.25			informație
16	PAM	23.08.25	23.08.25		informație
17	BE BUN	24.08.25			informație
18	PL	24.08.25	respins		informație
19	UCSM	25.08.25	25.08.25		informație
20	Tatiana Crețu CI	26.08.25			
21	PN	26.08.25	26.08.25		25.08.25

- *Deschiderea contului „Fond electoral”;*

Potrivit art. 56, alin. (1) Cod electoral, în termen de 3 zile după înregistrare, concurentul electoral urmează să deschidă la bancă un cont cu mențiunea „Fond electoral”. Ulterior, în termen de 24 de ore, informația despre contul deschis urmează a fi prezentată la CEC. În cazul nedeschiderii contului bancar menționat, concurentul electoral urmează să informeze CEC despre acest fapt, cu desfășurarea activităților de campanie electorală ce nu implică cheltuieli financiare.

Potrivit paginii oficiale a CEC, până la 27.08.2025, doar 10 concurenți electorali au confirmat la CEC deschiderea contului cu mențiunea „Fond electoral”. În cazul altor 10 concurenți electorali – aceștia au informat CEC că încă nu au deschis contul bancar respectiv. În cazul celui de-al 21-lea concurent electoral

¹⁸⁰ [Hotărârea](#) CEC nr. 3666 din 19 iulie 2025 cu privire la stabilirea plafonului mijloacelor financiare ce pot fi transferate în contul „Destinat grupului de inițiativă” pentru susținerea candidatului independent la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova în cadrul alegerilor parlamentare din data de 28 septembrie 2025.

¹⁸¹ Articolul 55 alin. (3) din Codul Electoral.

(înregistrat la 26.08.25, cu termen de prezentare a informației până la 29.08.25), lipsesc informații (CEC urmează să publice informația primită în decurs de 24 de ore de la recepționare).

- *Prezentarea raportului financiar la începutul perioadei electorale de către partidele politice care intenționează să transfere pe contul „Destinat grupului de inițiativă”/„Fond electoral” mijloace financiare proprii.*

Potrivit art. 57, alin. (3) Cod electoral, partidele politice pot transfera pe contul cu mențiunea „Fond electoral” mijloace financiare proprii, deținute pe contul acestora la data începerii perioadei electorale, sub condiția prezentării raportului financiar la CEC în care să fie indicate informații despre veniturile acumulate și cheltuielile efectuate până la începutul perioadei electorale.

Conform paginii oficiale a CEC, rapoartele menționate au fost prezentate de 5 partide politice – PAS, PSDE, MRM, PCRM (membru al BE Patriotic) și MAN (membru al BE Alternativa).

7.2. Gestionarea procesului de raportare financiară de autoritatea electorală

În contextul colectării semnăturilor de GI/candidații independenți pentru susținerea la funcția de deputat, CEC a adoptat 4 hotărâri¹⁸² cu privire la supravegherea și controlul finanțării competitorilor electorali. În baza acestora, au fost aplicate următoarele sancțiuni/măsuri de corecție:

- ✓ Atenționarea a 3 competitori electorali pentru prezentarea tardivă a informației privind finanțarea procesului de colectare a semnăturilor (GI Andrei Năstase, GI Olesea Stamate și Alexandru Țventarnîi);
- ✓ Avertizarea a 2 competitori electorali pentru încălcarea regulilor de finanțare (GI Andrei Năstase – pentru depășirea plafonului limită de finanțare a GI, și Alexandru Țventarnîi – pentru prezentarea repetată cu întârziere a informației privind finanțarea);
- ✓ Obligarea lui Andrei Năstase CI de a transfera la bugetul de stat suma care a depășit plafonul legal stabilit de CEC pentru GI – 115.577 de lei (contravaloarea declarată a veniturilor sub forma donațiilor materiale).

Cu referire la obligarea lui Andrei Năstase de a transfera la bugetul de stat suma care a depășit plafonul legal stabilit, constatăm că o bună parte din valoarea depășită o constituie costul evaluat pentru activitatea de voluntariat prestată de membrii GI în procesul de colectare a semnăturilor (22 – 31 iulie 2025). La acest aspect, constatăm că în Registrul privind persoanele care desfășoară activitate de voluntariat (final), Andrei Năstase a raportat 58 membri ai GI pentru care ar fi fost estimată o recompensă de 115.000 de lei.

Amintim că GI Andrei Năstase a fost înregistrat la 22 iulie 2025, fiind constituit din 55 de membri¹⁸³. O altă hotărâre adoptată de CEC cu privire la modificarea componenței GI nu a fost identificată. Cu toate acestea, în raportul financiar au fost raportați cu 3 membri mai mulți ai GI¹⁸⁴ care ar fi colectat semnături și, respectiv, au fost estimate cheltuieli pentru activitatea acestora.

Potrivit cadrului legal¹⁸⁵, colectarea semnăturilor în susținerea unui candidat la o funcție electivă de către persoane care nu sunt înregistrate conform legislației în vigoare, se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice și, respectiv, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

La același subiect, constatăm că în prezent, nu există un act normativ care să detalieze modul în care competitorii electorali urmează să evalueze/estimeze/raporteze activitățile de voluntariat. Codul electoral stabilește că finanțarea GI/campaniilor electorale include și acțiunile de voluntariat și servicii prestate gratuit competitorilor electorali.

¹⁸² Hotărârile CEC nr. [3733](#) din 3 august 2025, nr. [3781](#) din 13 august 2025, nr. [3801](#) din 15 august 2025 și nr. [3844](#) din 22 august 2025 cu privire la supravegherea activității grupurilor de inițiativă constituite în vederea colectării semnăturilor în susținerea candidaților independenți la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova în cadrul alegerilor parlamentare din 28 septembrie 2025 desemnați de adunarea cetățenilor și a activității de colectare a semnăturilor desfășurate personal de către candidații independenți care și-au înaintat singuri candidatura și nu au constituit grupuri de inițiativă.

¹⁸³ [Hotărârea](#) CEC nr. 3672 din 22 iulie 2025 cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, domnul Andrei Năstase.

¹⁸⁴ Grosu Sergiu, Zestrea Emilian și Vartic Liudmila.

¹⁸⁵ Art. 51¹ din [Codul Contravențional](#).

Respectiv, în regulamentul CEC privind finanțarea GI și a campaniilor electorale¹⁸⁶, este stipulat că competitorii au dreptul să suporte cheltuieli financiare pentru recompensele voluntarilor/agitatorilor (transport, cazare, alimentare, asigurare medicală facultativă contra riscurilor ce decurg din natura activității prestate, diurne etc.). Acestea urmează a fi incluse la linia corespunzătoare de cheltuieli din raport (Anexa 6 la regulament, 3.1.3 Cheltuieli pentru recompensele voluntarilor/agitatorilor). Prin urmare, la această categorie pot fi atribuite cheltuielile financiare efectuate direct din contul "Destinat GI"/"Fond electoral".

Concomitent, regulamentul prevede că activitatea de voluntariat este considerată oferirea gratuită și benevolă de către cetățenii Republicii Moldova a serviciilor, cunoștințelor și abilităților în folosul competitorului electoral sau participarea la prestarea de activități organizate și desfășurate de către competitorii electorali. Voluntarii pot fi atrași doar pentru prestarea serviciilor necalificate (informarea despre competitorii electorali, strângerea de fonduri pentru susținerea financiară a acestora, organizarea și participarea la evenimente etc.).

Activitățile de voluntariat enunțate urmează a fi evaluate de competitorii electorali la prețul mediu pe piață și, respectiv, urmează a fi incluse în *Registrul privind persoanele care desfășoară activitatea de voluntariat* (parte componentă a raportului financiar, dar care nu se regăsește ca parte componentă și a Compartimentelor I-II ale acestuia – Tabel generalizator). Prin urmare, pentru serviciile respective, competitorii electorali nu suportă cheltuieli financiare din contul "Destinat GI"/"Fond electoral".

Cu toate acestea, actualmente, la descărcarea *Registrului privind persoanele care desfășoară activitatea de voluntariat* direct din SSI "Control Financiar", în coloana 7 a tabelului, este indicată informația privind "Suma recompensei achitate (lei) conform pct. 67 din regulament" – ceea ce implică că pentru aceștia au fost suportate cheltuieli din contul "Destinat GI"/"Fond electoral". De facto, la rubrica menționată, urmează a fi incluse valoarea estimată de competitorii electorali pentru activitățile de voluntariat de care au beneficiat, pentru care nu au fost suportate cheltuieli financiare direct din contul bancar – așa cum este specificat și în Anexele nr. 5 și 6, foaia 6 din documentul Excel. La acest aspect, constatăm că CEC nu a aprobat careva modificări la conținutul Anexelor menționate, și în mod special la *Registrul privind persoanele care desfășoară activitatea de voluntariat*.

În cazul lui Andrei Năstase CI, de facto, parțial, acesta a fost obligat să transfere la bugetul de stat resurse financiare care au fost estimate de competitorul electoral pentru serviciile de voluntariat prestate de membrii de inițiativă în procesul de colectare a semnăturilor, adică serviciile prestate gratuit.

Comparativ, menționăm că în contextul colectării semnăturilor la alegerile prezidențiale din 2024, competitorii electorali au avut abordări diferite a modului de evaluare și, respectiv, raportare a serviciilor de voluntariat. Astfel, de exemplu, în cazul GI Maia Sandu (PAS), au fost raportați 100 de colecători de semnături implicați în perioada 24 august – 12 septembrie 2024 (20 de zile de colectare), pentru care a fost evaluată o sumă totală de 10.000 de lei, a câte 100 de lei per persoană. În alt caz – GI Tudor Ulianovschi (CI), cu 66 de membri ai GI înregistrați, a raportat pentru perioada 24 august – 20 septembrie 2024 implicarea a doar 8 membri în procesul de colectare a semnăturilor, pentru activitatea de voluntariat a cărora au fost estimate 0 (zero) lei. CEC nu s-a expus la aspectele menționate.

În opinia Promo-LEX, evaluarea activităților de voluntariat, dat fiind faptul că sunt o parte componentă a finanțării GI/campaniilor electorale, urmează a fi inclusă ca parte componentă a veniturilor și cheltuielilor totale raportate de competitorii electorali. Din acest considerent, considerăm că urmează să existe o abordare unică, sub forma unui act normativ elaborat și aprobat de CEC, a modului în care aceste activități urmează a fi evaluate și raportate – recomandare ce a fost formulată și în contextul observării alegerilor prezidențiale din 2024¹⁸⁷.

Astfel, considerăm că valorile estimate pentru activitățile de voluntariat pot fi incluse ca parte componentă a *veniturilor din donații de la persoane fizice sub formă de proprietăți, bunuri, mărfuri, obiecte, lucrări sau servicii gratuite ori în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială sau de piață, evaluate în lei* (linia 2.2 din Tabelul generalizator), sub forma unui subpunct nou – 2.2.6 *Activitățile de voluntariat*

¹⁸⁶ [Regulamentul](#) privind finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1185/2023, pct. 67 – 68¹.

¹⁸⁷ [Raportul](#) nr. 2 - Misiunea Promo-LEX de Observare a alegerilor prezidențiale și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, p. 46-47.

evaluate. Respectiv, aceeași informație urmează a fi inclusă și la cheltuieli din donații sub formă de proprietăți, bunuri, mărfuri, obiecte, lucrări sau servicii gratuite ori în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială sau de piață (linia 3.2 din Tabelul generalizator), sub forma unui subpunct nou – 3.2.6 Activitățile de voluntariat evaluate.

7.3. Aprobarea rapoartelor cu privire la controlul complex al unor subiecți politici

În perioada 25 octombrie 2024 – 31 iulie 2025, CEC a desfășurat misiunea de control complex al finanțării activității BP Victorie (prin constituenții acestuia - PR, FASM, ȘANSĂ, PPV), PPVM și CI Victoria Furtună pentru perioada 1 iulie - 31 octombrie 2024¹⁸⁸. La 14 și 21 august 2025, CEC a aprobat rapoartele cu privire la controlul complex al finanțării FASM, PPV, ȘANSĂ și PR¹⁸⁹ (constituenții BP Victorie), al finanțării PPVM¹⁹⁰ și al Victoriei Furtună (CI)¹⁹¹.

În rezultatul controalelor complexe, CEC a constatat finanțarea ilegală a formațiunilor politice și a candidatei independente, fapt ce ar vicia principiile egalității în raport cu ceilalți actori politici și în mod implicit ale unui stat de drept ca element fundamental al democrației. Aspectele expuse, în opinia CEC, ar aduce atingere concurenței politice și electorale libere, corecte și transparente, cu impact nefast asupra legitimității puterii dobândite și prejudicierea gravă a pluralismului politic și principiilor democratice fundamentale.

Controlul complex desfășurat de CEC a constatat următoarele aspecte:

- BP Victorie și constituenții acestora;

CEC a concluzionat că organizarea evenimentelor electorale fără a fi înregistrat în calitate de competitor electoral, fără a încheia contracte de locațiune cu proprietarii localurilor în care s-au organizat evenimentele, dar și cu prestatorii de servicii de transport (transportarea organizată la evenimente), organizarea dirijată a protestelor/flashmoburilor cu cheltuieli financiare și mesaje de destabilizare, producerea și distribuirea de materiale informative fără respectarea legislației privind transparența – sunt dovezi concludente ale finanțării ilegale a partidelor politice constituate ale BP Victorie.

Autoritatea electorală a constatat finanțarea ilegală a PR prin donații de la 6 persoane fizice cu depășirea plafonului stabilit de lege în sumă totală de 79.129 de lei – valoare ce a fost dispusă a fi transferată la bugetul de stat de PR. Concomitent, în privința donatorilor, CEC a întocmit 6 procese-verbale cu privire la contravenție, amenzile fiind achitate benevol de contravenienți (valoare totală de 16.500 de lei).

Pentru organizarea și desfășurarea evenimentelor politice și socio-culturale de către BP Victorie, CEC a constatat minim 2,9 mil. de lei neraportați conform prevederilor legale. Dat fiind faptul că acestea au depășit plafonul minim de 20 de salarii medii lunare pe economie pentru anul 2024 (274 mii lei), autoritatea electorală a sesizat Procuratura Anticorupție în vederea verificării activităților care au implicat cheltuielile identificate prin prisma infracțiunii de finanțare ilegală a partidelor politice¹⁹².

- PPVM;

Și în privința acestei formațiuni politice CEC a constatat organizarea evenimentelor electorale și folosirea serviciilor și materialelor care nu au fost raportate conform prevederilor legale (locațiune, servicii de transport, utilaje etc.). De asemenea, a fost constatată finanțarea ilegală prin donații de la persoane fizice cu depășirea plafonului legal în valoare totală de 524.310 lei, pentru care CEC a inițiat și examinează 49 procese contravenționale, nefiind elucidate încă toate circumstanțele.

¹⁸⁸ [Raportul](#) Promo-LEX privind finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anul 2024, p. 14.

¹⁸⁹ [Hotărârea](#) CEC nr. 3788 din 14 august 2025 pentru aprobarea raportului cu privire la controlul complex al finanțării Partidului Politic Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei, Partidului Politic „VICTORIE”, Partidului Politic „ȘANSĂ” și Partidului Politic Partidul „RENAȘTERE”, pentru perioada 1 iulie – 31 octombrie 2024, efectuat în baza hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3141/2024

¹⁹⁰ [Hotărârea](#) CEC nr. 3833 din 21 august 2025 pentru aprobarea raportului cu privire la controlul complex al finanțării Partidului Politic Partidul pentru Viitorul Moldovei, pentru perioada 1 iulie – 31 octombrie 2024, efectuat în baza hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3141/2024.

¹⁹¹ [Hotărârea](#) CEC nr. 3789 din 14 august 2025 pentru aprobarea raportului cu privire la controlul complex al finanțării grupului de inițiativă și campaniei electorale a candidatului independent la funcția de Președinte al Republicii Moldova, doamna Victoria Furtună, pentru perioada 1 iulie – 31 octombrie 2024, efectuat în baza hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3141/2024.

¹⁹² Art. 126 alin. (1) și art. 181³ din Codul penal.

Concomitent, competitorul electoral ar fi acceptat și folosit în campanie, dar nu a evaluat și raportat corespunzător, materiale, bunuri, servicii și lucrări, care nu au fost evaluate și declarate conform prevederilor cadrului legal, valoarea totală a acestora constituind 239.843 de lei – valoare ce a fost dispusă a fi transferată la bugetul de stat de către PPVM.

Controlul complex a mai reflectat că PPVM, contrar prevederilor legale, a beneficiat și utilizat proprietăți, bunuri, mărfuri, obiecte, lucrări și servicii în orice formă, oferite cu titlu oneros, fără plata în avans pentru acestea. Din acest considerent, CEC a sesizat SFS să dispună posturi fiscale fizice la sediile persoanelor juridice care oferă servicii tipografice pentru a exclude cazurile de eliberare a materialelor publicitare fără achitarea completă în avans a acestora.

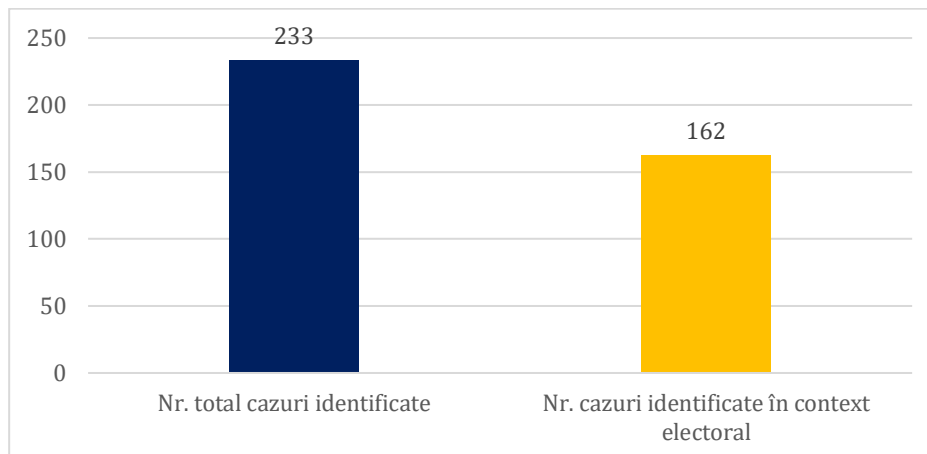
- Victoria Furtună (CI);

CEC a constatat utilizarea de către candidată și în interesul acesteia a resurselor financiare nedeclarate conforma prevederilor cadrului legal (pentru dezvoltarea paginii web, elaborarea spoturilor video și difuzarea sponsorizată a acestora) în valoare estimată de cel puțin 229.636 de lei – sumă ce a fost dispusă a fi transferată la bugetul de stat de către Victoria Furtună.

VIII. DISCURSUL DE URĂ ȘI INSTIGARE LA DISCRIMINARE

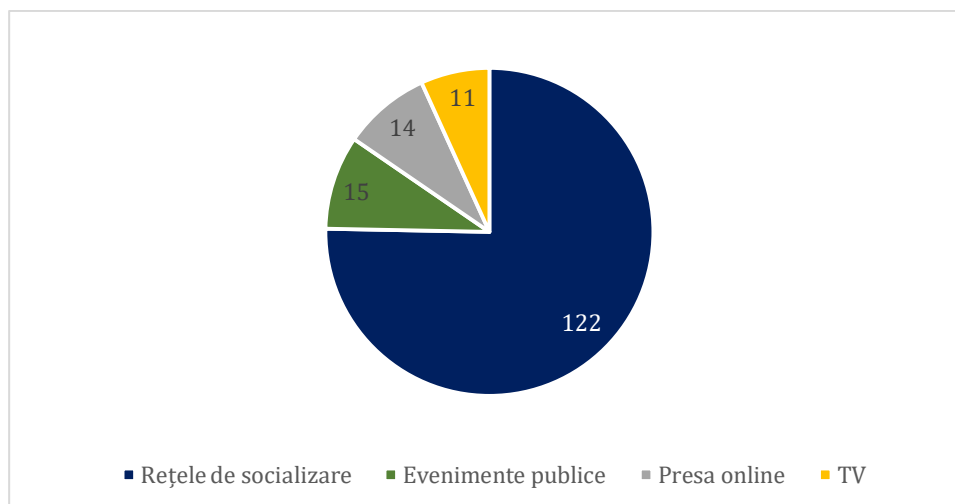
În perioada 21 iulie – 19 august 2025, au fost identificate cel puțin 233 de cazuri de discurs de ură, instigare la discriminare sau alte forme de manifestare a intoleranței. Dintre acestea, 162 de cazuri au avut loc în contextul perioadei electorale pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 și au însumat peste 2 500 000 de vizualizări (a se vedea Graficul nr. 3).

Grafic nr. 3. Numărul cazurilor identificate în perioada de monitorizare

Majoritatea cazurilor (122 de cazuri din cele 162 de cazuri identificate sau 75%) au fost publicate prin intermediul rețelelor de socializare și aplicațiilor mobile. În 15 cazuri, mesajele de ură au fost transmise în cadrul evenimentelor publice, proteste sau miting-uri, 14 cazuri prin intermediul presei online și 11 cazuri prin intermediul posturilor de TV (a se vedea Graficul nr. 4). În comparație cu alegerile parlamentare din 2021, se înregistrează o evoluție negativă a discursului de ură. Doar în perioada 21 iulie – 19 august 2025 au fost identificate aproximativ 54% din numărul total de cazuri identificate în perioada 11 mai – 25 iulie 2021¹⁹³. Pe de altă parte, tendința de generare, răspândire sau promovare a discursurilor de ură, în special prin intermediul rețelelor de socializare, rămâne valabilă și pentru această perioadă electorală în comparație cu alegerile parlamentare din 2021.

Grafic nr. 4. Categoriile generale de surse

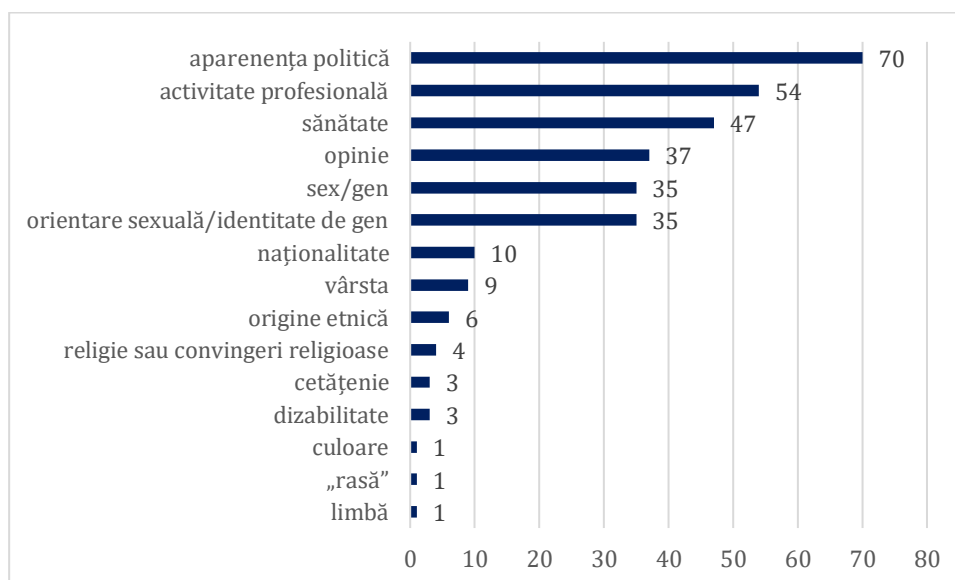

Persoanele cu vârsta cuprinsă între 35 și 50 de ani, de sex masculin, generează, promovează și/sau răspândesc mai des mesaje de ură. Discursurile de ură identificate au avut la bază criterii diferite, cel mai des fiind „apartenența politică” (70 de cazuri), „activitate profesională” (54 de cazuri), „sănătate” (47 de cazuri), „opinie” (37 de cazuri), „orientare sexuală” și/sau „identitate de gen” (35 de cazuri) și „sex” și/sau „gen” (35 de cazuri). Acestea au fost îndreptate preponderent împotriva politicienilor,

¹⁹³ Pag. 20, [Raport de monitorizare](#) „Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova în cadrul campaniei electorale pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, Asociația Promo-LEX, anul 2021, ultima accesare: 21 august 2025.

membrilor/simpatizanților partidelor politice și persoanelor cu funcții publice numite politic (128 de cazuri), femeilor (38 de cazuri) și persoanelor LGBT (33 de cazuri), a se vedea Graficul nr. 5. În mod indirect, discursurile care au promovat stereotipuri și prejudecăți au vizat cel mai des persoanele care suferă de probleme de sănătate mintală (20 de cazuri). În perioada de monitorizare, persoanele de sex feminin au fost mai des vizate de discursurile de ură (44 de cazuri), în comparație cu persoanele de sex masculin (41 de cazuri). Vârsta persoanelor vizate preponderent de acest tip de discurs a fost mai mare de 50 de ani.

Graficul nr.5. Criteriile care au stat la baza discursurilor de ură identificate în context electoral

7.1. Discursuri de ură generate de către politicieni, membri și susținători ai partidelor politice/blocurilor electorale

Pe data de 23 iulie 2025, în cadrul unui protest organizat de partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” (PSRM), Igor Dodon, ex-președinte al Republicii Moldova (2016-2020), ex-deputat (2019-2016, iulie – octombrie 2021) și președinte al PSRM a amenințat cu utilizarea forței fizice împotriva contra-candidaților săi din partidul politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” (PAS), afirmând:

„Nu te teme, clădirea asta (n. Președinția) eu am reparat-o. Maia Sandu mă critica că o reparat. Eu am reparat-o. Eu n-o să permit la nimeni să distrugă nici clădirea asta, nici aceea. Da de gât, de urechi, o să-i scoatem și pe aeștia de acolo (Președinție) și pe aeștia de aici (n. Parlament). Deja în luna octombrie.”¹⁹⁴

Reacția participanților la protest: „Bravo!” (urmate de aplauze)

Protestul a fost înregistrat și transmis live prin intermediul platformei „Privesc.eu”, a paginilor de Facebook ale lui Igor Dodon și PSRM, precum și ale unor instituții media online, și a fost vizualizat de peste 12 mii de persoane. Acest mesaj a fost publicat de către unul dintre susținătorii PSRM, participant la protest, Ion_superpower100, în canalul de TikTok, unde a fost vizualizat de peste 106 mii de persoane și distribuit de peste 600 de ori.

Un alt mesaj de amenințare formulat de către Igor Dodon în adresa contra-candidaților politici (PAS) a fost transmis în cadrul unui alt protest, desfășurat pe data de 17 august 2025, organizat de blocul electoral Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei. Igor Dodon a afirmat:

«Те, кто думают, Майя Санду, Гросу, Речан, что после того как мы сформируем парламентское большинство вот этой командой патриотов, что вы заблокируете назначение правительства, что вы не согласитесь на выдвижение нашего премьер-

¹⁹⁴ Igor Dodon, [Acțiune de protest](#) organizată de Partidul Socialiștilor din Republica Moldova în fața Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, 23.07.2025, min.: 22:32, ultima accesare: 21 august 2025.

министра, услышите: мы вас выкурим и оттуда, и оттуда и из КС. Не играйте с волей народа!"»¹⁹⁵

În contextul perioadei electorale, precum și în contextul politic și social actual (de exemplu, utilizarea violenței verbale și fizice în raport cu reprezentanții instituțiilor media^{196,197} în cadrul manifestațiilor publice, acțiuni de intimidare și amenințare a reprezentanților sistemului judecătoresc¹⁹⁸ etc.) astfel de mesaje de amenințare pe criteriu de „opinie politică” sau „apartenență politică” susțin ideea că utilizarea violenței, inclusiv în politică, este o soluție pentru competițiile electorale sau eșecurile în potențiale negocieri politice. În consecință, amenințările cu utilizarea forței fizice sunt normalizate și amplifică riscul transpunerii acestora în acte de violență îndreptate împotriva nu doar a persoanelor direct vizate, ci inclusiv în raport cu cele asociate conform opiniei politice.

Un discurs de ură a fost identificat și în cadrul unui protest organizat de partidul politic „Inima Moldovei” pe data de 6 august 2025. În cadrul acestuia, Sergiu Butuc, președintele organizației teritoriale Cantemir a partidului politic „Inima Moldovei”, consilier raional în cadrul Consiliului Raional Cantemir din partea partidului politic „Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei” (PDCM)¹⁹⁹ și ex-consilier local în localitatea Ciobalaccia (2019-2023) din partea partidului politic „Partidul nostru”²⁰⁰ a afirmat:

„Și ca să nu uităm, să-i dorim domnului Grosu ceea ce trebuiește, încă un lucru frumos de care va avea nevoie: un pachetel de țigări. Fiindcă, eu idee n-am ce-i, dar din filmele pe care le-am privit, am înțeles că țigările acolo merg mai ceva ca aurul. Domnul Grosu, cu toată stima și respectul pentru tine, poate te-ai otrăvi. Numai nu tare, fiindcă să fumezi frunză de vie e periculos pentru sănătate. Oleacă te-nclină, începi să-ndoi oamenii. Pe urmă te-ndoaie pe tine. Poate o să ai nevoie. O țigară cu nicotină e mai ok. Aș mai spune ceva, dar merge cineva pe drum și nu vreau să-i sperii.”²⁰¹

Protestul a fost înregistrat și transmis live atât pe canalul de YouTube al Irinei Vlah, președinta partidului politic „Inima Moldovei”, cât și pe pagina de Facebook a acesteia, acesta fiind vizualizat de peste 9 mii de persoane.

În cadrul emisiunii „TEMA” de la Primul în Moldova, din 4 august 2025, Victoria Furtună, președinta partidului politic „Moldova Mare” a utilizat un discurs homofob. Prin mesajul său, Victoria Furtună a făcut apel la frici (dispariția Republicii Moldova ca stat și distrugerea familiei tradiționale). Președinta partidului politic „Moldova Mare” indică și „sursele” fricilor. Pe de o parte, contra-candidații săi (PAS) - sursa fricii care este determinată de dispariția statului, iar pe de altă parte, sursa fricii privind „distrugerea” familiei tradiționale este contra-candidații săi PAS și persoanele LGBT.

„Și dacă noi atragem atenția, retorica celor de la guvernare, ei nu ne văd ca stat, ei nu ne văd ca națiune, ei ne văd de fapt parte componentă a altui stat și aici se primește că nu doar Victoria Furtună vorbește despre faptul că este timpul să conștientizăm și să ne ridicăm în picioare din genunchi, și să spunem cu mândrie că suntem moldoveni și că suntem apți și că avem expertiză profesională și urmează să fim puși la masa de negocieri, dar o spun și partide și țări care fac parte din Uniunea Europeană și astfel, când în țară este promovat curentul LGBT mai mult decât familia tradițională, iar aici vin membri din Uniunea Europeană, vin reprezentanții partidului de guvernare și ne spun, Statelor Unite ale Americii, și ne spun clar și despicat «Oameni buni dacă

¹⁹⁵ Igor Dodon, [Acțiune de protest](#) organizată de Blocul Electoral al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei împotriva capturării Curții Constituționale de către PAS, 17.08.2025, min.: 01:08:40, ultima accesare: 21 august 2025.

¹⁹⁶ Centrul pentru Jurnalism Independent, [Declarație](#) pe marginea sporirii numărului de cazuri de agresiune și intimidare a jurnaliștilor, 03.07.2025, ultima accesare: 22 august 2025.

¹⁹⁷ Inspectoratul General al Poliției, [Mesaj de informare](#), 27.08.2025, ultima accesare: 28 august 2025.

¹⁹⁸ Radio Europa Liberă Moldova, [Știre](#) „Judecătoria Livia Mitrofan primește noi amenințări cu moartea”, 12.08.2025, ultima accesare: 22 august 2025.

¹⁹⁹ Consiliul Raional Cantemir, [Lista desfășurată](#) a consilierilor din Consiliul Raional Cantemir la situația din 01.08.2025, ultima accesare: 21 august 2025.

²⁰⁰ Primăria Ciobalaccia, raionul Cantemir, [Componenta consiliului local Ciobalaccia](#) (2019-2023), ultima accesare: 21 august 2025.

²⁰¹ Sergiu Butuc, [Protest](#) organizat de partidul politic „Inima Moldovei”, 06.08.2025, min.: 25:26, ultima accesare: 21 august 2025.

vrem să fie pace în tot, în toată lumea, atunci trebuie să punem pe prim plan familia. Dacă vrem ca țările să se dezvolte independent, atunci trebuie să punem pe prim plan – națiunea. Și dacă vrem să fie democrație la propriu și nu cenzură, atunci trebuie să ne auzim unul pe altul și să luăm decizii în favoarea țărilor pe care le reprezentăm.»²⁰²

Moderatorul emisiunii, Victor Stepaniuc a susținut mesajul și nu a intervenit pentru a opri discursul homofob. Emisiunea a fost publicată pe canalul de YouTube al postului TV, Primul în Moldova, și a fost vizualizat de 1400 de persoane. Mesaje similare au fost identificate în alte trei cazuri de discurs homofob care au fost realizate și publicate în TikTok și asociate partidului politic „Moldova Mare” și Victoriei Furtună.

Un alt caz de discurs homofob a fost identificat în cadrul emisiunii online „Mlive”, invitatul căreia a fost Vasile Costiuc, președintele partidului politic „Democrația Acasă”. Discursul lui Vasile Costiuc este o combinație dintre manipulare și homofobie. Altfel spus, Vasile Costiuc face, inițial, trimitere la o imagine de administrație model, dar nu a unei localități, ci a unei mănăstiri, astfel încât, în imaginarul fiecărui membru al audienței, să se facă conexiunea cu religia pe care aceștia o împărtășesc și propriile lor convingeri religioase. Ulterior, face o tranziție către persoanele LGBT pe care nu le prezintă ca un grup de persoane cu drepturi egale, ci prin simbolul steagului curcubeu, le califică ca fiind o „tâmpenie” și o „propagandă nocivă” care ar trebui combătută. În ultima etapă, Vasile Costiuc, amplifică antagonizarea mesajului – cei care susțin valorile tradiționale sunt descriși ca fiind „foarte mulți” și uniți de principii precum „familie, societate, Dumnezeu” versus persoanele LGBT care sunt o minoritate („mai puțini cu curcubeul”). Vasile Costiuc utilizează conceptul de „majoritate tăcută” care ar fi ținta „propagandei LGBT” și justifică astfel necesitatea apariției unei „voci curajoase” care să afirme valorile tradiționale și să aducă societatea la „normalitate”.

„Eu vă asigur că astea trei raioane rămase aici cu trei oameni, dacă ar fi o administrație corectă și eficientă, ar arăta ca o Mănăstire de la Marta și Maria. Cei care nu știu cum arată Mănăstirea Marta Maria, vă recomand, la Căușeni să mergeți, să vedeți o mănăstire de o frumusețe rară, cu alei aranjate, cu trandafiri, cu animale, cu lapte, cu produsele lactate, tot. Pentru că acolo există o ordine internă, iar Republica Moldova poate arăta ca o mănăstire, îngrijită cu flori, frumos, da trebuie să existe disciplină, ordine și credință în Dumnezeu. Că noi ne am îndepărtat și noi umblăm cu drapelul curcubeu și asta, care o să vină colegii mei de la... senatorii americani sunt categoric împotriva acestor tâmpenii și o să o spună și la Chișinău. Știți ce mi-a plăcut din discuțiile pe care le am avut la Washington, unul din senatori spune așa: «Propaganda asta pro LGBT e atât de feroce și atât de nocivă că noi, la un moment dat, ne-am speriat și am început să ne temem să vorbim public, despre faptul că noi avem alte valori. Până a venit Donald Trump și a spus clar, și atunci când am votat pentru aceste principii am văzut că noi suntem foarte, foarte, foarte mulți, nu mulți da foarte mulți.» Așa e și la Chișinău, până o să găsească un nebun care să spună clar, ăstea sunt principiile în baza căror ne adunăm - familie, societate, Dumnezeu, care sunt cu noi aici ne găsiți și o să vedeți că suntem foarte mulți, îs mai puțini cu curcubeul. Și ăștia cu curcubeul, am văzut deja că nici în lista electorală la PAS nu mai sunt, se vede că s-au supărat și ei.»²⁰³

Moderatorul emisiunii, Gheorghe Gonța, a susținut mesajul invitatului său. Emisiunea online a fost publicată pe canalul de YouTube „Morari.live” și a fost vizualizat de peste 48 de mii de persoane.

²⁰² Victoria Furtună, [Emisiunea](#) „TEMA”, Primul în Moldova, min.: 43:56, ultima accesare: 21 august 2025.

²⁰³ Vasile Costiuc, [Emisiune online](#) Mlive. Costiuc: susținerea AUR. Dosare penale. Acțiuni ulterioare, 22.07.2025, min.: 52:05, ultima accesare: 21 august 2025.

7.2. Discursuri de ură împotriva politicienilor, membrilor/simpatizanților partidelor politice/blocurilor electorale sau a altor grupuri sociale

În canalul de Telegram „WTF Moldova?!”, pe data de 7 august 2025, a fost identificat un mesaj care instigă la eliminarea fizică a persoanelor care au o altă opinie politică.²⁰⁴ Astfel, inițial, autorul îi asociază pe membrii și simpatizanții PAS cu un organism animal sau vegetal care atacă plante, culturi agricole sau animale, provocând pagube, dezumanizându-i astfel. Ulterior, acesta îndeamnă audiența să invite serviciile de dezinsecție pentru a-i elimina.

Mesajul scris este însoțit și de un video în care apar două persoane în veste galbene cu inscripția „PAS” aflați într-o activitate de informare. Persoana care este informată are în mâini un aparat de pulverizare a insecticidului pe care îl utilizează împotriva reprezentanților PAS.

Canalul de Telegram „WTF Moldova?!” este urmărit de peste 12 mii de persoane. Mesajul în cauză a fost vizualizat, la data publicării, de peste 7 mii de persoane.

Pe data de 3 august 2025, în or. Comrat, a fost organizat un miting pentru susținerea bașcanei Evghenia Guțul, la care au participat cel puțin 500 de persoane. Acesta a fost transmis online de Gagauziya Radio Televizionu, prin intermediul canalului de YouTube, unde a fost urmărit de peste 4 mii de persoane, și a contului de Facebook, unde a fost urmărit de 130 de mii de persoane. Evenimentul a fost moderat de către Ivan Stamov, cunoscut drept activist și om de cultură în regiunea găgăuză. În cadrul evenimentului au participat și reprezentanții blocului politic „Victoria”, precum și reprezentanți ai Adunării Populare din Găgăuzia. Ivan Stamov a incitat la violență împotriva jurnaliștilor prezenți la eveniment, dezumanizându-i pe cei din urmă prin asocierea cu „gândaci”, afirmând:

«Всем, кто слышит меня, чтоб было понятно каждому кто стоит на этой площади, мы видим, что между нами ходят провокаторы, которые пытаются вас спровоцировать на незаконные действия, на какие-то незаконные высказывания. Не поддавайтесь на провокации, это купленные создания, купленные незаконными криминальными организациями, такими как USAID, такими как фонд Сороса, те кто привёл к власти партию ПАС четыре года назад. Послали своих тараканов сейчас, сюда, для того чтобы они вас грызли, кусали. Как с тараканами надо поступать? Basın korkmayın! Baaaasin!» (n.t. „Călcați-i, nu vă fie frică. Călcați-i!”)²⁰⁵

Reacția publicului: «Basaaaaain!» (n.t. „Călcați-iiii !”) urmate de aplauze.

²⁰⁴ WTF Moldova?!, Telegram, [Mesaj](#) de instigare la acțiuni violente, 07.08.2025, ultima accesare: 22 august 2025.

²⁰⁵ Ivan Stamov, [Miting](#), 03.08.2025, min.: 45:09, ultima accesare: 21 august 2025.

Un alt discurs de ură a fost generat de către Alexandr Muravschi, ex-deputat în Parlamentul Republicii Moldova (martie 1998 – martie 1999) și ex-viceprim-ministru și ministru al Economiei și Reformelor al Republicii Moldova (martie – noiembrie 1999). Pe data de 27 iulie 2025, Alexandr Muravschi a publicat pe pagina de Facebook, un mesaj de incitare indirectă la acte de discriminare prin trimiterea persoanelor cu opinii politice diferite într-un lagăr de detenție²⁰⁶. De altfel, acest mesaj a fost publicat în perioada în care la nivel național au avut loc mai multe evenimente de comemorare a victimelor regimului comunist (6 -27 iulie 2025) și la scurt timp după ziua de comemorare a victimelor represiunilor politice deportate în GULAG (6 iulie 2025).

«Место политиков, разделивших страну на два непримиримых лагеря, должно быть в лагере.»²⁰⁷

Un alt mesaj de ură care a luat forma unei amenințări pe criteriu de opinie politică a fost identificat pe pagina de Facebook a creatorului de conținut, Victor Shmidt, urmărit de 5 mii de persoane. Acesta a publicat, pe data de 11 august 2025, un mesaj, comentând o știre despre declarațiile Maiei Sandu, președinta Republicii Moldova, privind întâlnirea dintre Donald Trump, președintele Statelor Unite ale Americii, și Vladimir Putin, președintele Federației Ruse, în Alaska. Mesajul lui Victor Shmidt a vizat atât pe Maia Sandu, cât și membrii PAS:

«Скорее станете вы, Майя Григорьевна, какой-нибудь "рисипенской сотней" по модели "небесной сотни" на Украине.»²⁰⁸

Conceptul de «небесная сотня» este unul consacrat în Ucraina după Revoluția Demnității, cunoscută ca Euromaidan (2013-2014). Acesta desemnează cei peste 100 de protestatari uciși la Kiev, în februarie 2014, de forțele de ordine sau lunetiști, și care au devenit un simbol al luptei pentru libertate. Acest concept a fost utilizat de către Victor Shmidt pentru a sugera că o persoană (Maia Sandu) sau un grup de persoane (membrii/simpatizanții PAS) ar putea avea soarta similară cu «небесная сотня».

În perioada de monitorizare, a fost identificat și un caz de amenințare pe criteriu de opinie transmis în privat, dar făcut public de către Vasile Costiuc, președintele partidului politic „Partidul Democrația Acasă”, cel împotriva căruia a fost îndreptată amenințarea. Autorul mesajului este Ion Ciubotaru care a amenințat cu aplicarea violenței și a făcut uz de prejudecăți și stereotipuri în raport cu persoanele cu dizabilități.

„Mare IDIOT ESTI PRORUSULE ! PARASTASUL MĂȚII CĂ TE-ASI NIMICI PE LOC IMPREUNĂ CU Dodon SI ALTI HANDICAPATI ! DE MAI SCRII MĂGĂRII IDIOTULE, TE BLOCHEZ!”

Mesajul a fost publicat de către Vasile Costiuc pe data de 15 august 2025, pe pagina de Facebook a partidului, sub forma unei „istorii” („story”) care nu mai poate fi vizualizată după 24 de ore. Pagina de Facebook a partidului politic „Partidul Democrația Acasă” este urmărită de 528 de mii de persoane.

În continuare discursurile sexiste, dar și ageiste sunt utilizate împotriva femeilor și bărbaților implicați în viața politică din Republica Moldova. De exemplu, pe data de 12 august 2024, în canalul de Telegram „Ungureanu 112”, urmărit de peste 42 de mii de persoane a fost publicat un mesaj sexist. Mesajul conține injurii și calomnii în adresa Fulgăi Grabovschi, avocată, și a Mariei Vieru, jurnalistă. Cea din urmă este candidată pentru funcția de deputată pe lista blocului politic „Alternativa”.

„Na poftim, până și Ion Chicu confirmă Fadei Nagacevschi a fost nemulțumit și a ales altă „Alternativă” din cauza că nu a fost mulțumit cu lista, așa cum au menționat sursele mele încă săptămâna trecută. Nu înțeleg de ce s-au ambalat amanta lui Stoianoglo și schizofrenica cu nume de vită mare cornută a ucigașului-contrabandist Grabovschi dacă am avut dreptate! Încă o informație s-a confirmat, ca de altfel toate celelalte. Informații sigure, dar nu produse a unor minți

²⁰⁶ Termenul de «лагерь», în limbajul post-sovietic, se referă de regulă la lagăr de detenție/colonie penitenciară, adică închisoare cu muncă forțată.

²⁰⁷ Alexandr Muravschi, [Mesaj public](#), Facebook, 27.07.2025, ultima accesare: 22 august 2025.

²⁰⁸ Victor Shmidt, [Mesaj public](#), Facebook, 11.08.2025, ultima accesare: 22 august 2025.

bolnave și disperate. Făw, tâmpitelor, nu eu le-am făcut lista, nu eu l-am recrutat pe Fadei și tot nu eu am pus-o pe amanta Maria Vieru în capul (pu)listei, ca după scandal să o cobor la nivelul prohab ului unui partid pe locul 18.”²⁰⁹

Autorul pune accent pe „relațiile extraconjugale” în care acestea ar fi implicate cu scopul de a diminua din importanța activității lor, dar și de a influența negativ percepția publică privind rolul și statutul acestora, deci a felului în care trebuie să fie văzute și tratate. În cazul Mariei Vieru, autorul susține stereotipul conform căruia femeile nu au cum să devină deputate fără a nu deveni „amantele” cuiva. Altfel spus, acesta reduce femeile la statutul de obiect sexual și astfel anulează rolul acestora în viața politică și socială.

Criteriul „vârstă” s-a regăsit la baza mai multor discursuri de ură identificate în perioada de monitorizare. Un exemplu în acest sens, este discursul lui Dorin Chirtoacă, politician, ex-primar al mun. Chișinău (2007-2018). În cadrul emisiunii „Puterea a Patra” de la Național 4, Dorin Chirtoacă a afirmat:

Moderatoare: Ați văzut, am văzut cu toții imaginile. Care sunt opiniile dumneavoastră? Igor Dodon văd că este foarte optimist, iar Vladimir Voronin este mai sceptic, cel puțin așa mi s-a părut mie.

Dorin Chirtoacă: Bine, Vladimir Voronin este cu un picior în groapă, în primul rând. Eu nu înțeleg ce-i mai trebuie unui om la vârsta asta că eu am avut tată de vârsta lui Vladimir Voronin și, din păcate, m-am despărțit de el în decembrie anul trecut, 83-84 de ani. Omul ar trebui să se gândească cum să-și petreacă bătrânețile, dar nu, la modul, eu așa mă gândesc omeneste dincolo de opiniile politice. Adică e cumva, e și nedemn să pui un om la vârsta asta, care abia merge, abia vorbește, să iasă la microfon și nu știu ce să încerce să mai care după el acele câteva procente cât mai are Partidul Comunist. Ce-i asta? Asta e Uniunea Sovietică? Ne ducem cu picioarele înainte ca pe vremea lui Brejnev, ca Putin cum vreți să iasă din Kremlin?²¹⁰

Prin acest mesaj, Dorin Chirtoacă susține ideea că o persoană în etate nu ar trebui să se implice în politică pentru că este incapabilă să mai fie activă politic. Moderatoarea emisiunii, Olga Bejan, nu a intervenit pentru a opri discursul ageist. Emisiunea a fost publicată și pe canalul de YouTube al Național 4, unde a fost urmărită de peste 1700 de persoane.

²⁰⁹ Ungureanu 112, Telegram, [Mesaj public](#), 12.08.2025, ultima accesare: 22 august 2025.

²¹⁰ Dorin Chirtoacă, [Emisiunea](#) „Puterea a Patra”, Național 4, 22.07.2025, min.: 15:34, ultima accesare: 22 august 2025.

RECOMANDĂRI

Parlamentului Republicii Moldova

- Reglementarea finanțării politice și electorale de către „părțile terțe”;

Comisiei Electorale Centrale:

- Renunțarea la modificările efectuate la Regulamentul privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora;
- Investigarea cazurilor de efectuare neautorizată a sondajelor de opinie despre preferințele politice/ electorale ale alegătorilor, cu implicarea la necesitate a altor instituții competente;
- Elaborarea unui ghid/instrucțiune privind modul de evaluare și raportare a activităților de voluntariat prestate în beneficiul formațiunilor politice/competitorilor electorali;
- Asigurarea respectării reprezentativității fiecărui subiect cu drept de desemnare a membrilor în organele electorale, în special în cazul celor efectuate din Registrul funcționarilor electorali, având în vedere experiența funcționarilor electorali și istoricul desemnărilor;
- Identificarea măsurilor necesare a fi implementate (inclusiv prin amendarea cadrului legal existent, la necesitate) pentru a asigura transparența finanțării partidelor politice participante în alegeri până la începerea campaniei electorale;
- Asigurarea respectării drepturilor observatorilor, prin acordarea accesului și furnizarea în termen optim a informațiilor cu caracter electoral;

Organelor electorale inferioare:

- Asigurarea respectării reprezentativității fiecărui subiect cu drept de desemnare a membrilor în organele electorale, în special în cazul celor efectuate din Registrul funcționarilor electorali, având în vedere experiența funcționarilor electorali și istoricul desemnărilor;
- Asigurarea accesului liber (inclusiv accesul fizic în sediile organelor electorale) în procesul de observare;

Agenției Servicii Publice

- Abținerea de la crearea obstacolelor în prezentarea informațiilor de interes public și cu caracter electoral, prin condiționarea achitării taxelor de stat de către observatori acreditați;

Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral:

- Acordarea unei atenții sporite certificării potențialilor funcționari care vor activa în secțiile de votare din străinătate;

Competitorilor electorali

- Respectarea cadrului legal privind resursele administrative, cu asigurarea delimitării clare între stat și partidele politice.

ABREVIERI

alin. – alineatul

ALDE – Partidul Politic Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa

ANRCETI – Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației

APL – administrația publică locală

art. – articolul

ASP – Agenția Servicii Publice

AUR – Partidul Politic Alianța pentru Unirea Românilor

BESV – birou electoral al secției de votare

BE Patriotic – Blocul Electoral „Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei”

BE BUN – Blocul Electoral „Blocul Unirea Națiunii”

BCS – Blocul Comuniștilor și Socialiștilor

BP – bloc politic

BPDS – Brigada de Poliție cu Destinație Specială

BPR – Biroul Politici de Reintegrare

BE – bloc electoral

CA – Consiliul Audiovizualului

CAC – Curtea de Apel Centru

CEC – Comisia Electorală Centrală

CECE – Consiliul electoral al circumscripției electorale de nivelul al II-lea

CICDE – Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral

CI – candidat independent

CSJ – Curtea Supremă de Justiție

CtEDO – Curtea Europeană a Drepturilor Omului

CUB – Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare

FASM – Partidul Politic Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei

GI – grup de inițiativă

IGP – Inspectoratul General al Poliției

INI – Inspectoratul Național de Integritate

lit. – litera

LGBT - lesbiene, gay, bisexuali, transgen,

LOC – Partidul Politic Liga Orașelor și Comunelor

LS – lista de subscripție

MAE – Ministerul Afacerilor Externe

MAN – Partidul Politic Mișcarea Alternativă Națională

MO – Misiune de observare

MPSH – Mișcarea Profesioniștilor „Speranța-Надежда”

MRM – Partidul Politic Mișcarea Respect Moldova

mun. – municipiu

NOI – Partidul Politic Noua Opțiune Istorică

nr. – număr

OSCE – Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa

OT – organizație teritorială
OTL – observator pe termen lung
OTS – observator pe termen scurt
PAM – Partidul Alianța Moldovenii
PAS – Partidul Acțiune și Solidaritate
PCCOCS – Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale
PCRM – Partidul Comuniștilor din Republica Moldova
PDMM – Partidul Democrat Modern din Moldova
PONA – Partidul Politic „Pentru Oameni, Natură și Animale”
PNM – Partidul Național Moldovenesc
PL – Partidul Liberal
PLDM – Partidul Liberal Democrat din Moldova
PN – Partidul Nostru
PPDA – Partidul Politic Democrația Acasă
PPN – Partidul Politic NOI
PPNM – Partidul Politic Național Moldovenesc
PPMM – Partidul Politic Moldova Mare
PPV – Partidul Politic Victorie
PPVM – Partidul Politic Viitorul Moldovei
PR – Partidul Renaștere
PRIM – Partidul Republican Inima Moldovei
PSDE – Partidul Social Democrat European
PSRM – Partidul Socialiștilor din Republica Moldova
pct. – punctul
r. – raionul
RFE – Registrul Funcționarilor Electorali
RSA – Registrul de Stat al Alegătorilor
s. – satul
SIASA – Sistemul Informațional Automatizat de Stat „Alegeri”
SIS – Serviciul de Informații și Securitate
Subpct. – subpunct
SV – secție de votare
SSI „Control financiar” – Subsistemul informatic „Control Financiar”
SSI LSE – Subsistemului Informatic „Lista de Subscripție Electronică”
STISC – Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
UCM – Partidul Politic Uniunea Centristă din Moldova
UCSM – Partidul Politic Uniunea Creștin-Socială din Moldova
USM – Universitatea de Stat din Moldova
UTAG – Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia
UE – Uniunea Europeană

ANEXE

Anexa nr.1. Cazuri ce pot fi calificate drept realizarea de sondaje neautorizate

	Instituția	Tematica	Link	Cheltuieli identificate	Data identificării	Activ / Inactiv (26.08.2025)
1.	Neidentificat	Opțiuni electorale	Sursa		01.08.2025	Activ
2.	Neidentificat	Opțiuni electorale	Sursa		24.07.2025	Inactiv
3.	Neidentificat	Opțiuni electorale	Sursa		01.08.2025	Activ
4.	Sondaj AtlasIntel	Opțiuni electorale	Sursa	Meta 1-1 500 euro	13.08.2025	Activ
5.	Sondaje.md	Opțiuni politice locuitori raioane stânga Nistrului	Sursa	Meta Sub 100 euro	15.08.2025	Activ
6.	Voxpublica.net	Opțiuni electorale	Sursa		15.08.2025	Activ
7.	Pentru Alegeri Cinstite	Opțiuni electorale	Sursa		08.08.2025	Activ
8.	Neidentificat	Opțiuni politice/electorale	Sursa		19.08.2025	Activ
9.	RVM - Răspunsuri pentru Viitorul Moldovei. Platformă sondaje anonime	Opțiuni politice/electorale	Sursa		20.08.2025	Activ
10.	Neidentificat	Opțiuni electorale	Sursa		24.08.2025	Activ

Anexa nr. 2. Solicitări de înregistrare a concurenților electorali

Nr. d/o	Candidatul	Data depunerii dosarului	Data examinării	Statut	Hotărârea CEC	Nr. candidați pe listă
1.	PAS	20.07.2025	27.07.2025	Înregistrat	HCEC nr.3638/2025	104 ²¹¹ Femei – 42 (40,4%) Bărbați – 62 (59,6%)
2.	PPDA	20.07.2025	22.07.2025	Respins	HCEC nr. 3673/2025	88 ²¹²
		23.07.2025	30.07.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3682/2025	Femei – 40 (45,45%) Bărbați – 48 (54,55%)
3.	CUB	30.07.2025	06.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3744/2025	60 ²¹³ Femei – 24 (40%) Bărbați – 36 (60%)
4.	CI - Andrei Năstase	31.07.2025	06.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3745/2025	
5.	ALDE	04.08.2025	10.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3774/2025	54 Femei – 28 (51,9%) Bărbați – 26 (48,1%)
6.	CI – Olesea Stamate	06.08.2025	13.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3779/2025	
7.	PPNM	08.08.2025	15.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 2799/2025	55 Femei – 25 (45,45%)

²¹¹ Lista candidaților modificată prin [HCEC nr. 3809](#) din 18.08.2025.

²¹² Lista candidaților modificată prin [HCEC nr. 3778](#) din 13.08.2025, [HCEC nr. 3827](#) din 20.08.2025 și [HCEC nr. 3837](#) din 22.08.2025.

²¹³ Lista candidaților modificată prin [HCEC nr. 3857](#) din 24.08.2025

						Bărbați – 30 (54,55%)
8.	PSDE	08.08.2025	15.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3800/2025	64
						Femei – 29 (45,3%)
						Bărbați – 35 (54,7%)
9.	PR	08.08.2025	15.08.2025	HCEC nu a întrunit numărul necesar de voturi.		
			21.08.2025	Respins	HCEC nr. 3835/2025	
10.	PPN	11.08.2025	Cerere retrasă la 11.08.2025			
		16.08.2025	18.08.2025	Respins	HCEC nr. 3817/2025	
11.	MRM	11.08.2025	18.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3818/2025	101
						Femei – 43 (42,6%)
						Bărbați – 58 (57,4%)
12.	BE Patriotic	11.08.2025	18.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3819/2025	110 ²¹⁴
						Femei – 46 (41,8%)
						Bărbați – 64 (58,2%)
13.	BE „ALTERNATIVA”	11.08.2025	18.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3820/2025	103
						Femei – 49 (47,6%)
						Bărbați – 54 (52,4%)
14.	BE „ÎMPREUNĂ”	12.08.2025	19.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3823/2025	60 ²¹⁵
						Femei – 27 (45%)
						Bărbați – 33 (55%)
15.	UCM	13.08.2025	20.08.2025	Respins	HCEC nr. nr. 3826/2025	
16.	LOC	14.08.2025	21.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3828/2025	52
						Femei – 28 (53,8%)
						Bărbați – 24 (46,2%)
17.	AUR	14.08.2025	21.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3829/2025	58
						Femei – 25 (43,1%)
						Bărbați – 33 (56,9%)
18.	CI - Victoria Sanduța	15.08.2025	22.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3836/2025	
19.	PAM	16.08.2025	23.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3847/2025	57
						Femei – 23 (40,4%)
						Bărbați – 34 (59,6%)
20.	PPMM	16.08.2025	23.08.2025	Respins	HCEC nr. 3846/2025	
21.	PONA	08.08.2025	Cerere retrasă la 08.08.2025			
		16.08.2025	23.08.2025	Respins	HCEC nr. 3845/2025	
22.	BE „BUN”	17.08.2025	24.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3854/2025	66
						Femei – 28 (42,4%)
						Bărbați – 38 (57,6%)
23.	NOI	17.08.2025	24.08.2025	Respins	HCEC nr. 3853/2025	
24.	PL	17.08.2025	24.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3850/2025	56
						Femei – 26 (46,4%)
						Bărbați – 30 (53,6%)
25.	PDMM	18.08.2025	25.08.2025	HCEC nu a întrunit numărul necesar de voturi.		
				Cererea de înregistrare a fost repartizată spre examinare unui alt grup de recepționare.		
26.	UCSM	18.08.2025	25.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3861/2025	53
						Femei – 23 (43,4%)
						Bărbați – 30 (56,6%)
27.	CI - Dina Carpinski	18.08.2025	25.08.2025	Respins	HCEC nr. 3860/2025	

²¹⁴ Lista candidaților modificată prin [HCEC nr. 3856](#) din 24.08.2025

²¹⁵ Lista candidaților modificată prin [HCEC nr. 3866](#) din 26.08.2025

28.	PN	19.08.2025	26.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3873/2025	103
						Femei – 47 (45,63%)
						Bărbați – 56 (54,37%)
29.	CI - Natalia Clevadî	19.08.2025	26.08.2025	Respins	HCEC nr. 3863/2025	
30.	CI - Igor Ianac	19.08.2025	26.08.2025	Respins	HCEC nr. 3864/2025	
31.	CI - Tatiana Crețu	19.08.2025	26.08.2025	Înregistrat	HCEC nr. 3865/2025	
32.	MPSH	19.08.2025	24.08.2025	Respins	HCEC nr. 3855/2025	

Anexa nr. 3. Cazurile calificate drept utilizare abuzivă a resurselor administrative în scop de promovare cu tentă electorală

Competitor	N/O	Data	Detalii eveniment
BE Patriotic	1	7/28/2025	La 28 iulie 2025, la ședința Consiliului Republican PSRM din 28 iulie 2025, organizată la Chișinău, a participat primarul or. Anenii Noi, Alexandru Mațarin, în timpul orelor de lucru.
	2	7/30/2025	La 30 iulie 2025, primarul or. Anenii Noi, concomitent și președinte OT PSRM Anenii Noi, Alexandru Mațarin, a participat la o ședință de lucru a PSRM în Chișinău, în timpul orelor de muncă.
	3	8/7/2025	La 7 august 2025, a avut loc o adunare a membrilor de partid din Soroca. Au fost prezente în timpul orelor de muncă secretara PSRM și Alla Bordian, vicepreședinte al raionului - ambele angajate în instituții de stat.
	4	8/11/2025	La 11 august 2025, Alexandru Mațarin, primarul or. Anenii Noi, a participat la depunerea actelor la CEC pentru înregistrare în calitate de candidat pe listele BE Patriotic, în timpul orelor de muncă.
LOC	5	8/14/2025	La 14.08.2025, în timpul orelor de muncă, Vladislav Cociu, primarul or. Ștefan Vodă, s-a deplasat la Chișinău pentru a depune actele la CEC în vederea înregistrării în calitate de candidat pe listele LOC.
	6	8/14/2025	La 14 august 2025, Constatin Cojocaru, primarul mun. Edineț, a fost prezent la depunerea actelor la CEC pentru înregistrarea în calitate de candidat pe listele LOC, în timpul orelor de lucru.
MRM	7	8/11/2025	La 11 august 2025, Natalia Ciobanu, primară a s. Petrușeni, Rîșcani, candidată pe lista MRM, s-a deplasat la Chișinău pentru a depune actele la CEC pentru înregistrare, în timpul orelor de muncă.
PAS	8	7/22/2025	La 22 iulie 2025, în cadrul unei întâlniri cu cetățenii din Brătuleni, Nisporeni, Dorin Recean, prim-ministru și candidat desemnat pe lista PAS, a solicitat participanților ca în contextul alegerilor parlamentare din toamnă, să se mobilizeze în vederea păstrării vectorului european.
	9	7/23/2025	La 23 iulie 2025, Igor Grosu, președintele Parlamentului, a avut o vizită de lucru la Telenesti unde a avut o întâlnire cu primarii și directorii de școli din raion. Acesta a accentuat realizările din ultimii 4 ani, care ar demonstra că direcția este una corectă, precum și evidențierea necesității de a continua această dezvoltare, cu păstrarea direcției europene a țării. La eveniment au participat primarii și directorii de școli, președintele consiliului raional, vicepreședinții, secretarul cancelariei de stat (în timpul orelor de muncă).
	10	7/25/2025	La 25 iulie 2025, fost organizată o întâlnire a deputaților PAS - Leahu Mihail și Igor Chiriac (candidat înregistrat pe lista PAS) - cu angajații primăriei din Frasin, Dondușeni, în timpul orelor de lucru.
	11	7/29/2025	La 29 iulie 2025, Vladimir Bolea, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale, însoțit de dl Pavel Culicovschi, președintele raionului Cantemir, au avut o vizită de lucru în Gotești, Cantemir, unde s-au întâlnit cu cetățenii. În cadrul întrunirii, au fost distribuite ziare PAS.
	12	7/29/2025	La 29 iulie 2025, Dorin Recean, prim-ministrul, candidat înregistrat pe lista PAS, a avut o întrunire cu cetățenii din Sofia, Drochia, unde a discutat despre ce direcție trebuie aleasă pentru Moldova, despre cât de importantă este aderarea la UE.
	13	7/30/2025	La 30 iulie 2025, Igor Grosu, președintele Parlamentului, candidat înregistrat în lista PAS, a avut o întâlnire cu alegătorii la sediul Ambasadei R. Moldova în Elveția. În cadrul acesteia, demnitarul a asumat PAS meritele pentru proiectele de infrastructură realizate în localitățile din țară, precum și a accentuat că dacă nu vor obține un rezultat bun la alegerile parlamentare, atunci nu vor mai fi oferite resurse financiare pentru realizarea proiectelor. De asemenea, a comunicat despre relația partidului de la guvernare cu aleșii locali care nu sunt de la PAS, accentuând că nu mai există apolitici, toți cei apolitici fiind la cimitirul "Doina".
	14	7/30/2025	La 30 iulie 2025, în cadrul întâlnirii cu alegătorii din Țaul, Dondușeni, deputații PAS Mihail Leahu, Igor Chiriac, dar și candidatul înregistrat pe lista PAS - Alexandru Bordeinîi (șef adjunct al Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de Stat), au fost atribuite PAS meritele pentru construcția apeductului din localitate. Pentru deplasarea la întâlnire, unde au fost distribuite ziare PAS, a fost utilizat automobilul cancelariei de stat C SI 076 Dacia Duster, GSG 492 și automobilul agenției teritoriale asistență socială.
	15	7/31/2025	La 31 iulie 2025, deputata PAS Marina Morozova, candidat înregistrat pe lista PAS, a avut o întâlnire cu lucrătorii sociali din raionul Drochia în timpul orelor de muncă, unde s-a discutat despre vectorul european al țării, despre realizările Guvernului și despre perspectivele de dezvoltare în viitor, precum și subiecte legate de consolidarea sistemului social și importanța integrării europene pentru bunăstarea cetățenilor.
	16	8/1/2025	La 1 august 2025, pe rețelele sociale și în mod particular pe pagina PAS Trușeni, a fost efectuată o postare prin care locuitorii sunt informați despre deschiderea unei noi grupe de creșă, destinată copiilor cu vârsta cuprinsă între 1 și 2 ani. Meritele pentru aceasta au fost asumate partidului, iar drept semnatar al mesajului postat este indicată Viorica Beregoi, primar (PAS) al localității.
	17	8/5/2025	La 5 august, Botnaru Oleg - deputat PAS, Veaceslav Boldu – șef adjunct al Cancelariei de Stat, Oficiul Teritorial Nord, Sergiu Ghiletschi – șeful Casei Naționale de Asigurări Sociale, filiala Glodeni, Ion Crudu – șeful STAS Glodeni, au avut o întâlnire cu cetățenii din satul Cajba, în cadrul căreia au fost distribuite ziare și flyere de promovare a PAS, în timpul orelor de muncă.

18	8/6/2025	La 6 august 2025, primarii s. Chetrosu - Leonid Zalevski și s. Țîntăreni - Vadim Bulgaru, au participat la activități de promovare a PAS prin distribuirea ziarelor în localități, în timpul orelor de muncă a acestora.
19	8/11/2025	La 11 august 2025, candidatul PAS la funcția de deputat, Ludmila Adamciuc, a avut o întâlnire cu locuitorii din Corpaci, Edineț. La aceasta, în timpul orelor de muncă, au participat primarul localității - Ugi Veaceslav (PAS) și Otilia Dulap, șefa Organizației Teritoriale de Asistență Socială Edineț. În postarea efectuată de pe rețelele sociale, candidatul a marcat #UE2028 și #PAS, utilizate de PAS în alegerile parlamentare.
20	8/12/2025	La 12 august 2025, Sergiu Lazarencu, ministrul mediului, însoțit de Larisa Novac, deputat PAS, ambii candidați înregistrați în lista PAS, au avut o întâlnire cu alegătorii în s. Varvareuca, Florești, la care au participat angajații din sectorul public în timpul orelor de muncă. S-a discutat despre realizări și planuri de viitor.
21	8/12/2025	La 12 august 2025, Sergiu Lazarencu, ministrul mediului, a avut o vizită de lucru în raionul Florești, unde a avut și o întâlnire cu cetățenii, inclusiv cu angajații APL - în timpul orelor de muncă a acestora, discutând despre investițiile în proiectele de mediu. Împreună cu dl Lazarencu a fost și Larisa Novac, deputat PAS, membră a Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, candidată înregistrată pe lista PAS. Aceasta a vorbit în cadrul întrunirii organizate cu ocazia vizitei ministrului mediului.
22	8/13/2025	La 13 august 2025, Vladimir Bolea, ministru al infrastructurii și dezvoltării regionale, candidat înregistrat pe lista PAS, a avut o vizită în r-ul Nisporeni, unde a avut o întâlnire cu cetățenii. În cadrul acesteia, le-a vorbit participanților despre realizările guvernării din ultimii ani, inclusiv cu finanțare europeană, dar și despre importanța alegerilor parlamentare, rezultatul cărora, inclusiv continuarea proceselor inițiate, depinde de fiecare cetățean și conștiința acestora. La întâlnire au mai fost prezenți Vasile Porțevski, candidat înregistrat pe lista PAS, Dan Negel, primar al or. Nisporeni, Ion Diavor - președintele raionului, Nicolai Drumea - șef adjunct al Oficiului Teritorial Ungheni al Căminării de Stat.
23	8/14/2025	La 14 august 2025, Ludmila Adamciuc, candidată înregistrată pe lista PAS, a vizitat Centrul de plasament din Brînzeni, fiind însoțită de angajații asistenței sociale și șefa Organizației Teritoriale de Asistență Socială Edineț - Otilia Dulap, în timpul orelor de lucru. Postarea de pe rețelele sociale este însoțită de etichetele PAS - #PAS, #UE2028.
24	8/14/2025	La 15 august 2025, în Cărbuna, Ialoveni, a avut loc o întâlnire cu alegătorii în cadrul căreia ar fi fost prezentat raportul de activitate al primarului localității privind proiectele implementate cu sprijinul guvernării PAS. La eveniment a participat Petru Frunze, deputat PAS, și Ilie Ionaș, primar al s. Costești, candidat înregistrat pe lista PAS, ultimul oferind asigurări locuitorilor că localitatea acestora va fi sprijinită în continuare.
25	8/17/2025	La 17 august 2025, a avut loc adunarea locuitorilor, organizată de primăria localității în vederea raportării realizărilor. Ca invitați au participat Doina Gherman și Gheorghe Ichim, deputați PAS și candidați înregistrați în lista PAS. Ultimul a menționat pe rețelele sociale: Bălășescu e cea mai pro-europeană localitate din raionul Sîngerei. Când ajung aici, nu e nevoie să conving oamenii să păstrăm direcția noastră. Ei știu că-i corectă. De obicei vin aici să ne bucurăm de proiecte noi. Sunt proiecte posibile datorită deschiderii guvernării PAS, Partidul Acțiune și Solidaritate. Datorită vicepreședintei Doina Gherman, care luptă pentru Sîngerei, pentru că ține mult la raionul nostru. Și desigur datorită partenerilor din UE, care ne așteaptă în familia lor, sub umbrela păcii.
26	8/17/2025	La 17 august 2025, a avut loc adunarea generală a locuitorilor, unde primarul satului Sipotenii, Călărași, Vasile Rață, a prezentat realizările din ultimii patru ani și planurile de dezvoltare pentru perioada următoare. La eveniment a participat și Mihai Popșoi, ministrul afacerilor externe, candidat înregistrat în lista PAS.
27	8/18/2025	La 18.08.2025, Alexei Buzu, ministrul muncii și protecției sociale, însoțit de Ersilia Qatrawi, candidat înregistrat pe lista PAS, au avut o întâlnire cu asistenții sociali din raionul Ștefan Vodă unde s-a discutat despre problemele ce le au în teritoriu și cum să aducă sprijin oamenilor aflați în dificultate. De asemenea, au fost transmise mesaje cu privire la necesitatea de a continua mersul spre integrarea Europeană, accentuându-se necesitatea de a fi împreună pentru a atinge obiectivul de integrare.
28	8/19/2025	La 19 august 2025, Vladimir Bolea, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale, în cadrul unei declarate vizite de lucru, a avut o întâlnire cu primarii din satele raionului Telenești, angajații Direcției de învățământ, șefa direcției asistenței sociale, angajații consiliului raional, reprezentantul Organizației Teritoriale al Căminării de Stat etc., unde s-a discutat despre realizările Republicii Moldova în 4 ani de guvernare PAS, despre alegeri și importanța continuării drumului european, importanța zilei de 28 septembrie pentru a continua proiectele de dezvoltare.
29	8/19/2025	La 19 august 2025, Vladimir Bolea, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale, a avut o deplasare în r-l Telenești, context în care a avut mai multe întâlniri cu alegătorii. În s. Mîndrești, a participat și Iurie Tulgara, președintele raionului, și Oxana Guzun, primarul localității, în timpul orelor de muncă. La această întrunire, aleșii locali au vorbit despre realizările de la nivel local a guvernării, precum și despre alegerile din toamnă, venind cu îndemnul de a alege parcursul european și astfel de oameni ca Vladimir Bolea.
30	8/19/2025	La 19 august 2025, Vladimir Bolea, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale, ar fi avut o deplasare de lucru în teritoriu. În timpul acesteia, a avut o întâlnire cu alegătorii din s. Negurenii, unde s-a comunicat despre realizările guvernării, planurile de viitor, dar și necesitatea menținerii cursului european. La întâlnire a participat și Ion Popa, primarul localității, în timpul orelor de muncă. Până la aceasta, primarul a fost implicat inclusiv în organizarea întrunirii (pe pagina sa de pe rețelele de socializare, acesta a anunțat și îndemnat cetățenii să participe la eveniment).
31	8/20/2025	La 20 august 2025, la Țareuca, Rezina, primarul localității a organizat o întâlnire cu locuitorii în vederea prezentării realizărilor și a planurilor de viitor. La eveniment a participat și deputatul PAS, Vitalie Jacot, candidat înregistrat pe lista PAS. Postarea de pe rețelele sociale se încheie cu sloganurile declarate a fi utilizate de partid în alegeri - #PAS, #UE2028, #MoldovaEuropeana.
32	8/22/2025	La 22 august 2025, Victor Matragună, Șef al Oficiului teritorial Orhei al Căminării de Stat, candidat înregistrat pe lista PAS, a avut o întâlnire cu angajații Subdiviziunea Teritorială pentru Siguranța Alimentelor și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei, în timpul orelor de muncă. S-a discutat despre realizările guvernării PAS în raionul Orhei și despre continuarea parcursului european. Pe una din mesele unde a avut loc una din întâlniri, au fost observate materiale de informare ale PAS (calendare).
33	8/23/2025	La 23 august 2025, primarul s. Boghenii Noi, Ungheni, a invitat cetățenii localității la o întâlnire unde au fost prezentate realizările din ultimul an, precum și planurile pentru anul 2026. Au fost discutate proiectele finalizate, dar și cele aflate în derulare. La întâlnire a participat și Andrian Cheptonar, candidat înregistrat pe lista PAS, precum și Lucian Manole, șef adjunct al Oficiului Teritorial Ungheni al Căminării de Stat.
34	8/23/2025	La 23 august 2025, primarul localității Răciula, Călărași, a organizat adunarea generală a localității pentru a prezenta reușitele activității sale în funcția publică, împreună cu guvernarea PAS. La eveniment a participat și Tatiana Rotari, șef al Oficiului Teritorial Ungheni al Căminării de Stat, candidat înregistrat în lista PAS.

	35	8/24/2025	La 24 august 2025, a avut loc adunarea generală a localității Horodiște, Călărași, anunțată și organizată de primărie în cadrul căreia primarul a prezentat o dare de seamă privind realizările împreună cu guvernarea PAS. La eveniment au participat Doina Gheaman, deputat PAS, Vladimir Bolea, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale, Tatiana Rotari, șef al Oficiului Teritorial Ungheni al Cancelariei de Stat, Nicolae Draganel, președintele raionului Călărași - toțicandidați înregistrați pe lista PAS. În cadrul evenimentului s-a discutat despre realizările PAS în 4 ani de guvernare, precum și îndemnuri de a continua calea europeană.
	36	8/24/2025	La 24 august 2025, a avut loc adunarea generală a locuitorilor din s.Drăgușenii Noi și Horodca, Hîncești, organizată de primarul localității și anunțată pe paginile oficiale ale APL. Ordinea de zi anunțată a fost raportul de activitate al primarului pe perioada 2024-2025., precum și discursurile oaspeților așteptați. La eveniment au participat Iurie Levinschi, președintele r. Hîncești, candidat înregistrat pe lista PAS, Ion Bunduchi, șef al Oficiului Teritorial Hîncești al Cancelariei de Stat, Dumitru Vartic, vicepreședintele raionului, Vasile Moraru, șeful Inspecției pentru Protecția Mediului Hîncești.
	37	8/24/2025	La 24 august 2025, a avut loc adunarea generală a locuitorilor, unde primarul satului Nișcani, Călărași, Petru Sorici, a prezentat raportul de activitate al Primăriei pentru anul 2025. La eveniment au participat Tatiana Rotari, șef al Oficiului Teritorial Ungheni al Cancelariei de Stat, Nicolae Draganel, președintele raionului Călărași - ambii andidați înregistrați pe lista PAS. În cadrul evenimentului s-a discutat despre realizările din perioada de raportare și proiectele implementate cu sprijinul guvernării.
PPDA	38	7/23/2025	La 23 iulie 2025, primarul s. Ruseștii Noi, Ialoveni, Valentina Meșină, s-a deplasat la Chișinău pentru a depune cererea de înregistrare în calitate de candidat pe lista PPDA, în timpul orelor de muncă.
PSDE	39	8/1/2025	La 8 august 2025, angajații primăriei Cimișeni, Criuleni, au participat la o întrunire cu reprezentantul PSDE - Mihail Stratulat, în așa numita campanie a formațiunii "De vorbă cu doctorul". Mihail Stratulat este candidat înregistrat în lista PSDE.
	40	8/8/2025	La 8 august 2025, Valentina Grosu, primara c. Mănoilești, Corina Slușețcaia, vicepreședinta r. Ungheni, s-au deplasat la Chișinău pentru a depune actele de înregistrare în calitate de candidați în lista PSDE, în timpul orelor de muncă.

Anexa nr. 4 .Cuprinsul Ghidului de comunicare elaborat de PAS "Împreună avem grijă de viitorul Moldovei"

Cuprins	
Mesaj general	3
Top 3 realizări	5
Ce vom face în următorii 4 ani	6
Ce putem pierde	
10 fraze descriptive	7
Mesaje pe domenii - top	8
Domenii - Realizări mai detaliate	10